53422/A

A.XXXIII. q.

29/8/10.
Flavenar

14 : B : 11 24557

MEDICINÆ
&
MORBORUM STATUS
unà cum
ÆTIOLOGIA INCREMENTI
eorum in his temporibus; ſpeciatim
verò de
VARIOLIS
cum
Animadverſionibus quibusdam in novam Purgandi
in hoc Morbo Methodum.

Præmittitur
IDEA Naturæ & Structuræ Humanæ:
Morborum, quibus eſt expoſita: Methodus iisdem medendi.

Homines autem Hominum cauſâ generati ſunt, ut ipſi inter ſe aliis alii prodeſſe poſſent. M. T. Cic. de Off. L. I.

Authore
JOHANNE WOODWARDO M.D.
in Collegio Greshamenſi Prof. Medicorum Collegii
& Societatis Regiæ Membro.

TIGURI, Typis BODMERIANIS. MDCCXX.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

VIRIS DOCTRINA ET EXPERIENTIA PRÆCELLENTIBUS

D. JOHANNI de MURO ALTO. Facult. Med. Seniori, Canonico, Reip. Tigurinæ Archiatro. Phyſ. Prof. Acad. Leopoldino Carolinæ ARETÆO.

D. JOHANNI CONRADO de MURO ALTO. Reip. Tigurinæ Archiatro.

D. JOHANNI HENRICO HOTTINGERO. Poliatro.

D. JOHANNI ZIEGLERO. Poliatro & Reip. Tigurinæ Ducentum Viro,

FAUTORIBUS & AMICIS,

Apprecatur τὸ

ΥΓΙΑΙΝΕΙΝ ΚΑΙ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

&

Solidæ Rationis atque Experientiæ Opus hocce dicat

Translator

Ex Anglico Idiomate in Latinum

Joh. Jacobus Scheuchzer. Med. D. Math. P. Acad. Leopoldino-Carolinæ *Acarnan*, Socc. Regg. Angl. & Pruſſ. Membrum.

PRÆFATIO.

INveniendæ & promovendæ Medicæ Arti hi ſoli ſunt opportuni, qui ægros adeunt, & Morbos tractant. Non id ita intelligi debet, ac ſi, qui occaſionem hanc nactus fuerit, eâ poſſit feliciter uti. Opus ad id eſt Ingenio vaſto, judicio profundo, intima Naturæ, ſpeciatim Corporis Humani cognitione; ſed & inſuper, quod à ſolis Clinicis exſpectari poteſt, Fide & attentione ſumma in re tanti, qualis eſt ægrorum tractatio, momenti, & otio ſufficienti ad conſcribendas omni ſtudio Obſervationes, ut in aliorum quoque notitiam tranſire queant. Oportet quis totum quantum ſeſe devoveat huic Studio, neglectis etiam privatis negotiis aliis, inſuper habitis aliis vitæ commodis, totum ſe mancipans Philoſophiæ

phiæ ad uſum & beneficium Societatis Humanæ applicativæ. Hæc qui æquâ animi lance perpendit, haud mirabitur, tam exiguos hactenus, & ad hunc uſque diem, in Arte Medica factos fuiſſe progreſſus.

Accedit, quòd, ſi fortè in hac aliave Scientia ingenti ſtudio, & fortè maxima difficultate, magni momenti Veritas fuerit protracta in lucem, exiguum ea communiter inveniat applauſum. Plurimi in transverſum acti: plurimi opiniones ſuas ſunt amplexi absque præcedaneo examine, aut ſcrutinio ſufficienti & exquiſito. Et hi ſunt omnium difficillimi in corrigendis, vel mutandis, quas præcipiti lapſu imbuerunt, Opinionibus, utcunque magno certitudinis ac evidentiæ fulgore oculis eorum illuceſcant novæ doctrinæ. Imò verò in hoc Seculo, quo judicibus naſutis omnia ſunt plena, nihil invenit applauſum, quod non vel horum ipſorum authoritate & aſſenſu, vel Teſtimonio Naturæ eſt ſancitum. Sunt hi ordinariè

omnium, qui ſeſe magno ſtrepitu opponunt, importuniſſimi. Neque tandem eſt Scientia ulla, quæ in omni tempore & Regione tot, quot quidem jure poſcit & meretur, invenit Fautores, atque Protectores.

Tantis difficultatibus cùm omnia ſint implicita, non mirum, ſi aliqui, relictâ Philoſophiâ ſolidâ, delabantur ad cerebroſa figmenta; dum interim alii ſuo indulgent otio & commodo, & ſuperſedere malunt & laboribus, & tempore, & ſumtibus, quàm ſeſe exponere Pelago tot ventis & fluctibus agitato. Et pauciſſimos invenias ingenio adeò Stoico, ut facilè ferre poſſint Cenſuras, Cavillationes, & ſiniſtras interpretationes eorum, qui, ſi oculos aperire velint, adjuvari ſe vident laboribus noſtris, optimâ fide, & ferventi Zelo ſuſceptis. Sint tales, vel non, generoſa certè mens, amore virtutis, Veritatis & Utilitatis imbuta, hæc omnia nîl curat obſtacula. Eſt voluptas ex utili Veritate

vel

vel invenienda, vel detecta major longè, quàm quidem eam ſibi concipere poſſunt, qui nunquam guſtârunt. Hæc ipſa, juncta ſubſcriptioni & approbationi paucorum ex ordine virorum ſapientum & honeſtorum, præponderat longè dubiis omnibus & obſtaculis, in Veritatis viâ occurrentibus.

Opus præſens quod attinet, inveniet id Lector, quod ſpero, adeò explanatum, ut præviâ vel commendatione, vel explicatione haud indigeat. Hoc quidem optimâ fide aſſerere auſim, intendiſſe me omnes vires, ut ingenii qualiscunque defectus ſuppleretur tantò majori curâ & & induſtriâ; ſecutum me eſſe preſſo pede ductum Naturæ & Obſervationum, & ratiocinia fundâſſe ſtructurâ Corporis Humani. Patebit id luculentiùs, ubi devenero ad Obſervationes ipſas, ad Caſus & Hiſtorias variorum, qui meæ curæ ſe ſubjecerunt Varioloſi, aliisve multis morbis affecti; ad Diſſectiones Anatomicas;

quæ omnia lucem ſunt viſura, quamprimùm licebit per alia negotia.

Inde ab aliquot annis, fateor, remediis quibusdam, ſpeciatim Chalybeatis, ſubſtitui alia, non certè ex Singulariſmi, vel Novitatis Studio, ſed quia hæc Naturæ judicavi congrua magis. Oportet ſanè fuerint cauſæ momentoſæ ad ſuperandas difficultates & offenſas orituras ex mutatione, quæ nec collineat cum Notionibus receptis, nec cum commodo privato. Succeſſit res, uti quidem prævidi; nec facilè credent, qui in hujusmodi rebus non ſunt probè verſati, quanto labore, quibusve artibus fuerit opus, ad nova Arti inferenda ſubſidia, & ſuadenda judicia ſola ægrorum ſalute fundata. Quòd ſi difficultati huic ſeſe junxiſſet argumentum aliquod in contrarium ab errore in ratiocinio, vel Experientiæ defectu petitum, maximum certè animo meo id impreſſiſſet momentum. Non ſanè potui vel cum honore, vel propriæ mentis ſatis-

ſatisfactione laudare vel adhibere remedia, quæ & ratio, & indoles eorum ab initio mihi reddebant ſuſpecta, & tum propria mea tum aliorum Experimenta multifaria confirmarunt vel non, aut parum, utilia, vel generatim noxia.

Nemini, opinor, videbitur mirum, quòd in Praxeos meæ curſu, inde ab aliquot annis adeò frequenter in uſum traxerim Remedia oleoſa & unctuoſa, poſtquam demonſtravero, & ad convictionem cujusvis, quod ſpero, in his meis Scriptis, reſpondere ea quàm feliciſſimè variis admodùm tum ſcopis, tum neceſſitatibus Naturæ, eſſeque directè oppoſita cauſæ Morborum principali.

Sunt Rationes Operis præſentis motivæ graves nimis, quàm ut quispiam induci poſſit, ut credat, me absque urgenti cauſa controverſiæ, quam agitamus, fuiſſe immixtum. Non credat *D. Freind*, & qui comparent Socii in *Commentario* ad primum & tertium Libros *de Morbis Populari-*

pularibus, unicam eſſe eorum methodum, quam ad examen revocaturus ſum. Prævideo equidem facilè gravem conflictum. Sed, bonitate cauſæ confiſus, perſuaſiſſimus ſum, nemini non perſpectum fore propoſiti mei ſcopum, qui unicè collineat ad beneficium Societatis humanæ. Potuiſſem, ſi commodi ſolius privati habuiſſem rationem, ſecurâ multorum annorum Experientiâ acquieſcere. Tantò minùs ſuſpectus poteſt debetque eſſe candor meus Nobiliſſimis Viris, quibus cum mihi res eſt, ſi conſiderent, aliquam multa mihi ſupereſſe argumenta, & exempla ſuis opinionibus contraria, in Praxi ſua reliqua obvia; quibus producendis ſtudio ſuperſedere malui, impræſentiarum iis duntaxat intentus, quæ leguntur in *Commentariis*.

Quæ heic offero, directa ſunt contra Morbos & calamitates *Angliæ*, vix proin aliâ Linguâ, quàm vernaculâ commodiùs producenda. Incongruum ſanè mihi videtur,

detur, Nationi reddere peregrino Idiomate abſtruſa, & myſterioſa, quæ Salutem tantùm non omnium & Familiarum & individuorum attinent. Propterea & aliquot abhinc annis patrio Idiomate conſcribere volui. *Geographiam* meam *Phyſicam*, *Eſſay tovvard a Natural Hiſtory of the Earth*; cui quidem cùm ſeſe oppoſuiſſet vir Celeberrimus, * Scriptis in lucem editis, eadem quâ ille, Latinâ nempe, Linguâ reſpondere è re judicavi. Quod idem tamen Scriptum Anglico quoque Idiomate publicaturus ſum, quàm primùm licebit per tempus, tantò magis autem, quòd *Geographiæ* ſit ſupplementum. Opportunum id erit & commodum paucis, quos quidem habemus, curioſis, & in ſtudio hocce verſatis, paucis dico, quandoquidem hujus generis Studia adeò parum hac ætate ſunt exculta, ut neminem non poſſit ſubire admiratio, quòd non

* D. El. Camerarius Med. Prof. Tubing. in Diſſertationib. Taurinenſ. Tubingæ editis. 8, 1712.

non latiùs me extenderim in hac materia.

Quæ proximè ſequuntur chartæ, unà cum animadverſionibus aliis in alia, quæ in *D. Freindij Commentariis* ſunt obvia, jacebant in Scriniis meis inde ab aliquo tempore utpote exaratæ hyemali tempore Anni 1716. mox à *Commentariorum* publicatione. Id heîc commemorare è re duxi, quoniam calculi, quos circa Morborum incrementum inſtitui, ad illud duntaxat tempus ſeſe protendunt; Pauciſſima inde ab illo tempore adjeci. Hucusque autem Scripti hujus publicationem diſtuli eum partim in finem, ut nanciſci poſſem tum peregrinorum, tum indigenarum Artis Magiſtrorum judicia circa rem, de qua agitur, & de qua propria mea cogitata in chartas conjeci, partim, quia ſperabam Typis priùs mandare Collectanea mea circa Oeconomiam Animalem, Obſervationibus & Experimentis nixa; quæ ipſa multùm afferent lucis iis,

quæ

quæ nunc exhibeo; differenda tamen in aliud tempus, quandoquidem per negotia nunc non licet mihi eſſe adeò felici, ut comparere poſſim in publico: Defectum autem hunc ut quodammodo ſupplere poſſem, præmittere nunc volui brevem præcipuarum Actionum & operationum in Oeconomia Animali Ideam, juxta cum Anomaliis, quibus ea eſt expoſita, & Methodo, qua tractari poſſint & corrigi. Ideam hanc ut neceſſariam commendo iis ſaltem, qui Artis penetralia nondum ſubintrârunt, ante legendam, quàm pervenerint ad Tractatum ipſum.

IDEA

Naturæ Humanæ; Morborúmque, quibus eſt expoſita: cum Methodo, iisdem medendi.

De Corpore Humano in ſtatu Sanitatis.

IN Stomacho primæ aguntur ſcenæ, principia heic ſunt omnium rerum Corpori vel proficuarum, vel noxiarum. Primæ impreſſiones, motus primi, qui hîc fiunt, prout regulares ſunt aut irregulares, ſecluſis externis accidentibus, Corpus reddunt ſanum, vel ægrum, Sanitatem firmam, vel interruptam. Stomacho ritè parante, & in Sanguinem diſpenſante, alimentum bonum ac laudabile, peraguntur omnia ritè in toto Corporis habitu; ſufficiunt Organa quævis ſuis muneribus, actionibus, paſſionibus, De Stomacho.

rebusque omnibus ad vitam neceſſa-
riis. Turbata verùm hac ſcaturigine
conturbantur quoque Fluenta; & in-
undat ſaburra vitioſa in Stomacho
genita neceſſariò totam Corporis tex-
turam, quæ hinc ſua patitur incom-
moda. Collimat proin prima & præ-
cipua noſtra in conſervanda, & re-
ſtauranda, Sanitate cura ad Stoma-
chum. Contenta quocunque modo
ex hoc organo rejecta, in omni æta-
te, & perfectiſſimo Sanitatis ſtatu ha-
bent, præter alia, Bilioſum ſuccum.
Teſtes hujus veritatis ſunt Vomitus
illi in ſpecie, qui obortis in Mari
tempeſtatibus, & poſt ſtrenuas pota-
tiones contingunt. Vix credi poteſt
quantum hujus ſucci, & quàm fre-
quenter hac via exoneretur: quan-
doquidem autem idem omni alia
veniat occaſione, qua quidem vomi-
tus ſunt liberi & effectivi, clarum
inde, ſuccum hunc eſſe naturalem,
ordinariè reſidere magis vel minus
ejus in Stomacho. Excipiuntur hoc
ſucco ingeſta ad Stomachum delata;
continet autem is diverſæ naturæ Sa-
lia, dulcia, muriatica, Ammoniaca,
amara

De Digeſtione & ſalibus, ejus Inſtrumentis.

amara, acida. Hæc ritè conſtituta,& ſingula in proportione debita, agunt in ingeſta, & carnem in ſpecie diſſolvunt, digerunt, atque in tenue coagulum vertunt. Durante hac actione & conflictu excitatur calor, ſurgunt fumi & halitus. Inſufflatur inde Stomachus ad moderatam tenſionem. Premuntur hac ratione omnes circumvicinæ partes, ſpeciatim verò Truncus Arteriæ magnæ deſcendens, hunc ipſum in finem, retrò Stomachum, in prominenti ſpina Dorſi locatus, ut directè ſubjaceat ejus impulſui, actioni & modulationi. Pro ratione preſſionis Stomachi ad Aortam applicativæ, anguſtatur ea, & ſimul impeditur magis minusve Sanguinis deſcenſus. Patet hinc, expulſione Cordis æquali, majorem fluidi ſanguinei quantitatem influere in omnes partes obſtaculo ſuperiores, ſpeciatim in Cerebrum, quò ſatis fiat nobiliſſimi hujus viſceris neceſſitati, & obtineatur Naturæ ad vitales uſus operantis intentio. Namque præter officium digeſtorium, ad productionem phænomenorum, Paſſiones Animi,

De calore naturali in ſtomacho.

De naturali ſtomachi inflatione, & preſſione in Aortam deſcendentem, ac inæquali inde orta ſanguinis diſtributione.

Neceſſarium id pro exercitio Paſſionum,

Senſuum & Cogitationum.

Gaudium, Mœrorem, Metum, Iram concomitantium, Salia Bilioſa co currunt, atque inſuper, quum ab h Ventriculi tenſio, ejusque in Art riam ſubjacentem Actio regulata ſi ad Cerebrum modulandum, Senſati nem, Cogitationemque exerendam Dependent hæc tam certò à Stom cho, quàm certum eſt, non ritè ſucc dere, depravatis bilioſis ſalibus, v rebus ex alia cauſa ibi perturbat vel, ubi ſalia illa occaſione immod ratæ cibi potusve ingurgitation digerendo ſuperfluo oneri adeò ſu occupata, ut cogitationibus ritè ſu venire nequeant. Occupatis è con his ſalibus nimiùm circa Cogitat nes Digeſtionis opus neglectim m gis procedit, in Nutritionis ipſius d trimentum. Hinc eſt, quòd qui ſt diis & cogitationibus nimiùm incu bunt, plerunque ſint teneri, gracil & ad conſumptionem proni. Tenu ris & ſubtilioris telæ, delicatiorisq conſtitutionis homines harum in C rebrum actionum in ſe percipi Senſationem, eò quidem majore diſtinctioremque, ſi Sales bilioſi ſ

o numeroſiores vim aliquanto majo-
em exſerant. Illi verùm, qui vel exi-
uam, vel nullam talem in ſe Senſa-
ionem habent, rogantur ſuum de
ac re judicium ſuſpendere, donec
er varia tum propria, tum aliorum,
xperimenta pleniùs edocti rem ha-
eant ſuo tempore plenè perſpectam.
Cibi digeſti, & potu diluti, ex Stoma- Alimenti conditio in Inteſtinis, & quæ hic peragantur.
hoper Pylorum in Duodenum Inte-
tinum delati, præter portionem illam
ucci bilioſi, quam ſecum ferunt, ma-
is adhuc accipiunt per Ductum Bi-
iarium, ibi ex Hepate ſe exoneran-
em. * Sic magis adhuc caleſiunt, &
iſſolvuntur hac Bilis actione Ali-
nenta. Promoti per Inteſtina horum Tranſitus alimenti in ſanguinem.
eriſtaltica actione pars tenuior ac
ubtilior, exortâ in cavo Fiſtulæ In-
eſtinalis levi impedimento & oppo-
tione, ortâ ex flatibus ac halitibus
conflictu bilioſorum ſalium excita-
is, transverſim agitur per vaſa Lactea,
orróque defertur per Ductum Tho-

 raci-

* Succus Pancreaticus, qui mucilaginoſæ eſt
aturæ, & eodem cum Bile loco Duodenum ſubin-
at, Inteſtinum illud oblinendo defendit contra
ilis acrimoniam & vellicationem, ne quid patiatur
amni.

racicum ad Maſſam Sanguineam. De
teriori interim parte,& omni eo,quo
Lactea vaſa ſubire nequit, vincen
ſenſim obſtacula, & deſcendente, u
Excrementorum titulo extra corpu
eliminari poſſit. In Somno Pyloru
propemodùm clauditur,communica
tio inter Stomachum & Sanguine
magna ex parte intercipitur, deſce
ſus tum Alimenti, tum ſucci bilioſ
qui palmarium eſt Animalis actioni
* & Senſationis † Inſtrumentum, im
peditur, & multæ aliæ actiones i
compage corporis remittunt ac ſu
penduntur; Senſatio ipſa; Organa di
ducuntur ad majorem tranquillita
tem & quietem: laxatur actio Cordi
& proin tardior fit Sanguinis circulu
Hac ratione commodiorem nanci
cuntur occaſionem viſcera omnia
partes Corporis accipiendi & ſece
nendi, ex communi fluidi ſanguin
maſſa, corpuſcula illa, quæ peculi
riter inſervire poſſunt ſingulorum ſ
ſtentationi & nutritioni. Sic,ut max
mum illud & primæ neceſſitatis op
peragatur præcipuè ac promoveat
tempore Somni.Dum circulat ſangu
p

De Nutrimento ad partes inprimis durante ſomno delato.

* conf. p. 8. 10. infra.
† conf. p. 10. infra.

De ſecre-

per corpus, defertur is ad varias Glandulas, Organave, varii generis Liquorum, ad varios uſus, ſecretoria ; Tales ſunt Bilis, Semen, Lympha, Saliva, &, ut reliqua taceam, Mucilago illa Muſculos atque articulos, capitave Oſſium lubricans, & promtiora reddens ad actiones & exercitia. Aliis interim Glandulis excretoriis materiam, *vel inutilem, vel ſuperfluam per vias Urinarias, Cutaneas, ſudoris ſpecie, per pulmonss ſpecie halituum ex Sanguine eliminantibus. Liquamen nutritium vel Chylus, variis Salibus ſupra recenſitis ſtipatus, ex Stomacho & Duodeno in Vaſa ſanguinea delatus, per circulum Corporis cum Sanguine ductus, deponit, poſt naturales ſecretiones & excretiones varias, transparentem ſuum pallorem, induítque

tione variorum fluidorum, & ſuccorum ex ſanguine.

De ſecretione excrementitiorum fluidorum.

De colore ſanguinis.

* Quandoquidem pro variorum organorum & ſingularum partium formatione ac nutritione neceſſariò requiruntur varii generis & figuræ Corpuſcula, neceſſe omnino fuit, ut Lacteorum Vaſorum diameter major eſſet horum corpuſculorum maximo; hæc ipſa autem vaſa, quia non admittunt unius generis materiam, ſed indifferenter quascunque particulas diametro ſuâ minores, non poſſunt non ſubingredi corpuſcula minùs apta, Corpori, niſi eliminentur, nociva.

que purpuram, magis minusve ſaturatam, ad nigredinem ferè, pro majori minorive variorum ſalium quantitate ac proportione. Cutis color colori Sanguinis per vaſa ſubjecta transparentis debetur partim, partim mucoſæ cuidam vel gelatinoſæ materiæ in poris & interſtitiis prope ſuperficiem hærenti: differtque pulcher, floridus, rubicundus, purpureus, fulvus, oleaginus, niger, prouti hoc illudve prædominatur Salium genus, & excretio cutanea ac perſpiratoria, pro ratione Climatum calidorum, frigidorumve, copioſior eſt, vel parcior. Durante hac Salium & inde pendentis in ſanguine effervescentiæ lucta, excitatur tum in hocce fluido, tum in Corporis partibus debitus calor. Eadem eorundem ſalium agitatione, flatuumque & vaporum expanſione, Chylus, vel tenuis nutritius gelatinoſus ſuccus in vaſa ſanguifera introductus, tornatur quaſi in ſpumeas veſiculas, quas communiter vocamus Globulos. Expanſi hi Globuli, rurſumque per vices contracti, in vaſis Muſculorum ſanguiferis Inſtrumenta ſunt actionis Muſcularis.

De colore Cutis.

De calore Sanguinis, ac corporis.

Origo Globulorum Sanguinis.

Horum Uſus in Motu Muſculari.

laris. Argumentum vi huic validæ expanſivæ Globulorum præbet ſanguis recens ex vena in Antliam emiſſus, Aere exhauſto, & ſic preſſione externâ ſublatâ, ſubitò ex parvis bullis in longè majores, ſi non quoad integram maſſam, quoad maximam ſaltem ejus partem, ſurgens. Accreſcit Muſculorum robur ac vis pro multiplicationis, * amplificationis, & augmenti ratione, circa hoſce globulos conſideranda. Pondus huic ratiocinio addunt motus Epileptici, aliive Convulſivi, quibus ægri ut plurimum incredibile exerunt robur, triplo certè vel quadruplo majus naturali. Suntque Flatus, horum motuum cauſa, † communiter adeò activi & turbulenti, ut & Phlegma, quod Ventriculo ineſſe contigit, in ſpumas elevent: harum portio unà cum flatibus viam ſurſum ex Stomacho inveniens, & ore ſe promens conſtans eſt Criſeos, & ſoluti paroxyſmi indicium. Pyloro nondum clauſo ſi Stomachus à principiis in motum deductis infletur, & parxoyſmus convulſivus erumpat, continuo tumultu, & majori quantitate depro-

* conf. p. 17. infra.

† conf. p. 17. infra.

perant illa in Sanguinem, uſque dum curſus intercipiatur; in maſſam autem ſanguineam delata ſuas ibi partes agunt, & quavis occaſione vires ſuas exerunt. Alia potentiæ præmagnæ ibi in actum deductæ exempla præbent Animi Affectus, in minori quidem gradu Gaudium; in majori Ira; in majori adhuc Metus. Suam porrò

In motu Cordis.

conferunt ſymbolam Globuli in Actione Cordis, Syſtole & Diaſtole; ut & in diſtributione & Circulatione Sanguinis per Corpus. In ipſo Animali, haud ita pridem mortuo, halitus flatusve calidus per Thoracicum ductum tranſiens in Venam Cavam, & hinc ad Cor hujus actionem & Pulſum prorſus ceſſantem denuò reſtaurat.

In Senſatione.

Iidem ſanguinis Globuli unà cum Aura vel vapore ex reciproco Salium bilioſorum conflictu excitato, diſtendunt placidè Vaſa Sanguiveha in omni Corporis parte, eaque reddunt percipiendis Objectis ſive Agentibus externis apta. Salia bilioſa ritè conſtituta, ſi adſint ſingula in juſta proportione, quacunque pergunt, placidam faciunt irritationem, & gratam natura-

lemv

lemve in omnibus partibus Senſationem. Nervi, Arteriarum comites, concurrunt ad hoc ipſum negotium, tanquam totidem Chordæ tenſæ, propagando, transferendo, & continuando actionem ac Senſum. Omnia hæc debita menſura, pondere ac harmonia concurrentia talem producunt Machinæ humanæ conſtitutionem, talemve operationem, quæ illam animat, & vitalem reddit, aptam Motui, Actioni, Senſationi, Paſſionibus, Cogitationibus, & ad omnes Vitæ uſus & officia. Quamdiu hæc ita ſe habent, omnia in bono ſunt Sanitatis ſtatu: nec difficile erit ei, qui de Mechaniſmo hoc admirando clarum ſibi format conceptum, pervidere Artificem & Authorem Operis Sapientiſſimum.

Nervorum Uſus.

De Corporis humani animatione & Mechaniſmo.

De Morbis.

Quòd ſi verò nimiis Curis, Studiis, aut Mœroribus, Salia Digeſtioni neceſſaria abſtrahantur ab hoc Opere, & aliorſum impendantur; vel etiam Ingluvie & Intemperantiâ, inordinatâ Diætâ, aliisve hujusmodi cau-

Stomachi Affectus. Indigeſtio.

ſis

ſis confundantur,& ſupprimantur, ſequi neceſſariò debet Indigeſtio, & magna Ingeſtorum pars non ſatis attenuatur diſſolviturque redacta ſolum in Mucum vel Phlegma craſſiuſculum. Vel ſi quavis ex cauſis recenſitis, aut nimiâ pro Somno indulgentiâ, aut vitâ ſedentariâ, detentum in Stomacho Phlegma ſtagnet, putreſcit id ſenſim,& noxium evadit. Prætereà durante hac ſtagnatione & morâ ſeparatur & extrahitur major extra ordinem Quantitas Salium, talium inprimis, quæ præternaturalia ſunt, & incongrua. Eſt Phlegma hoc viſcidum pronius tantò ad ſtagnationem, quantò eſt gravius, & viſcidius: accreſcitque Stomacho relaxato, & ab halitibus bilioſorum Salium copioſorum & vitioſorum invicem colluctantium inflato. Hiſce cauſis adſcribi debent præternaturalia Symptomata varia: Calor ſolito major, ex cauſæ incremento: Senſus Ardoris in ſuperiori Stomachi orificio; Morſicationes, Conſtrictiones: Inflationes, cum tenſivis hujus Organi Doloribus; & Hypochondriacæ, uti vulgò vocare ſole-

Salia in ſtomacho multiplicata & depravata.

Sunt cauſæ nimiæ inflationis & relaxationis ſtomachi.

Caloris nimii; Dolorum: Hypochondriacæ Paſſionis.

ſolemus, Paſſiones. Salia hæc ſi & numero peccent redundante, & vitioſis qualitatibus, actiones eorum intenſiores, & inordinatæ ſint neceſſe eſt. Exorbitant Paſſiones, Symptomatibus ſtipatæ haud communibus. Pronior adeſt diſpoſitio ad Iram, vel fortè ad Metum, & Mœrorem. Imò verò aggrediuntur nos hæ Paſſiones ſæpe invitos, absque cauſa externa irritante. Afficitur Corpus, & perficiunt Organa id, ad quod Cauſæ Inſtrumentales in ea agentes diſponunt. Ad eum ſæpe gradum ſunt Salia & numero plura, & qualitatibus vitioſa, ut ægrum prorſus exuto proprio jure imperio ſuo ſubjiciant & inſultibus. Hinc involuntarii Riſus, iique profuſi, Mæſtitia, Melancholia, Dolores, Lachrymæ copioſæ, omnia hæc verùm ægro invito, & absque incitamento externo. Remanent, tranſeuntibus licet his Paſſionibus violentis, in Corpore evidentia ſatis irregularium actionum, Saliumque horum deprædantium veſtigia. Atteritur iis Stomachus, & exaſperatur valde; proſternitur Appetitus, vitiatur Digeſtio. Salia hæc ita

Paſſionum Animi irregularium.

Ut & Senſationum.

aucta

aucta Senſationes quoque præter morem multiplicant, ac pervertunt, ut Organis Senſuum imponant ſoni voceſque non auditæ, Viſiones illuſoriæ, & repræſententur Actiones, Perſonæ & Res, quæ nullibi exiſtunt, niſi in hoc Fictionum Theatro. Ipſa hæc Salia, quia inſtrumentales ſunt cauſæ Cogitationum, multiplicata ita, multiplicant quoque Ideas, easque urgent adeò violenter, ut haud rarò oriatur confuſio. Depravata confundunt atque pervertunt cogitandi vim, Solicitudines, Anxietatem & Diffidentiam inducunt. Imò verò ſuggeruntur & obtruduntur ſuppoſititiæ Cogitationes, non ſolùm homini diſſentienti, ſed invito prorſus. In ſupremo tandem exorbitantis numeri, & depravationis gradu læduntur Organa, vitiatur Corporis textura integra, eaque infertur Cerebro perturbatio, atque Confuſio, totique per conſequens Oeconomiæ Animali, ut in Deliria, Rabiem & Inſanam Phrenitidem cadat miſellus Homo. Hæc Salia ſicuti præſentiâ ſuâ haſce turbas movent, foràs pulſa præſertim per Vomitum, eas-

Et Cogitationum.

Deliriorum, Rabiei.

easdem tollunt. Ubi obſervare eſt, operationis ſucceſſum eſſe feliciorem tantò, ad Senſuum & Rationis reſtitutionem, quò ægri Ventriculus agitatur magis, & vomitus materiæ bilioſæ eſt violentior: Exempla proſtant maximi ad probandum momenti, & talia, quæ omninò admirationem excitant. Stomacho à colluctantibus Salibus bilioſis, & magna Flatuum inde ſurgentium copiâ præter morem inflato, & ſurſum lato, premitur & Diaphragma, anguſtatur Thorax, patiuntur Pulmones cum Corde, oritur Dyſpnœa, Languor, Deliquia, puſillanimitas, virium animi Corporiſque dejectio. Cor & Pulmones ut jura ſui ſpatii, & actionum ſuarum libertatem defendant, continuo & tanto ſæpe niſu extrorſum trudunt Pectus, ut tandem præter morem craſſum reddatur & prominens: ſimul & preſſurâ Stomachi Dorſum elevetur in Gibbum. Stomachus ipſe ſolito magis premens Dorſum & Aortæ Truncum deſcendentem cauſatur ſubinde ibi Pulſationem fortem, ad eum aliquando gradum, ut contra ni-

Symptomata & mala orta ex nimia inflatione Stomachi, & Preſſione Aortæ Deſcendentis. Morbi Dorſi, Thoracis, Pulmonum, Cordis & Cervicis.

tente

tente Corde, Arteriamque dilatante, oriatur alternus aperturæ & clauſuræ ſenſus, familiaris ſatis tenerioris Conſtitutionis hominibus, præſertim ex ſexu ſequiori. Cor ipſum ut vincat reſiſtentiam, & Sanguinem ad inferiora promoveat, extremos impendit niſus, & intendendo actionem pro tempore palpitat. Quam diu via non eſt libera, nec impedimenta deſcenſus remota, oneratur Cor nimia Sanguinis mole, ut & Pulmones, Collique vaſa, unde & id pro tempore veluti ſtatuæ inſtar rigeſcit, ac ſæpe intumeſcit. Obruuntur & vaſa ſanguinea Capitis, Faciei, Aurium, Oculorum, ac Cerebri, unde varii naſcuntur Morbi dictarum modò partium: Faciei calor, rubor, convulſiones: In Auribus Tinnitus, & Surditas: in Oculis Nebulæ, Caligo, Scotomia: in Capite Dolor; Gravitas & plenitudinis ſenſus in Cerebro. ubi Pulſationes ſæpe permagnæ & moleſtæ, ut & in Brachio, Dorſo, cum Cordis Palpitatione poſt ſe trahunt Vertiginem & Apoplexiam; quæ Symptomata ſunt numero & gradibus magis minusve intenſa pro Sanguinis

Affectus Capitis, Faciei, Aurium, Oculorum ac Cerebri.

Signa durantibus

guinis

guinis præter naturam elevati ratione. Quemadmodum durante Sanguinis nimii ad ſuperiora jactu evidentia admodùm Plenitudinis ibi redundantis proſtant indicia in morbis modò recenſitis, juxta cum partium pleno Habitu, Rubore, Calore, & Vigoris * augmento; ita non minùs clara ſunt deficientis in inferioribus partibus, pro tempore macilentis, pallidis, algidis, debilibus, indicia. Singultum cauſantur Flatus ſurſum tendentes ad Oeſophagum, accedente ſuperioris Orificii Ventriculi clauſurâ repulſi ac reſiſtentes. Surgentes illi, & in copiâ quidem, ſed in viâ, ad Sterni ſummitatem ob loci anguſtiam, deſcenti premunt Fiſtulam Pulmonalem, & Aortam adſcendentem, ad eum ſæpe gradum, ut intercipiatur & ciborum deglutitio, & Sanguinis ad Cerebrum curſus, facie tunc pallidâ, ut hoc in ſtatu homo ſit viva Mortis imago. Preſſuræ huic, ſi minor ſit, debentur clamoſæ Inquietudines Infantum, & Fœminei Sexus Strangulationes; ſi major, Epilepticæ, & Hyſtericæ vulgò dictæ Convulſiones. Salibus

hiſce Thoracis & Partium ſuperiorum Affectibus indicantia, Sanguinis plenitudinem in ſuperioribus, defectus in inferioribus.

* conf. p. 9. ſupra.

De Singultu.

De Convulſionibus Epilepticis & Hyſtericis, ita dictis.

De Ructibus, Siti, Siccitate, Linguæ decoloratione, Pica, Inappetentia, depravatione Guſtus, Sorditie Oris, Vomitu.

in tam inordinato Statu in Stomacho verſantibus, ſi tranſitus ſit liber ſatis, oriuntur Ructus, Sitis; Siccitas, Linguæ decoloratio, Pica, Appetitus depravati. Muco ibi putreſcente oritur Appetitus defectus, Oris Linguæque ſordities ſæpe cruſtoſa, Guſtus depravatio, Nauſea, Vomitus. Patitur & Somnus ſuas anomalias à tumultu bilioſorum Salium in Stomacho, ſi vitioſa ſint, Pylori clauſurâ impeditâ. Redditur is inquietus & parvus: irruunt Comatoſi Affectus; Inſomnia ex perturbatione, & irregulari horum Salium actione in Stomachum, oſcillationibusve in Aortam & Cerebrum pariter anomalis, eaque ab atra Bile terriculoſa, horrida, melancholica. Somno irruente inflant ſubitò, elevant, atque diſtendunt Stomachum fumoſi halitus ex hiſce Salibus orti, ſi contracto Pyloro intercludatur exitus: hinc Strangulationes, Terrores, oppreſſiones Pectoris, Incubus. Somno turbato, interrupto, inquieto deficit partibus opportuna alimentum ſibi appropriandi occaſio, id namque, quod ſingulis reſtaurandis

De Somni anomaliis, Comatoſis Affectibus, Inſomniis.

De Incubo.

De nutrimenti defectu, & Conſumptione.

dis

dis eſt adæquatum, & ex integra San-
guinis maſſa deſtinatum. Nam ubi de-
ficit Digeſtio, non ſolvuntur, ut de-
cet, ingeſta, ſed Muci viſcidi for-
mam adſumunt, qui craſſus nimis
eſt, quàm ut organa nutrienda ſubire
poſſit, & oneri potius eſt, imò & de-
ſtructioni Partibus. Præterea corro-
ditur, & abſumitur à copia Salium bi-
lioſorum Sanguini * illatorum Nutri- * conf. p. 20. infra.
mentum Partibus jam ante applica-
tum. His rerum circumſtantiis ſequi
neceſſe eſt conſumptionem & Ma-
ciem. Vitioſa Stomachi contenta va- Cauſæ agentes, vitioſa Stomachi principia excitantes.
riis cauſis mota, & deorſum pulſa, va-
ria pro varia illorum quantitate; A-
gentiumve cauſarum ratione exci-
tant phænomena. Ad cauſas autem
referri debent nimia Exercitia; inor-
dinata Diæta, Remedia incongrua,
Venena, Peſtifera aliaque contagioſa
Aura, intenſus Calor, nimium Frigus,
& ſimilia. Subitanea & copioſa ha- Deſcenſus horum Principiorum in Inteſtina.
rum Cauſarum in Inteſtina deturba-
tione fit horum Relaxatio: &, Vitio-
ſa Salia bilioſa ſi fuerint in Conſor-
tio, eorundem arroſio, Tormina, Coli- De Diarrhœa, Colica, Teneſmo.
ca, Teneſmus. Copiâ horum Salium

 &

Dyſenteria. & Acrimoniâ aperiuntur, quà tranſeunt, Vaſa Sanguifera, oriturque Dyſenteria. Lentiori per Inteſtina mo-

De Alvi conſtipatione. tu, calorisque incremento ſiccantur Scybala, conſtipatur alvus. Halitus

Tranſitus pravæ materiæ, Pituitæ, Bilisve in Sanguinem: & Symptomata, morbive hinc orti. Flatusque pariter adaucti majorem in Inteſtinis cauſantur moram: hinc major tranſit ad Sanguinem contentorum, Muci & Vitioſæ bilis copia. Hæc in Glandulas, Vaſa, & Partes inprimis ſupra Aortæ deſcendentis curvaturam ſitas, Morbos Pulmonum, Cerebri aliosque varios gignunt, augentve.

Viva nimis Senſatio. Inflationes Vaſorum & Partium. Halituum in Sanguine major proventus majorem inſuper efficit Vaſorum tenſionem, & delicatiorem Tactus in illis Partibus Senſum; in Vaſis majoribus, Veſica Urinaria, Scroto, Utero, Inflationes, Diſtenſiones, aliaque mala.

Febres, Inflammationes, Dolores. Bilioſa Salia copioſa, & fervida, nimis, æſtum inducunt Sanguini, & Corpori, unde Febres; quà tranſeunt cunque, Senſationem excitant moleſtam, doloriſicam; in partem quampiam depoſita ibique fixata Inflammationes, dolores, Exulcerationes; Speciatim vero Pleuritidem, Peripneumoniam, Angi-

nam

nam , etiam Gangrænas ; Dolores Scorbuticos, Rheumaticos, Arthriticos, Podagricos, & hujusmodi alia. Phlegma ſi tranſeat in Sanguinem, reddit eum craſſum & glutinoſum; qui inſpiſſatus nimiùm movetur incertâ admodùm lege & ordine per vaſa, ac veluti per irregulares ſaltus; hinc Vellicationes, Subſultus, Paralytici Affectus, Tremores, Convulſiones: eædem Cauſæ ſubtiliſſimis capillaribus tubulis Sanguiferis impactæ cauſantur Obſtructiones, diſpellunt Salia bilioſa, Caloris & Senſus principia, unde Algor, & Stupor; confertim ſi irruant, Tumores, Arthritici, Oedematoſi, Hydropici; in Glandulofis Partibus Strumoſi, Scirrhoſi, Cancroſi, Bubones: ſi Bilis prædominetur, Phlegmones, aliive Tumores calidi. Febre accedente, Exanthemata, Puſtulæ, Carbunculi, Eruptiones aliæ. Iisdem cauſis debentur Eryſipelas, Impetigines, Herpetes, Scabies, Elephantiaſis, Lepra. In Sanguine abundans Pituita, & forte ad Cutem depoſita, reddit ejuſdem et Faciei habitum pallidum, vel lividum.

Pituita vel Gluten in Sanguine.

Tremores, Convulſiones, Paralyſes.

Hydropes, aliæve Intumeſcentiæ.

Puſtulæ, & ſimiles Eruptiones.

Cutanei Affectus.

Mutatio Coloris in Cute, & Temperamentis.

dum. Bilis prava redundans dat fœdum, fulvum, aliumve colorem, pro varietate dominantium in ea Salium. Temperamentorum hæ varietates quoniam ex iisdem oriuntur cauſis, ex quibus & morbi, probè intellectæ, & ab invicem diſtinctæ, ingens accendunt lumen pro notitia cauſarum morbificarum, ſtatus ægri, & cura fœlici ſucceſſu ſuſcipiunda. Prodit autem ſeipſam bilioſa materia copiâ majori ad ſuperficiem corporis detruſa, tranſparendo per cutim, colore proprio, viridi, flavo, rubro, purpureo, cœruleo, nigro, eoque vel diffuſo per totum Corporis Habitum, uti in Ictero, Febribus Scarlatinis, & Inflammatoriis aliis, vel hinc inde in maculas diſperſo, uti in Febribus Scorbuticis, & Peſtilentialibus. Produnt ſe pariter Salia Bilioſa in Sanguine redundantia in Fluidis utilibus inde ſecretis, Semine, Lympha, Saliva, Mucilagine, quæ & acriora redduntur & calidiora, ſæpe etiam iis tinguntur coloribus, qui respondent Salibus prædominantibus. Promunt & hæc Salia Fluida excrementitia

Scarlatinus color cutis in quibusdam Febribus: maculæ in aliis, Scorbuto.

Vitioſa principia in Fluidis naturalibus,

ut & in Excrementitiis.

Sputo

Sputo excretum Phlegma eſt dulce, vel amarum, vel ſalſum, vel acerbum, vel acidum, tinctum item colore flavo, viridi, nigro. Sudor ſalſus, acidus, in tranſitu ſuo excitat dolores urentes, cutim ipſam arrodens. Sunt Lachrymæ calidæ, acres, ſalſæ, corroſivæ. Urina, præter Phlegma (quod craſſum nimis & copioſum vaſis impactum ſuam ſymbolam confert ad formationem Calculorum in Renibus & Veſica) ſecum fert Salia, eaque vel Saccharina, ut in Diabete, vel Ammoniaca, muriatica, amara, acida. Impertiuntur hæc Calorem & acrimoniam urinæ, unde Nephritis, doloresque in omnibus viis urinariis, imò &, accedente corroſione & laceratione vaſorum, Urina Sanguinea. Eidem Salium & Copia & qualitate peccantium, Sanguinique illatorum, vitio debentur Hæmorrhagiæ Uterinæ, Narium, Vomitus Sanguinei, Hæmoptyſes; ſed addi debet corroſioni in tribus poſtremis Morbis impetus ac vis tantò fortior Sanguinis in partes, occaſione Aortæ deſcendentis à Stomacho inflato preſſæ.

Calculi Renum & Veſicæ.

Diabetes, Stranguria, Mictus cruentus.

Hæmoptyſis, & Hæmorrhagiæ aliæ.

 A pi-

Apoſtemata. Ulcera.

A pituita craſſa, frequenti in hiſce caſibus comite, tenuioribus tubulis impacta extenduntur hi nimiùm, & attenuati ſi non rumpuntur, ſaltem Salibus irruentibus minùs reſiſtere poſſunt. Phlegma tenuius Salibus bilioſis magis minusve impraegnatum, ad cutaneam Corporis ſuperficiem delatum excitat ibi Apoſtemata; Exulcerationes, Puſtulas, Veſiculas, Perniones. Sic & in Viſcera partesve internas ea quantitate depoſitum, ut nimiâ diſtenſione tandem rumpantur vaſa, cauſatur & hîc Apoſtemata, quale eſt Empyema; bilisve vaſa corrodens ibidem Exulcerationes.

Morbi communiter conjuncti, quia cauſæ ex eodem fluunt fonte.

Symptomatum Morborumve omnium cauſæ quoniam ex eodem fluunt fonte, non mirum, ſi tot ſimul & frequenter, principiis morboſis iisque copioſis in motum actis, concurrant. Et certè vix eſt unum ex gravioribus Symptomatibus, Naturæ humanæ infeſtis, quod non vel præcedat, vel comitetur, vel inſequatur Variolas, aliumve Morbum graviorem. Hæc ipſa eſt ratio, cur, de Variolis mox tractaturus, neceſſe habeam conſiderare tot

De Morborum mutationibus, metaſtaſi, Criſi.

alios

lios morbos, atque Symptomata, & d examen revocare Remedia. Certum hoc eſt, tantam eſſe illorum affinitatem, & adeò arctam connexionem, ac dependentiam, ut nemo feliiter eos curare poſſit, niſi habitâ raione cauſarum omnium, ubi reſident unque expellendarum, & extra omœria Corporis eliminandarum. ransferuntur autem è loco in locum, routi organa, unum poſt alterum, ilas diſpellunt, ſeſeque ab iis liberant. nde mutationes Symptomatum & eciprocationes, Metaſtaſes, Criſes. heſin hancce confirmant ſectiones adaverum, quæ præter Partes priariò & certò affectas, injurias comuniter exhibent aliis quoque, & ſæe omnibus illatas. Quamvis verò auſæ Morborum omnes ex uno eoemque fonte proveniant, variant taen illi & Symptomata, pro cauſaum varietate, numero, quantitate, ravitate, majori minorive: Alvi conipatione, vel Laxitate; cauſarum ejectione per Vomitum, dejectione er Alvum, vel tranſitu in Sanguiem, circuitione per totam ejus maſ-

Morborum ingens varietas, non obſtante cauſarum ortu ex eodem principio.

ſam, vel impetu ac depoſitione facta
in unum aliquod viſcus, vel partem;
robore unius vel reſiſtentia majori
derivante ad alias infirmiores; ætate
juvenili, vel ſenili; diſpoſitione Sana
vel valetudinaria: conſtitutione Aeris,
Diæta, modo vivendi, aliisve externis
circumſtantiis. Cauſæ hæ morbificæ,
prouti magis minusve ſunt vitioſæ,
& numeroſæ, citò vel tardè in motum
actæ, Morbos reddunt acutos, vel
Chronicos, durationis longæ, vel brevis.
Nec mirari ſubit, Hominem tot ac tam variis obnoxium eſſe Morbis, ſi conſideremus, tot pati poſſe mala organa Digeſtionis, Paſſionum, Vitæ, Senſuum, Cogitationum à tot humoribus quantitate & qualitate peccantibus, motusve anomalos inducentibus. Eſt Digeſtionis cauſa abſolutè neceſſaria; in tantum quidem, ut viſcera, partesque internæ, ubi reſidet, vel quà tranſit, minùs longè ſentiant exterioribus. Hoc ni foret, ob acrimoniam & intenſam illius principii actionem perpetuo afficerentur dolore atque incommodo. Propterea autem, quia obtuſiori ſunt ſen-

De Morborum frequentia, & Vitæ inſtabilitate.

ſenſu, cauſa hæc admodùm exuberet, ic depravetur neceſſe eſt, ſi oriatur quædam ejus perceptio. Hinc ſanè eſt, quod morbi communiter adeò ſint violenti, ſubitanei, & difficilis tractationis; quódve adeò pauci terminum Vitæ ordinarium tranſcendant, vel etiam ſeptuageſimum annum attingant. Ut hic terminus ſit fixus, ipſo Vaſorum Lacteorum numero adaptatus, atque commenſuratus. Qui numerus is eſt, ut Corpori naturâ Sano & benè conſtituto, ſufficiant nutriendo, & conſervando ad prædictum terminum, vel tantillò longiorem, ſi non occurrerint niſi ordinaria vitæ accidentia; nempe, injuriæ Aeris & Tempeſtatum, curæ vitæ communes, & quicquid in ordinario vitæ decurſu turbat Digeſtionem, Alimentive ſolutionem; vel id ipſum præcipitat, aut ante ex Stomacho exturbat, quàm digeri potuerit, ut violenti motus à paſtu, & hujuſmodi alia. His Accidentibus alimentum crudum nimis in Lactea Vaſa delatum, ſenſimque impactum glutinoſitate ſua cauſatur ibidem moram & Obſtructiones *:

De Senio, communi vitæ periodo, Morte.

* conf. §. 69. infra.

His

His ipſis autem vaſis, uno poſt alterum, obſtructis, officioque ineptis neceſſe eſt impediri tranſitum in Sanguinem; deficere robur, Vigorem, & Nutritionem; pro ratione vaſorum obſtructorum infirmari ſenſim corpus, emaciari; id quod contingit ordinariè ætati provectæ, iisve Temperamentis, quibus Salia bilioſa abundant. * Quò plura, ſucceſſu ætatis, officio ſuo ſubducuntur Lactea vaſa, eò deficit Corpus magis & magis: tandemque inevitabilis ſequitur Mors, ſi tot obſtruantur, ut reliqua nutriendo corpori haud ampliùs ſint ſuffena. Eſt hæc communis Hominum ſors: his modis figuntur atque determinantur Vitæ limites ordinarii. Verùm enim verò, ubi loco Vitæ regularis ac temperatæ committuntur enormes in Diæta errores, Indigeſtionem ad altiorem gradum evehentes, Vita tranſigitur Luxu, Voracitate & Ebrietate, Voluptatibus, Paſſionibus Animi exorbitantibus, obrui magis neceſſe eſt & turbari Lactea, aliave delicatæ texturæ organa atque Vaſa, fata properare, Vitam decurtari, ultimum Vitæ

* conf. p. 20. ſupra.

æ finem accedere propiùs & pro-
piùs. Id ipſum faciunt quoque Medi-
camenta, quibus Vitioſa Stomachi
Saburra expellitur, transferturque in
Lactea Vaſa; inprimis verò, & certo
non minùs quàm magno Structuræ
noſtræ damno, Purgantia nimis levia,
utpote quibus commovetur quidem
& exacerbatur moles indigeſta, ſed
non, ut quidem decet, Corpore elimi-
natur. Certum eſt, de quo pleniſſimè
sum perſuaſus, deterreri poſſe, pavore
suborto, & diribitorem talis modi re-
mediorum, & ingurgitatorem, ſi ex
post facto inſpicere daretur Corpus,
& contemplari ſtrages, quas hujus-
modi Tentamina parant, in menſium,
imò fortè annorum decurtationem.
Conſiſtit omnis & Sapientia Homi-
nis & Felicitas in Stomachi ac Dige-
tionis cura, atque principiorum ibi
residentium juſta directione. Hoc in-
signe officium Medici, hic Labor, ex-
hibere hujus Directionis Leges atque
Præcepta; & perſpicit nemo non fa-
cilè, quanti interſit Humano Generi,
ut Artis Doctores his probè ſint im-
buti, quantumve immineat ex eorun-
dem

Inſigne Artis Medicæ Momentum.

dem neglectu periculum. In confeſſ[illegible] hoc eſt, quamdiu machina corpori[illegible] perſiſtit, debere & exorbitantias, er[illegible] rores atque Anoma'ias ad certas re[illegible] duci regulas atque Leges, ſed ab iiſ[illegible] quibus ſtructura corporis, cauſæqu[illegible] Anomaliarum probè ſunt perſpectæ[illegible] Has qui poſſidet dotes Medicus, * e[illegible] fide, vigilantiâ, humanitate, quam[illegible] quidem opus tanti momenti requirit[illegible] ſuo munere defungens, judicio opti[illegible] mi ſimul judicis & Medici expertiſſi[illegible] mi, Philoſophus eſt, juxta modulum[illegible] primi Structuræ artificioſiſſimæ Arti[illegible] ficis operans.

* ὁ ἰητρὸς φιλόσοφος ἰσόθεος. Hippocr. περὶ εὐσχημ. §. 3.

De Remediis.

Rerum naturalium conſtitutiva principia ſive Corpuſcula non alterantur unquam. † De his vid. Nat. Hiſt. of the Earth. Part. V.

Satis patet ſuperque ex omnium[illegible] Temporum Hiſtoria, & rerum acta[illegible] rum conſideratione, non mutari un[illegible] quam corporum conſtitutiva princi[illegible] pia, † ſed eſſe ſemper, continuarique[illegible] eadem. Neque ſuppetit ratio vel mi[illegible] nima, quæ nos credere jubeat, muta[illegible] tum fuiſſe unicum corpuſculum quo[illegible] ad Figuram, Magnitudinem, Gravita[illegible] tem, Soliditatem, aut Conſtitutio[illegible] nem,

em, modo quocunque, à prima ſui Diſcours
roductione ad hoc uſque momen- of Vege-
um : neque naturalibus mediis mu- tation.
ari poſſe unquam. Certum hoc eſt, Transact.
nixturas eorum & combinationes eſ- n. 253.
e infinitas, per conſequens & ſpecies
apparentias externas, ſeu alteratio-
es quoad ſenſum. Verùm ſeparata
urſus, & evoluta ſemper ſunt eadem,
rimitivis ſuis dotata proprietatibus.
adem prodeunt ſemper, invariatâ
ſſentiâ, cuicunque licet examini, &
tenſiſſimi Ignis, ac penetrantiſſimo-
um menſtruorum torturæ ſubmiſſa.
atet hinc, quàm ſint vana, illuſoria, Metallo-
malè fundata, quæcunque pro Me- rum nulla
llorum transmutatione Tentamina. transmu-
de nunc, & tandem uſu excidit tatio.
occe conamen, renitente & Ratio-
e, & Temporum omnium conſtanti
xperientiâ. Nihilominus adhunc uſ- Chymeri-
ue diem valet Transmutationis doc- ca atque i-
ina in re infinities majoris momenti, maginaria
ualis eſt Hominis Vita atque Sani- communis
s; &, quod ætas vidit noſtra, magno Notio de
modùm hominum etiam infimæ alteratio-
rtis & illiteratorum prorſus ſucceſ- ne Princi-
In quantas conjecerit cunque bo- piorum
per Reme-
dia Alte-
rantia dic-
ta.

norum

norum jacturas Metallica tranſmuta-
tio, certum tamen hoc eſt, ex hac Re-
mediorum immenſam profluxiſſe Au-
ri ſummam. Utcunque rem conſide-
remus indulgenter, candidè fateri ne-
ceſſe eſt, tranſiiſſe ad ægrorum com-
modum, vel nihil, ex pompoſa *Alte-*
rantium Medicamentorum ſerie. Al-
tum ſanè tenet ſilentium Natura. Do-
cet è contra communis uſus, ſiniſtro
admodùm & fatales habuiſſe plur-
ma illorum effectus. Sunt quidem
quæ cauſas morborum è loco in lo-
cum transferunt, & per conſequen-
Symptomata immutant; ſunt alia
quæ pro tempore involvunt, ſuffo-
cant ac ſupprimunt: vel etiam Orga-
na ſtupefaciunt, & dolori reddunt in-
ſenſibilia; verùm ſi remaneant intus
remanent & Qualitates iis Naturâ in-
hærentes, per conſequens & noxia
neque illa deſerunt unquam. Proi-
citiùs tardiusve principia illa evolu-
ta non erunt non damnoſa. Ipſa quo-
que, quæ illa inviſcabunt ac captiva-
bunt, Medicamenta, captivabunt &
principia alia bona & ſalutaria, qui-
bus pro tempore carere debet co-
pu-

us. Ita ut tandem Arte educi de-
eant hæc Principia, ſi non ejiciantur
Natura pro ſui defenſione ab illis
lis irritata, vel etiam à Medica-
nentis fortè mage noxiis. Sic Phleg-
na, & indigeſta moles ſtagnando pu-
refacta, nimiam bilioſorum Salium
uantitatem ſuggerens, quia cauſa eſt
mnis mali, morbis hinc ortis ob-
iam iri nequit, niſi hujus ipſius cauſæ
emotione; inductâ nova meliorique
igeſtione, & ſucceſſiva fluidorum
enovatione. * Salia etiam naturalia,
rporique amica, ut moderatâ quan-
tate placidum conciliant Senſum, ita
umero nimis aucta excitant dolo-
ſum, tandemque, ſi numerus ſuffe-
erit, in quapiam parte fixata eam de-
ruunt, vel etiam machinam Corpo-
s integram. Neque evitari poſſunt
æc mala, niſi Salium numero dimi-
uto. Verùm ſi Salia adſint vitioſa,
congrua, talia erunt, quamdiu in
orpore hærent; expellenda proin
uantocyùs. Collimat huc atque con-
irat omnis & Ratio & Natura. † Im-
ræſentiarum intimandum mihi eſt,
uo uſque Medicamenta Alterantia

Non facta nquam mutatio in n corporis commodum, niſi ſucceſſivâ rerum in illo renovatione, & noxiorum principiorum emotione, naturaliumque ſubſtitutione.

* conf. §. 56. infra.

† conf. §. 66. & ſeqq.

Præcipua & Eva-

 ad

cuantium Remediorum Impedimenta.

ad ſcopum hunc conſequendum tem dant ; idque, quod Praxi Evacuatio num ſufficiat, absque quòd ad ſpecia lia deſcendere neceſſum habeam. Id

Corporis præparatio pro Evacuatione materiæ vitioſæ neceſſaria, facilis & felici eventu haud carens.

pro hac vice unicè inſinuari debet quòd pro obtinendo felici evacuatio num ſucceſſu vitioſorum Salium acri monia ſit temperanda, & eorum coll luctatio reprimenda. Fruſtratur & intercipitur ſæpiſſimè Evacuantium Remediorum operatio,ubi nulla monit hujus habetur cura. Eſt hæc certè pall maria cauſa , cur Corpora quædam ſint Purgantibus tantùm non invicta Accedunt aliæ cauſæ , ut nimiæ Stomachi ac Inteſtinorum Inflationes horumque Obſtructiones à Pituita,& Fæcibus induratis. Verùm faciliùs tractantur Salia hæc & ejiciuntur ſubacta priùs , id quod vix aliâ viâ commodiùs peragitur,quàm remediorum

Effectus eorum immediati & ſalutares in omnibus caſibus, ſi ritè adhibeantur.

oleoſorum & unctuoſorum uſu. Hi quippe defenditur Stomachus contra eroſiones & dolores, quos quidem illa cauſari ſolent. Lubricantur membranæ, & via Stomachalis ac Inteſtinalis contentis vitioſis facilitatur Reprimitur ſimul æſtus , ac fumi ex

Salium

Salium luctâ orti diminuuntur ; per
conſequens quoque impeditur Sto-
machi Inflatio ac Preſſio in Aortam
deſcendentem, ac prævenitur Morbis
Dorſi, Thoracis ac Capitis. In ordi-
nem rediguntur Paſſiones, Senſus &
Cogitationes. Obtunduntur Salia,
quibus ad Inteſtina tranſeuntibus ad-
ſcribi debent Tormina, Colica, ac
Dyſenteria, eorumque acrimonia læ-
dens infringitur. Halitibus, qui majo-
rum obſtructionum ac moræ cauſa
ſunt in Inteſtinis, diminutis minuun-
tur Obſtructiones ipſæ, tranſitque per
conſequens minor vitioſorum Salium
& putridi Phlegmatis copia ad San-
guinem, & corporis habitum. Dum
ita temperatur vitioſorum Salium a-
crimonia, minuiturque tum obſtruc-
tio, in primis viis, tum tranſitus in
Sanguinem, ſiſtuntur ad tempus va-
ria Symptomata ac Morbi ; Paraly-
ſis, Febres, Inflammationes, Dolores,
Tumores, Puſtulæ, Exanthemata alia ;
Corporis Fœditas, Cutis decoloratio,
Icteritia, Maculæ, Eroſiones Carnis &
Cutis : vitia Lymphæ, & aliorum Flui-
dorum ; Sudor & Urina nimia ; Ero-

C 2 ſiones

ſiones & impetus in vaſa Sanguifera nimius, indéque oriundæ Hæmorrhagiæ: Salium ex Abſceſſibus, & Ulceribus effluxus, unde fiunt & doloroſa, & obſtinata, & intractabilia. Prorſus tandem remittunt & ceſſant incommoda hæcce omnia, ſi congruo modo per evacuantia corripiantur in ipſo Fonte principia vitioſa, reſidentia partim in Ventriculo, partim ad Inteſtina, & hinc ad Sanguinis maſſam manantia, & ex Corpore eliminentur.

Finalis morborum eradicatio per remedia evacuantia.

Genuinam hanc eſſe repræſentationem, & Naturâ ipsâ fundatam, perſpiciet facilè, cui obſervationes circa Corpus, Morbos & Remedia inſtituendi conceditur occaſio. Neque erit difficile, ad trutinam hanc examinare Methodos alias quaſcunque, & de iis ſingulis probum ferre judicium: Methodum, exempli causâ, edulcorandi & corrigendi Sanguinem, abſque prævia Ventriculi, qui errorum in Sanguine Fons eſt, evacuatione & expurgatione: Methodum ſiſtendi Vomitus, Diarrhœam, Dyſenteriam absque præviâ Corporis roboratione, & materiæ Naturæ infenſæ pe-

De aliis Medendi Methodis.

haſc

haſce vias ejectione: Methodum reprimendi Sudores nimios, Diabeten, Fluorem album, Hæmorrhagias, Tuſſes, Sputationes, Rheumata, repellendi cauſas Dolorum, Tumorum, Puſtularum, absque prævià interceptione & excretione cauſarum efficientium & conſervantium, Fontiumque ipſorum, unde derivant, expurgatione. Videntur ſanè hujus generis Methodi irritas reddere Naturæ pro reſtituenda Sanitate, & Vita ſalvanda vires atque conamina.

MEDICINÆ
&
MORBORUM STATUS;

Juxta cum Inquiſitione in Cauſas nuperi eorum Incrementi. Speciatim verò VARIOLARUM; & Animadverſionibus circa novam Methodum Purgandi in hoc Morbo.

Occaſio hujus Diſcurſus.

Vita, ſi optima, brevis: eaque, ſine Sanitate comite, incommoda. Hæc ubi deficit, ſibi ipſi non eſt Solatio, nec aliis commodo. Conſiſtit autem in hoc, quod Mundo præſtamus, officio generoſi Animi ſolida, atque duratura Voluptas. Interim tamen proſtant ex omni parte evidentiſſima teſtimonia, quàm parùm firmo communiter nitatur pede Sanitas, & quàm multas multi morbi edant Strages; ſpeciatim Variolæ, quæ pronuper plurima nobis, & graviſſima, intulêre damna. Hæc ego, pro meo erga Patriam, eoque tenero, affectu pervidere, vel obſervare, non poteram abſque inſigni Animi commotione. Diminuta hæc, quæ ægrè me ferebant

moleſ

moleſtia,ex quo inter Commentarios *Dr. Freind* ad *Hippocratis de Morbis popularibus Libros I. & III.* nuper evulgatos unum offendi,qui tractat de *Variolis*. Legens,quæ habet ibi,& attentè conſiderans, utcunque in Authoris laudem & æſtimationem feror, a me tamen obtinere haud poteram, ut Methodo ſuæ purgandi ſub Febris ſecundæ acceſſum, in Confluentibus Variolis, ſubſcriberem. Conatur equidem ſtabilire eam Auctoritate & Praxi *Rhaſis,D.Sydenhamij,&* *D.Radcliffij* *; junctis Teſtimoniis & Judiciis * p. 87. 88. Medicorum quorundam *nunc viventium*, quorum Epiſtolas luci conceſſit publicæ. † Quamvis nolim detractum † p. 103. & ſeqq. quidpiam laudi huic Viro debitæ,diffiteri tamen haud poſſum,optâſſe me, ut Symptomatibus recenſitis & cauſas eorum addidiſſet,normamque appoſuiſſet & legem Naturæ, juxta quam ſolidum circa hanc materiam ferri poſſet judicium. Id quum omiſerit,omnes ego intendi Vires,ut monerer; tantò autem magis, quòd,meo judicio, hæc purgandi methodus nec Rationi reſpondeat,nec Naturæ; imò

verò ſæpiſſimè non duntaxat ſit per-
culoſa, ſed fatalis. Etiam ſæpiſſimè
medio ſuſtulit ægrum Diarrhœa
cauſis internis, Naturæ ductu, orta, ap
plicatis licet extremâ ſollicitudin
remediis.

De Theoriis & Hypotheſibus. Philoſophia Medicinæ perutilis. Neceſſaria in cauſas morborum inquiſitio. *Epiſt. Dedicat. p. 15. ſeqq.

II. Quicquid hactenus Hypothe
ſium publicavit *D. Freind*, ſpeciatin
in his, de quibus impræſentiarum
Commentariis, vel firmo ſatis ſtat t
lo, vel tale ſapit ingenium, quo adm
dùm delector: Non minori interin
affectu latus erga Hypotheſes *D. Wil-
liſij*, *D. Sydenhamij*, *D. Morton.* alio
rumve Medicorum, quibus *D. Frein*
*adeò eſt infenſus; nullâ licet, exclu
ſis aliis, præſcribendi leges vel inte
pretandi Naturam prærogativa gau
dens. Verum id eſt, antiquiſſimos p
riter ac recentioris ævi Philoſopho
diverſarum Nationum præcellenti
Titulos acquiſiviſſe ex formation
Hypotheſium: Neque hac in par
quidquam vicinis populis cedit n
ſtra Natio; conſtat quippe, quàm m
gno *Baconianæ, Gilbertianæ, Hobbeſia-
næ, Boylianæ, Walliſianæ*, aliæ, except
fuerint applauſu. Conſtat, quanti ſi
mome

momenti, quantæ extenſionis nuperæ Ill. *Iſaaci Newtoni*. Et fuit hic certè Operum ſuorum ſcopus palmarius; & quam circa *Attractionem* dedit, illuſtrare ſpeciatim & confirmare anniſus fuit *D. Freind**. Nulla ratio nobis perſuadet, omnium ætatum & Nationum Philoſophos judicâſſe perperam circa hanc rem. Maximi quique & ſapientiſſimi Viri, qui unquam vixere, & nunc ſunt, intenti quidem fuere Obſervationibus, atque Experimentis; certè in quendam ulteriorem finem. Forent utique illa vana, & inutilia prorsùs, ſi non inde deducerentur quædam Conſectaria, Concluſiones, Theoriæ aut Hypotheſes. Cauto equidem opus eſt, ut talismodi Hypotheſes firmo ſtent talo, nec careant fundamento ſolido ex Obſervationibus atque Experimentis ipſis tanquam totidem cæmentitiis lapidibus conſtruendo; quo charactere ſi ornantur, maximo utique ſunt uſui atque ſervitio. Vias, verbo, ſternunt ad maximas quasvis & Utiliſſimas Veritates, quæ, abſtruſæ aliâs & profundæ, absque illis in perpetuis laterent

* Prælect. Chym.

tenebris. Horum ſubſidio multa dete
guntur, &, ſi non præiviſſent, de Hy
potheſibus fortè nemo cogitaſſe
Subſcribet nemo non ſanæ mentis
vel qui æquâ rem ponderat lance; to
proſtant clariſſima ubique hujus aſ
ſerti documenta, ut probatione ulte
riori haud opus ſit. Eſt certè, ſi qui
alius, ipſe *D. Freind* hujus veritatis te
naciſſimus. Nunc quidem, fateor, hâc
ſemitâ paulùm exceſſit, cum ſuis ſin
gularibus Theoriis: licèt anteà ſervi
a Emmenol. p. 186 & ſeqq. dè aſſeruerit [a] inſignem Theoriæ in
Medicina uſum; ejuſdem fabricatio
nem Medicis Anglis validè urgens
b Ibid. in Præfat. atque commendans [b]. Quamvis au
tem ſpernat Hypotheſes receptas
hactenus, pro poſſibili tamen habet
talem, quæ multiplici reſpectu acce
dat ad certitudinem Geometricam
c Ibid. in Præf. [c] qualem ego quidem videre geſtio.
Neque, ſi quidem in hac re præjudica
re mihi licet, quempiam facilè præ
ter illum executioni huic video ap
tum. Inficiari ſanè nemo poteſt, eum,
qui per congrua Experimenta ſe
ipſum inſtruxit circa operandi me
thodos, & variarum rerum Medicinæ
inſer-

nſervientium genuinas proprietates, ui & Corporis Mechaniſmus, & Ac- onum Leges in Corpore ſano æquè c ægro, harumque Legum in variis Iorbis ac Symptomatibus deviatio- es probè ſunt perſpectæ: talem, in- uam, Medicum præpollere longè his otibus deſtituto, nec, niſi juxta For- nularum præſcriptum, operanti. Re- it ille, & quò vult ducit, malum, uo hic ducitur, vel trahitur. Prior laro undique lumine eſt circumfu- is, dum hic tenebris immerſus ſine atione furit, & incertâ viâ ab una ormulâ Remedii pergit ad aliam, onec fortè eò pervenit rerum ſta- us, ut auxilio rationali nihil ſuperſit. ntelligit ille rerum intùs latentium urſum, ſucceſſionem, modum, tem- usque congruum, atque ita ſe diri- it, ut nunquam tranſire ſinat oppor- unum actioni, ſolamini, & auxilio empus; dum interim alter quicquid uſcipit, confusè agit, nec niſi damna arit. Si cui Hominum, Medico ſanè, ummè neceſſaria eſt prudentiſſima ircumſpectio; * neque eſt *irrationa- bile*

* Neque - - - dicere Conſilio Medicum non

bile Animal aptum exercendæ Ar
nobiliſſimæ, cui Sanitatis cura ſupre
ma eſt concredita, vel gubernaculum
Vitæ humanæ commiſſum. Conten
debant, fateor, veteres Empirici †
nulli uſui eſſe, nec ad rem facere quic
quam, inquiſitionem Actionum Natu
turæ, cauſarumve obſcurarum atqu
latentium, non intereſſe, quid Mo
bum faciat, ſed quid tollat. Verùm
enimverò abſurdum, & rectè quidem
ſtatuebant hoc cognitionem elimi
nandi molimen Medici Rationales
perſuaſi firmiter, *non poſſe eum ſcire*
quomodo Morbos curare conveniat, qu
unde hi ſint, ignoret - - - Eum ver
rectè curaturum, quem prima origo Cau
ſæ non fefellerit. Celſ. loc. cit. Summ
proin noſtra ſit cura, comparare ha
* Conf. § 35. infrà. rum Cauſarum notitiam. * Unani
mis hæc eſt Antiquitatis puræ & ſa
næ vox. Neque poterat hac de re
quis

egere, & irrationabile Animal hanc Artem poſſ
præſtare - - - Salutis humanæ præſidem Artem
Celſus Lib. I.

† Obſcurarum verò Cauſam, & naturalium Ac
tionum Quæſtionem - - - ſupervacuam eſſe con
tendunt. - - - Latentium rerum conjecturas ad
rem non pertinere: quia non interſit, quid Morbum
faciat, ſed quid tollat. Ibid.

uiſpiam judicare meliùs *Celſo*, col-
ctore illo diligentiſſimo, & Scripto-
fideliſſimo. Inde ab illis tempori-
us ad noſtra uſque ad unum omnes
ntiunt idem judicioſiſſimi quivis
ledici; ejusdem omnes propoſiti
naciſſimi. Diutiùs tantò huic mate-
æ ſollicitus inhæreo, quia nullus
rofeſſorum Artis ſecurus eſſe poteſt
nquam de ſucceſſu, niſi quatenus is
ognitione nititur fundamentali. Ita
æc per ſe clara ſunt, ut inter Axio-
ata jure referri debeant. Hac via
ui incedit, nîl prorſus moratur alio-
um judicia Medicorum, qui agunt in
auſas, alterando eas, vel removen-
o, quarum ne minimam ante habent
otitiam; quibus neque perſpecta
arum indoles, neque in Corpore ſe-
es. Et neminem non admiratio ſu-
it, poſſe his temporibus dari talis-
odi tenebricoſæ Praxeos Advoca-
os; quive ex profeſſo Scrutatores
auſarum morbificarum traducant.
ertum hoc, quicquid dixerint & hi,
os, qui optima fide ſe applicant Stu-
io Naturæ, & lectioni fidiſſimarum
uarumcunque, earumque exacta-
rum

rum Obſervationum ante factarum
non carituros fore unquam & duc
& luce, quâ perveniant ad ea, qu
quærunt. Neque induci poſſum, u
credam, latere id poſſe tantæ Erudi
tionis virum, qualis eſt *D. Frein*
Hoc ipſum in admirationem me ra
pit, quòd is enuntiare non erubeſca
cauſas morborum nos latere, latitu
rasque fortè ſemper. * Conſtare i
certè nequit cum eo, quod ſcripſi
ante; neque Theoria Medicinæ, qu
non ſubintrat Morborum Cauſas, d
demonſtratione aut Mathematic
certitudine quidpiam ſibi promitter
a. vid. pag 42. ſuprà. auſit. [a] Hallucinatur autem haud le
viter, quando aſſerit, *Hippocratem n*
verbum quidem de morborum cauſis fe
ciſſe. Eò uſque quidem, ut potiùs ſa
gaciſſimus hic Scriptor in omnibu
ferme ſuis Operibus in cauſas peniti
ſimè inquiſiverit, easque exhibuerit
inprimis verò in duobus Libris ab
ipſo *D. Freind* publicè luci datis;
prætendens, ut ad ritè formandum ju
dicium, & Morborum diſtinctionem
inte

* Hippocrates - - de Morbi cauſis, quæ fortaſ
ſe nos latent, latebuntque ſemper, ne verbum qui
dem fecerit. D. Freind. Præf. p. 14.

ter alia inquiratur in indolem Ex-
etorum per *Vomitum*, *Urinam*, *Al-
um* [b]; obſervans in variis Febrium
cenſitarum Caſibus copioſam *Bilis*
Phlegmatis ſeu Muci rejectionem
ω καὶ κάτω: quæ duo ipſa Principia
ibi iteratis vicibus directè *cauſas
brium* ſtatuminat. Dabitur ſtatim
caſio producendi loca ex illius O-
ribus [c]; neque heîc prætermittam
ppo neceſſaria. Imò verò pro nor-
a agendorum agnoſcit ille, ut pri-
ùm * *perquirantur cauſæ à quibus
rbi oriuntur, dehinc procedatur ad
a, & morborum curam*, ſpeciatim
rum, qui *Loca* attinent, de quibus
c agit; neque certè quis pleniùs,
riùs & expreſſis magis terminis
o noſtro Hippocrate circa hanc
n ſcribere vel loqui poteſt. Non
hercle is animi hæret, poſitivis
rbis eos declarare pro *Idiotis*,
qui verarum *cauſarum* ſunt *ignari*,
ibus quæque anomalia corporis
ad-

b Epidem. I. Sect. 3.

c v. §. 14. infrà.

* Ὑφηγεύμενον τὰς προφάσιας, ὡς χρὴ, ἐξ᾽ ὧν αἱ
γίνονται, ἐπὶ τὰ ἄλλα ἰέναι ὧδε, καὶ τὰ ἀμφὶ τὰ
α ἴησθαι. Hippocr. περὶ γυναικ. L. I. Sect. 3.

† Τὰς ἰητρὰς - - - ὡς ἰδιώτας - - - τὸ μὲν αὐ-
γνοεῦντας. Hippocr. περὶ ἀρχαίης ἰητρικῆς. § 38.

adſcribi debet. Doctrinâ hâc nîl ma
gis Rationi eſt conſonum. Quò qu
magis introſpicit Naturæ penetrali
& pleniùs eſt informatus circa Cau
ſas morbificas, eò ſecuriori is incedi
viâ ad Morborum diſpulſionem: [a] u
cunque vilipendatur regula hæcce a
iis, qui vel non conſiderant hanc Ve
ritatem, vel neglectui habent, certum
hoc eſt, & omnium Seculorum judi
cio comprobatum, Medicinam ſtar
firmiter non poſſe absque Philoſo
phiæ ſubſidio [b]. Tunc demùm extitte
re Medici [c] inſignes, & fuit Morbo
rum cura celebris, quum Medicin
juncta fuere alia Literarum ſtudii
Scientia hæc Medica primùm agnit
fuit pro Philoſophiæ parte; & iisde
Authoribus nata Morborum curati
& Naturæ ſtudium. [d] Anatome e
cult

a Ὁ ἄριστα γνοὺς, ἄριστα θεραπεύει.

b Naturæ rerum contemplatio - - - Medicu
aptiorem Medicinæ reddit. Celſ. in Præf.

c Nulli clari viri Medicinam exercuerunt, d
nec majore ſtudio Literarum diſciplina agitari c
pit - - - Primoque medendi Scientia ſapient
pars habebatur; ut & morborum curatio, & reru
Naturæ contemplatio ſub eisdem auctoribus na
ſit. Ib.

d Cùm in interioribus partibus & dolores
morborum varia genera naſcantur, Neminem p

ulta, viſcera & Inteſtina inſpecta, & naximâ quidem curâ. Ineptus prorus judicabatur tollendis illarum parium doloribus & Morbis, quarum tructura & fabrica non fuit perſpeca. Eſt hæc animadverſio tantò minùs ntempeſtiva, quòd laudabilia adeò : neceſſaria Studia non duntaxat amliùs, ut quidem decet, excolantur, ed etiam illorum Cultores deſpectui nt aliis Idiotis: hoc ipſum, ſpero, inerviet excuſandis, quæ diffusè hactenus propoſui in gratiam Contemplaionis Naturæ, Inquiſitionis in cauſas Morborum neceſſaria, atque pro heoriarum & Hypotheſium Rationalium uſu.

III. Inhærebo ego in Opere, quod ræ manibus habeo, ſtrictiſſimè Obrvationibus, & Symptomatibus ſis, non ſtatuminaturus quidpiam, uod non inde Conſectariorum loco educi poſſe mihi quidem videtur. bi non cunque deductio hæc obvia debitur & plana, evitare volui ni- Methodus dicendorum.

D miam

nt his adhiberi poſſe remedia, quæ ipſe ignoret: eceſſarium ergo eſſe; incidere corpora Mortuom, eorumque viſcera atque Inteſtina ſcrutari. Ib.

miam & tædioſam prolixitatem : po
ſtulo proin, ubi brevis nimis ſum, at
tentionem tantò majorem ad rerum
nexum, & concatenatam Ratiocinio
rum ſeriem, quæ formare & perficere
poterunt, qui judicio ſunt acri. E
hæc per Deductionem, & Illationem
via ſola, quæ quidem extat, ad Veri
tatem, & certam in præſenti materi
inſtructionem. Non eſt humanum
Corpus cryſtallinæ pelluciditatis, u
interiora ejus introſpicere liceat: ve
quæ ibi peraguntur, Senſibus ſubjic
re, & demonſtrare. Hæc ſi ita forem
non certè poſt tot conatus atque te
tamina hactenus facta immerſi adhu
eſſemus denſæ caliginis umbris. Co
tribuam ego ſymbolam meam p
poſſe, ut aliquod materiæ difficili a
cendatur lumen; id unicum præm
nens, non me, quæ prolaturus ſum
examinâſſe ad Hypotheſium vel Op
nionum hactenus receptarum, nim
fortè generalium, normam, ſed imm
diatè ad Lydium Naturæ ipſius lap
dem. Hac cautione progredior, nu
ad rem ipſam, quam expediam bre
quàm quidem potero.

IV. I

IV. Ex primis Symptomatibus aliqua, Nauſea, Languor, Vomendi niſus, & Vomitus ipſi, ventriculi inflatio,& tenſivi dolores,Cardialgia ſive Ardor in ejus Orificio ſuperiori, ſenſibilis ibi,& ſæpe vicinarum partium, Roſio, hoc ipſum organum pro ſede morbi tam clarè indicant,quàm quod clariſſimè. Horum Symptomatum individui comites, qui cum iisdem accedunt, & recedunt, ſunt Oſcitationes,& Pandiculationes. Nec diu poſt continuant dolor Dorſi, è regione Ventriculi, Thoracis anguſtia,Cordis oppreſſio, Præcordiorum Anxietas,& Languor. Indicio ſatis manifeſto,dependere ea, licet paulò remotiùs, ab eadem cauſa communi; ratio eadem dolorum Capitis. Certa nimirum principia, quorum in Ventriculo exiſtentiam mox * probaturus ſum, calida,acria,corroſiva, tumultuoſo impetu Organum hocce aggrediuntur & ...dunt; fumis halitibusque emiſſis ...lefaciunt, & arrodunt Cardialgiæ ...dem, Ventriculi ſuperius Orificium, eique,ut & contiguis partibus, quas uſque penetrant, incommo-

Præludia Variolarum, ſeu primum ſtadium. Symptomata. Earundem ſedes atque Origo. conf. § 12. infra.

* conf. § 3. infra.

 dum

dum & moleſtum inferunt ſenſum ; Ventriculum inflant adeò & diſtendunt, ut ſurſum trudatur Diaphragma, contrahatur Thorax, in anguſtias cogatur Cor cum Pulmonibus, retrò ad dorſum pellatur Ventriculus, ſimulque prematur Aortæ deſcendens Truncus, eum in modum, ut eâ anguſtatâ impediatur haud parùm Sanguinis ad inferiora fluxus. Ita fit, ut major Sanguinis quantitas ſurſum mittatur ad Caput & Cerebrum, quod inundatum veluti & preſſum novam patitur inde ortorum Symptomatum ſyndromen, e. g. gravitatem & pondus Capitis, cum ſenſu novi cujusdam & præter morem copioſi Fluidi ibi transfluentis ; Vaſorum ſanguineorum Tenſionem, Capitis dolorem ; Stuporem : Vertiginem : inſultus Epilepticos, ſpeciatim in Infantibus & junioribus, inprimis tenerioris texturæ. Reliqua Symptomata ſunt, Sitis, Æſtus, Febris, Rigor, Horror, Sudor ; ejusdem omnia ſpeciei & originis ; quæ eadem eſt, mox allegata, calida, acris, penetrans, activa, violento motu agitata cauſa. Hæc dum in Ven-

tricul[o]

triculo eſt, cauſatur Sitim. Hinc ſenſim ad Sanguinem tranſiens, & in Corporis habitum effuſa, ibidem excitat Æſtum, Febrim, aliáque modò recenſita Symptomata. Conſtituunt hæc, & præcedentia, primum morbi Apparatum, ſeu, primum decurrunt Stadium. Ubi tamen notandum, rarò omnibus & ſingulis idem affici ſubjectum. In majori adſunt minorive numero, pro varia morbidorum Principiorum in motum actorum quantitate. Qua de re evidentiùs & ſpecialiùs ſuo acturus ſum loco.

V. Expoſitis ita Symptomatibus progrediendum foret ad Remedia. Ante autem quàm huc pergam, ſtabilienda venit neceſſaria Medico cautio, obſervanda ei in caſu adeò delicato, & tumultuoſo, ad præcipitia declivi. Omnis ei & prima impendenda cura, ut excitetur Phantaſia, dirigantur ritè Paſſiones Animi, & ſpe continuâ erigatur æger. Verſatur in hoc maximum Artis momentum, neceſſarium adeò, ut hoc neglecto optima quæque Remedia, ſummo licet ſtudio excogitata, in Variolis aliisve

De Regimine Paſſionum Animi in Morbis.

Morbis magnis, acutis generatim ſint fruſtranea. Non latet eos ratio, quibus Textura & Actio Corporis probè eſt perſpecta, & conſtat, Ventriculum non duntaxat eſſe Principiorum Variolas conſtituentium, & excitantium Fontem [a], ſed & Paſſionum ſedem [b]; quarum intempeſtiva commotio quælibet turbat neceſſariò Oeconomiam, & regulatum Principiorum motum: à qua Oeconomia, & ordinatione ipſe Morbi eventus dependet. Chordam hanc tango tantò magis, quòd perſuaſiſſimus ſim, multò plures vitâ excedere anomaliis inductis ex Terrore, Metu, impreſſione, quam cauſatur vel conſpectus, vel relatio imprudens Amicorum aut adſtantium, quàm ipsâ Morbi malignitate. Certum eſt ex conſideratione diverſorum Phœnomenon Metum concomitantium, claudi ordinariè Pylorum & ſic pro tempore communicationis viam Ventriculum inter & Sanguinem intercipi. Quandoquidem verò Ventriculus Fons eſt materiæ varioloſæ, latere nequit ratio quanto & quam ſubitaneo ſit Vario-

a. conf. §. 15. infra.
b. conf. §. 4. ſupra.

li

lis præjdicio hic, de quo nunc, Animi Affectus, & quàm ſæpe pernicioſus, atque fatalis.

VI. Quæ nunc ſequuntur, Diætam concernunt obſervandam in Variolis. Exquiſitè hæc debet eſſe temperata, nec calefaciens, neque refrigerans. Neque admittendum quidpiam, quod non ſit εὔπεπτον, tenue, leve: ut pulmenta & hujusmodi alia. Nil quod ſit δύσπεπτον, grave, Stomacho moleſtum. Quare & exhibenda quæcunque in parva quantitate, ex rationibus mox producendis. Potus ſit pariter ſimplex, temperatus, nec calidus nimis, nec frigidus. Cordialia generoſa, ſapidæ nimis Aquæ compoſitæ, & Spiritus, nunquam exhiberi debent largâ doſi, vel non, niſi extremâ cautione adhibitâ. Nec excludi ab hac regula debet ipſe Debilitatis caſus, qui ſecuriùs longè tractari poteſt aliis; Eſt, quicquid conferunt hujusmodi generoſa, deſultorium, tranſitorium, & dilatorium. Certum autem eſt, ea accendere, & augere Febrim, quæ extimeſcenda longè magis Debilitate. Pariter non conveniunt

De Diætâ, & Potu in Variolis: item de Cordialibus.

 juxta

juxta Cereviſiam Liquores alii fermentati; rebus in Ventriculo aliâs nimiùm fermentantibus, & inter ſe colluctantibus. Neque exhibenda Cornu Cervini decocta, aliave hujus generis Liquida, niſi in moderata quantitate; utpote quibus Principia in Ventriculo exiſtentia morbifica nimiùm ſubiguntur, diluuntur, attenuantur, in ſanguinem egurgitant; & æſtus febriles, intentioni Naturæ & elevationi Puſtularum neceſſarij, ſupprimuntur & extinguuntur, ſicque integrum Corpus periculo evidenti exponitur. Omne Medici in hoc Morbo ſtudium in eo poſitum eſto, ut ritè dirigatur Febris, neque excitetur nimiùm, nec nimis deprimatur; neque principia morbida preſſiùs urgeantur in Sanguinem, quàm quidem Vaſa organica ferre * & Puſtulas diſpellere poſſint.

* conf. §. 15. infrà.

De Medicamentis.

VII. Medicamenta quod attinet, incumbendum in id eſt ante omnia, ut, quantum fieri poteſt, ſint grata, & palato accepta: magnum mehercle in hoc, & quibusvis aliis Morbis, ſi juſta Remediorum directio coincidat cum

Appe-

Appetitu, & ipſo Stomachi deſiderio. Eſt hæc ipſa vox Naturæ, cui obtemerare debet & ſtudioſè adaptari Meicina pariter Curativa, ac Diætetica: uxta cum attenta obſervatione, quonodo hæc illave ſuccedat, & quam es poſthac induturæ ſint faciem. Nec rocedere ritè poteſt Digeſtio, nec Nutritio, niſi Ventriculi habeatur raio. Præthereà ab hoc Organo procelunt & hujus, & plurium aliorum Morborum principia. Quæ grata ſunt, ertò ſymbolam ſuam conferunt ad ompeſcendos illos motus, ſicuti inrata ad excitandos, & augendos. Neque, fateor, mirari ſatis, poſſum tanam Aquarum, tam Simplicium, quàm Compoſitarum, aliarúmque rerum quantitatem exhiberi ſolitam in Juapiorum, Apozematum, aliave forna, non ingrata ſolùm, ſed offenſiva, ſæpeque faſtidioſa, etiam ſanis, & roouſtioribus Stomachis. Qui rem æquâ animi lance perpendit, ei abſona videbitur Sanitatis amiſſæ recuperatio per talia, quæ etiam Hominem ſanum in morbidum Statum deturbare valent. Magni mehercle momenti res eſt attentio ad hujusmodi Ob-

 ſerva-

ſervationes. Proximæ nunc conſiderationi ſubſunt Remediorum numerus,& quantitas. Negotium nunquam non faceſſunt & nimiæ , & exiguæ nimis doſes qualiumcunque Medicamentorum,& quàm ſpecioſo Cordialium , Bezoarticorum , Alexipharmacorum , ſimiliumve cunque veniant titulo. Sunt ea omnia peregrina,Organis & Viribus Corporis incongrua. Sunt Ventriculi principia,durantibus Variolis , in vehementi motu & conturbatione. Vana res eorum totalis Compeſcentia, ſive ſuppreſſio,& quæ effectui dari nequit ; imò , ſi poſſet, præjudicio foret Ventriculo , & Digeſtioni, per conſequens & toti Corpori , atque orientur mala numero plura , quàm quidem heîc recenſeri poſſunt. Inde principia mota tranſeunt in Sanguinem. Quibus delicata Corporis Humani Textura , & tenerrima Mechaniſmi ratio eſt perſpecta, illi parùm admodùm exhibebunt remediorum eo temporis intervallo,quo principia Varioloſa ex Stomacho tranſeunt in Sanguinem , & per totum Corporis habitum diffunduntur,

luntur, quicquid ogganniant alii, &
quo ſpecioſo cunque titulo Medica-
menta ſua obtrudant. Non poteſt
non eſſe noxium, quod preſſam gravi
onere Naturam onerat magis, & in
ſpeciali defæcatione ſudantem, inter-
rumpit ac turbat. Pernicioſa admo-
dùm hoc tempore ſunt, quæ alio in-
nocua. Tempeſtivum & præclarum
eſt Hippocratis * monitum, quo Me- * περὶ πα-θῶν Sect. 12.
dicum in Febribus vult locatum ve-
luti in Specula, & omnem impendere
operam, ut benè agat, nec ſiniſtrâ ad-
miniſtratione ægro inferat damnum:
quandoquidem mala Morbum comi-
tantia, quibus cum conflictandum ipſi
eſt, gravia ſatis ſint per ſe. Securius
longè eſt, expectare, obſervare, & à
Remediis abſtinere prorſus, quàm
audere, quod nocere poteſt. Optan-
dum foret, ut non ingenti Remedio-
rum temerè turbantium numero, ad
placendum vel fallendum, imò & fi-
nes turpiores adhuc, exhiberi ſolito
major Generi Humano inferretur
ſtrages, quàm per Morbos ipſos. Vul-
gi ipſius, ſed & peritiorum Medico-
rum eſt obſervatio, Variolis, ordina-
riè

riè præ aliis evadere, qui minimùm aſſumunt Remediorum: & raro Morbum ſuperare, qui auxiliorum mole vel numero obruuntur. Nemini, opinor, hæc mea cogitata venient inectivæ contra Artem Medicam titulo; hac non magis carere poſſumus, quàm in ullo alio Morbo. In tam difficili & intricato negotio non opus duntaxat eſt prudenti directione, & attentione maximâ; ſed ſummâ arte & ſagacitate; quam quidem Sponte offerunt & prætendunt audaces ardeliones quivis, tam numeroſi, quàm ſunt *μύρμηκες ἀναρίθμητοι*.

De Abſorbentibus. conf. §. 58. infra. De Medicamentis Diaphoreticis & Alexipharmacis.

VIII. In moderatis doſibus, ubi id neceſſe ducitur, exhiberi poſſunt Margaritæ, aliive pulveres Teſtacei dicti, Cornu Cervi calcinatum, Corallia præparata, & Abſorbentia reliqua, utpote quæ aliquid conferre poſſunt ad reprimendam exorbitantem principiorum varioloſorum in Ventriculo commotionem. In minoribus doſibus Pulvis Vaſconius, Goenſis Lapis non perfumatus, Bezoar Orientale, vel Contrayerva Lapis. Major nimis exhibita doſis motus illos ſupprimit

rimit nimiùm quàm par eſt, & Ventriculi contenta ita vel involvit, vel ſupplantat,& reſtringit, ut fruſtretur Naturæ illa in Sanguinem translaturæ intentio. Contrarii prorſus effectus ſunt Serpentaria Virginiana, Sal Cornu Cervi volatile, Viperarum, & quæ hujusmodi calidorum medicamentorum ſunt alia. Aſſociant ſeſe calidis Ventriculi contentis *,horum exturbationem promovent, & eâ aliquando copiâ in Sanguinem pellunt, ut,Bile † fortè exundante, violenter accendatur Febris; in aliis verò Corporibus, Phlegmaticis, eò uſque conglutinentur tubuli ſubtiliſſimi,vel extremi Habitus vaſa, ut tranſitum denegent materiæ peccanti ad Puſtulas, hæ defectu novæ materiæ concidant, & materia morbifica intus conſtricta interna Viſcera horumque ſtructuram peſſum det. Febre diminutâ, vel ſuppreſsâ nimis, exiguæ talium Remediorum doſes, ſed ſummâ cautelâ adhibitâ, præſcribi poſſunt.

* conf. §. 13. infra.

† conf. §. 13. infra.

IX. Camphora corpus eſt, cujus Natura, proprietates, & vires nondum hactenus plenè ſunt perſpectæ; De Camphora.

tæ; activum, volatile, ſubtile, penetrans, ultra modum. Qui probè attenderunt ad Phœnomena, ejusque conſtitutionem, iis non poteſt non eſſe ſuſpecta. Quicquid contra dicant duo tresve Scriptores Syſtematici, qui cuicunque obvio Simplici aſcribere ſolent panchreſtas vires, licet experimenta ſtudio inſtituta uſum prorſus diſſuadeant.

De Acidis, & Refrigerantibus Medicamentis.

X. *D. Sydenhamius* calidæ Methodi incommoda & damna obſervans elegit præproperè alterum Refrigerantium extremum. Nec huic, nec illi, manum dant Ratio & Natura. Qui his incedit ducibus Medicus, id omni curâ quærit, invenitque temperamentum, quod & rei neceſſitati, & Temporis conditioni, & Ægri ſtatui exactè reſpondet. Mirum autem videbitur nemini, tantæ diligentiæ, & tam exquiſiti judicii virum, qualis quidem fuit *Sydenhamius*, temporis progreſſu, & poſt plura Experimenta, ipſam quoque frigidam methodum, ut ante calidam, rejeciſſe, tandemque ſubſtitiſſe in temperata, exhibendo Acida, Cereviſiam tenuem, Refrigerantia

antia alia, ſed manu ſuſpenſa, in ulti-
nis Praxeos ſuæ diebus. Certum me
ac de re fecit Dⁿ. *Malthus*, Medici
ujus inſignis Pharmacopœus, & in-
imæ admiſſionis amicus. Pronior
antò ſum ad hocce Monitum, quo-
iam multi, ad Authoritatem magis,
uàm Naturam & Experientiam at-
endentes, circa hanc Variolarum
nedelam, in haud leves incidére er-
ores ex Scriptis *D. Sydenhamij*, cæte-
ùm laude digniſſimis. Admitti nullâ
atione poſſunt in Praxi Rationali
Tartarus Vitriolatus, Vitrioli Spiri-
us, Limoniorum Succus, & hujus ge-
eris Acida alia; turbas nunquam
on cauſatura. Suffocant hæc initio
ehementer, & nimiùm ſupprimunt
Febrim, ſed eandem poſtmodum tan-
ò magis accendunt. Accedunt, ſi non
ermè coincidunt, proximè ad natu-
am Salis, peccantis in hoc Morbo
rincipii, quod ſuo loco reddam te-
tatum. * Sunt hæc in ſerie Medica- * §. 40. infra.
nentorum corpori incongrua, Natu-
æ quàm maximè adverſa, præ omni-
us aliis Alterantibus; id quod op-
ortuniori loco & tempore, ſpero,
Exem-

Exemplis illuſtrabo. De Puſtulis, & Hæmorrhagia ſuis quoque acturus locis *.

* §. 29. 30. 32. infra.

De Oleis, & Medicamentis pinguibus. conf. §. 69. infra.

XI. Poſtquam non plenè fecerunt ſatis nec rationes pro Medicamentis variis in hoc, aliisve morbis, uſualibus, nec eorundem in experiundo ſucceſſus, cogitare cœpi de aliis, quæ quidem Naturæ neceſſitati reſpondere meliùs poſſint; incidive Ratione duce in dulcia Vegetabilium Olea e.g. Amygdalarum, ſimiliaque, facturus tentamina, ponderatâ prius eorum conſtitutione, quæ inprimis mihi videtur è diametro còntraria acri illi, calidæ, corroſivæ, bilioſæ materiæ, de qua demonſtrabitur mox †, eſſe palmariam non ſolùm periculoſi hujus Morbi, ſed plurium aliarum Ægritudinum & malorum cauſam. Conſideravi, iis, qui pura aſſumere renuunt, admixtis mucilaginoſis, pulpis & Conſervis, reddi poſſe grata admodùm; eſſe per ſe innocentiſſima, & nutritiva, neque vel minimo ſubeſſe diſcrimini eorum uſum. Spei conceptæ reſpondebat Eventus. Docuit me mox Experientia, conferre multùm ad

† §. 13. infra.

ad fruſtrandam & ſubducendam materiam illam acrem calidam, per conſequens & ad reſtringendam Febrim, aliaque Symptomata ab acrimonia illa induci ſolita. In tantum quidem, ut eorum uſu citiùs, faciliùs & feliciùs temperetur Febris ad altiſſimum evecta gradum, quàm quidem ullis aliis Remediis hactenus mihi cognitis. Vidi id in D^{n}. *Sidleij*, aliisve Caſibus, quos pro deſperatis aſpexêre Judices omni exceptione majores. Hæc certè Olea parva quantitate, & certis intervallis exhibita, reprimunt valde tumultus, & temperant Bilioſorum Salium acrimoniam per integrum Morbi decurſum; mitigant proinde dolores *; pariter & Exulceratio- nem, atque Inflammationem Cutis & Superficiei. Ægro ſic ad Quietem redacto, & Impedimentis Somni facili ratione ſublatis, Opiatorum rarò ſumus indigi, quæ mihi, fateor, haud diſplicent, licet paucos admodùm inve-

* Sic quoque ordinariè magnum & ſubitaneum afferunt olea ſolamen Anginoſis, Pleuriticis, Coli- cis, Dyſentericis & Nephriticis, quorum Febres, Do- ores & Inflammationes Originem hüic ipſi Bilio- ſæ materiæ debent.

niam eorum defenſores : neque eorum magnus ſit uſus in Praxi judicioſâ & ritè ordinata qualibet, qua res agendæ ratione & tempore menſurantur.

De Vomitoriis, eorum ſalutaribus effectibus, & ſequelis. conf. §. 50. infra.

XII. Quòd ſi in Variolis Medico contingat eſſe adeò felici, ut conſulatur in principio, maturè ſatis pro exequendo propoſito, & opportunam nactus occaſionem non ſuperſedendi duntaxat Opiatis, ſed & multis aliis, ſi non omnibus, recenſitis ſuprà medicamentis, omnique antifebrilium, quæ hoc nomine cluent, catervâ; reddendo hæc ipſa magnâ ex parte non neceſſaria, ejectione ſolâ materiæ morbificæ ex Stomacho, Sanitatem ſalvabit & vitam ægri. Qui prælabi ſinunt occaſionem hanc, errore non excuſando Vitam extremo exponunt diſcrimini, & aleæ periculi difficultatumque plenæ. Sunt, ut reliqua Symptomata prætereum, Nauſea, faſtidioſus Languor, & Vomendi niſus, indicantia Vomitorium plusquam ſuffena. Stomachus ſi ritè ſit præparatus, ejus Inflatio diminuta, ut liberiùs tantò ſeſe contrahere, & conten-

ta ſua expellere poſſit, operatio ipſa dextrè inſtituta,& clanculum,ut fieri poteſt, effectui data, ægrum videbimus illico ſublevatum, & ceſſare Symptomata Stomachi affecti recenſita. Eidem fato ordinariè ſubjacent Symptomata Thoracis, Dorſi & Capitis, ſtatim ac Operatio eſt peracta; remittuntur ſaltem & deprimuntur valdè. Notabiliter item minuitur Sitis, Febris, aliaque hujus ordinis Symptomata. Vel ex ſola hac Conſideratione, ſi alio omni careremus lumine, evidentiſſimè patet, omnium horum Symptomatum Principia & cauſas, tum quæ alias partes,tum quæ Stomachum infeſtant,actu reſidere in ipſo hoc Viſcere: exiguâ duntaxat portione exceptâ, quæ ante jam in Sanguinem transmiſſa Febrem ibi, aliave Habitus extremi Accidentia infert. Quæ proin & ipſa diminui neceſſe eſt, fonte primo per Vomitum evacuato, ſicque materiæ novæ ad Sanguinem fluxu intercepto. Sunt Symptomata numero vel pauciora, vel plura, magis minusve intenſa & urgentia, pro majori ſemper minori-

ve materiæ morbificæ in Stomacho tumentis quantitate. Diminuuntur Symptomata pro ratione Vomitus ſuccedentis,& quantitate materiæ extruſæ , & ſimul inquietudines atque pericula per integrum Morbi decurſum. Verùm enimverò non eſt res adeò prona & facilis , unâ Stomachum liberare & evacuare operatione , ut quidem videri poſſet inexpertis. * Extremâ circumſpectione heîc eſt opus ; difficultates & Symptomata potiùs auget , quàm diminuit , magis intricat , quàm extricat , frivola & temeraria negotii hujus directio. Quum è contra prudenti & circumſpecto procedendi modo negotii palmaria pars peragi poſſit ſimul & ſemel ; æger contra omnes graviores futuros inſultus in tuto collocari ; magna parte principiorum , quæ ſecundam efficiunt Febrim , & periculoſa ut plurimùm Symptomata eam Comitantia, Inflammationem & Dolores cauſantur , urunt, rodunt , Convulſiones excitant , Cutim & Faciem deformant, Puſtulas confluentes reddunt , habitum corporis corrugant , vitamque ipſam

* conf. §. 16. infrà.

ipſam in diſcrimen conjiciunt, hac ratione exturbatâ. Ut poſthac paucis admodùm remediis opus ſit, & totum negotium ferè perfici poſſit prudenti Calidi, Frigidi, Diætæ, & ſimilium rerum directione. Imò verò, ſi pauca adſit materiæ vitioſæ in Stomacho quantitas, eaque non tumultuoſa nimis & tumida, ſi non integra, magna ſaltem illius pars Vomitu tempeſtivè & dextrè proritato evacuatur ita, ut illicò ceſſet Febris; Puſtulæ fortè erumpentes mox atque ad ἀκμὴν pervenerint, diſpareant, ſupplemento per Vomitum intercepto; atque æger ad priſtinum Sanitatis ſtatum redeat. Haud carent, quæ profero, ſuo fundamento: Plura uno vidi tam boni ſucceſſus Exempla. Adducam Dominæ Annæ Grey caſum notabilem. Præmiſſis ordinariis Stomachi, Dorſi, & Capitis, primi nempe Apparatus, Symptomatibus, comparuêre manè quartæ ab invaſione diei in Facie, Pectore & Brachiis tubercula. Vocatus ejuſdem diei veſperâ vidi prorupiſſe magis, & denſo ſatis agmine cutim obſediſſe. Præſentes ad-

 erant

erant diverſi in hoc Morbo expertiſſimi Judices. Examinato caſu,& inſpectis tuberculis judicârunt omnes, adeſſe Variolas: teſtes inſuper aderant Febris, & concurrentia alia Symptomata. Habuit Vomitorium eadem veſperâ exhibitum plenum adeò & exoptatum ſucceſſum, ut multâ materiâ rejectâ poſtero die & diſparuerint tubercula,& cuncta evanuerint Symptomata; Stetque, quæ ægra tunc fuit, benè inde ad hunc diem, per 16. menſium decurſum. Binos autem vidi caſus, quibus diſparentes ab Emetici exhibitione variolæ, paucis poſt diebus recurrebant, novo in Stomacho excitato tumultu; more ſolito ſtadium ſuum decurrentes. Quæ in hac Sectione doceo, illuſtrari porrò & confirmari poſſunt Obſervatione, quam plus ſemel faciundi occaſio mihi fuit nata, Variolarum accidentaliter erumpentium, nunc ſtatim, nunc aliquandiu poſt Chronicorum morborum curam. Fuere quippe hæ poſt magnas & neceſſarias Evacuationes, adeò benignæ, & periculo vacuæ, ut non majus fuerit ægrorum

diſcri-

diſcrimen, quàm dum in perfecto fuerunt Sanitatis ſtatu. Paucæ in omnibus & mites. Ita D^n. *Mauſon* non fuere ultra 30. per integrum corpus. Neque vel minimum poſt ſe in Cute reliquere veſtigium, D^n. *Glenorchy* habuit paucas admodùm; neque Cuti ullus manſit nævus. Licet prior decubuerit A. 1710. poſterior A. 1713. Annis epidemicè & fataliter varioloſis. Quinimò ipſa ordinaria periodus morbi fuit mutata & tempus decurtatum. In hiſce binis namque, & aliis quibusvis abs me viſis caſibus, quibus Variolarum acceſſum præceſſêre talismodi magnæ Evacuationes, ad ἀκμὴν pervenêre, & declinare cœpere die 6. vel 7. ab eruptione, uno namque vel duobus diebus citius, quàm in Variolis etiam benigniſſimis.

XIII. Dant nobis rejectanea per Vomitum, indubia Symptomatum in Variolis cauſa, opportunam in eorum naturam & indolem inquirendi, & examen inſtituendi, occaſionem. Videntur autem illa duorum generum: unum eſt putridum Phlegma, alterum

Materiæ, quæ cauſa Variolarum, & Symptomatum concomitantium, conſtitutio.

materiaŚlioſa, dulcis, vel Salina, vel Acida, vel Amara, vel ex omnibus mixta. Stupefiunt inde Dentes. Imò verò communiter eſt acris adeò & corroſiva, ut excorietur ferè & auferatur membrana Os & Fauces ſuccingens; fumans & ſæpe fervidè exhalans. Non omnes quidem Varioloſi Principia hæc in tanto recondunt exceſſu: neque perfunctoria quævis tractatio producit ea & detegit. Sed ſi operatio dextrè inſtituta ſuccedat ritè, nemo non ea, & copioſa quidem, oculis ſuis ſubjicere poteſt, communiter namque.

Hippocratis doctrina de Febribus huic noſtræ conformis.

XIV. Edidit nunc *D. Freind* binos præcellentes *Hippocratis* Libros, magnique eum, ut quidem par eſt, extollit. Vix ſanè vidit Seculum tanti Ingenii, tanti judicii, tantæ capacitatis Medicum. Non minorem merentur laudem ejus bona indoles, Humanitas, Virtutes, quas poſſedit, aliæ. Tanta inſuper ſummi Viri in obſervando diligentia, tamque accurata, ut non exiguo mihi gaudio ſit ſuarum cogitationum conformitas cum meis, quas Naturæ contemplatio ſola mihi ſug-

ſuggeſſit. Ubi ex profeſſo agit de *Morbis*, pro regula appoſuit conſtanti, *Morbos quoscunque, ex Principiis Corpori internis oriri ſolitos, Originem ſuam debere Bili & Phlegmati.* [a] Binas haſce omnium Morborum cauſas proponit iterum aliâ occaſione. [b] Aſſerit, nec ſine cauſa, Corpori connaſci *Bilem* & *Phlegma*; exiſtere in eo poſteà in majori minorive quantitate: [c] *ſuſtentari* & *augeri* à *cibo potuve* aſſumtis. [d] Principia hæcce ſicuti omni Homini viventi inſunt, ita, ſi ritè ſint conſtituta, & in decenti quantitate, ſuos habent inſignes uſus, ſua præſtant officia Corpori; ſed & ſua inferunt damna, morbosque, ſi vel quantitate peccent, vel qualitate. Copiam nimiam, Intemperantiæ adſcribit [1], & rectè. Primam Bilis originem,

 quia

a. Αἱ μὲν ἐν νοῦσοι γίνονται ἅπασαι, τῶν μὲν ἐν τῷ σώματι ἐνεόντων, ἀπό τε χολῆς καὶ Φλέγματος. Hippocr. περὶ νούσων I. 2.

b. Νουσήματα τοῖσιν ἀνθρώποισι γίνεται ἅπαντα ἀπὸ χολῆς καὶ Φλέγματος. περὶ παθ. Sect. I.

c. περὶ Νούσων. I. 2.

d. Ἡ χολὴ καὶ τὸ Φλέγμα ἀπὸ σιτίων καὶ ποτῶν τρέφεται καὶ αὔξεται. περὶ Νουσ. I. 22. Conf. I. 2. & IV. 3. & 8. & περὶ παθῶν. Sect. I.

1. Ἀφορισμ. 17. L. 2.

quia ab alimento eſt, Stomachus juſto ſibi arrogat titulo; & *Hippocrates* ipſe videtur primariam ibi quærere Scaturiginem. [2] Iterum ſaltem ac iterum [3] Bilem ſiſtit ut Stomacho inexiſtentem; & videtur ipſi *Bilis ſtomachica* & *veſicularia* ejusdem prorſus indolis, quod indifferenter & promiſcuè eam tractet. [4] Id quod de Morbis aſſerit in genere, alibi ſpeciatim applicat *Febri*; expreſſis verbis declarans, oriri eam ex *Bile & Phlegmate* in *caput* delatis, totumque *calefacientibus corpus*. [5] Alibi, & optimè quidem, Bilem ſiſtit ut Agens principale, quod in motum excitatum, & in Sanguinem transmiſſum, Corpus calefaciat, Febrémque accendat. [6] Superſedeo tranſcribere hunc, & alia quædam loca, quòd nimis ſint prolixa. Deſcendit quinimò ad *Febres particulares*; *Bili* & harum productionem tri-

2. πηγή. περὶ Νούσων. IV. 1, 2. conf. L. I. 27.

3. περὶ Νούσων. I. 27. & IV. 8.

4. περὶ Νούσων. I. 27.

5. πυρετὸς δὲ ἀπὸ τῶν δὲ γίγνεται. Ὁκόταν χολὴ ἢ φλέγμα θερμανθῇ, θερμαίνεται καὶ τὸ ἄλλο πᾶν σῶμα. καὶ καλέεται τοῦτο πυρετός. περὶ Νούσων. I. 22.

6. περὶ Νούσων. I. 27.

tribuens: quales ſunt *Febris Cauſus* [1], *Leipyriæ* [2], *Febris continens, quotidiana, Tertiana*, & *Quartana acutæ* [3]. Idem fert judicium de *Symptomatibus* Febres comitantibus: Rigorem [4] adſcribendo *Bili* & *Phlegmati*, huic inprimis, ad Sanguinem delatis: *Phrenitidem Bili* [5]: *Cardiogmon* [6], ſubinde comitem, pariter *Bili*: *Ardorem Urinæ*, ubi de Calculo agit, Bilioſæ materiæ [7]: Imò & criſin ſalutarem, quâ Febres ordinariè decedunt, urinâ craſſâ & turbidâ, *Bili* & *Phlegmati* ex Sanguine ad *Veſicam* deturbatis [8]. Rationi ſanè nîl eſt magis conſonum, quàm ut hiſce Principiis Febrem, dum Sanguini inexiſtunt, cauſantibus, nunc unà cùm Urinâ ejectis conſequi debeat Febris declinatio, & finalis ceſſatio. Eſt hæc argumentandi ratio

1. περὶ παθ. XI. & περὶ Διαιτ. ὀξ. 34.
2. Κωακ. I.
3. περὶ Φύσ. ἀνθρ. 27. & ſeqq.
4. περὶ Νόσ. L. I. 22. conf. ἐπιδημ. IV. 8.
5. περὶ παθ. X. περὶ Νόσων I. 28.
6. Καρδιωγμὸς. περὶ Νόσ. IV. 13.
7. περὶ Α'έρων. 22. 23. 24.
8. Ὁκόσοισι δ' ἐς τὴν κύστιν συῤῥεῖ τι χολῆς, οὐρέεται παχὺ. παχὺ δ' ὑπὸ Φλέγματος. περὶ Νόσων. I. 27. conf. IV. 8.

ratio Hippocratica clariſſima pariter & ſolidiſſimo fundamento, Naturæ, obſervationum, & Experientiæ nixa. Hoc ſi careret, Authoritas foret nulla: Natura quippe, ubi rationes ſunt obſcuræ, vel nullæ, unica eſt Judicii norma. Ita quando loquitur de *Sanguine, Aqua* [1] vel *Sero*, tanquam cauſis in Morborum productione concurrentibus, certum eſt, illum non intelligere niſi Bilem depravatam, & Phlegma putridum craſſum, Sanguini illatum, eidem immixtum. Ita, ut alia hujus generis exempla taceam, apparet ex eo, quod diſſerit de *Capite* tanquam *Fonte Phlegmatis*, & *Liene* origine *Seri* [2], eum haud diſſecuiſſe, vel inſpexiſſe Corporis interanea eâdem nempe ἀκριβείᾳ, quâ formavit ſua Conſectaria.

Stadium ſecundum, ſive Variolarum Eruptio.

XV. In re tantæ ſubtilitatis, extenſionis & Momenti, qualis hæc eſt, difficile eſt, certis includi limitibus. Transgreſſus ſum jam, fateor, quos mihi ipſe præfixi. Hoc tamen inde redundat utilitatis, ut ex iis, quæ porrò dictu-

1. περὶ Νούσων IV. 1. & alibi.
2. περὶ Νούσων IV. 2.

licturus ſum, mihique liceat eſſe bre-
viori in proſecutione Stadii ſequen-
is Varioloſi. In ſecundo hocce Erup-
ionis mutatur Scena tranſiens ex
tomacho in Sanguinem, & Corporis
Habitum ; transeuntibus continuò
Bile & putrido Phlegmate, ex Orga-
no hocce in Maſſam Sanguinis. Hac
atione Motus & Collu&ationes, quæ
iebant in Stomacho, permutantur in
Perturbationes & Anomalias Oeco-
nomiæ totius ; Nauſea, Ructus & Vo-
nitus in Dolores moleſtos totius Cor-
poris : Stomachi calor, Cardialgia,
ive ſuperioris orificii ardor ex aſ-
enſu fervidorum halituum orta, in
eſtum Febrilem Sanguinis, & totius
Corporis : Stomachi corroſio in Cor-
oſivam Inflammationem Cutis & Su-
perficiei. Putridum quippe Phlegma
n Sanguinem, & hinc ad Habitum ex-
imum propulſum excitat hîc Tuber-
ula, quæ ſenſim mole aucta & imple-
a tranſeunt in Puſtulas. Et increſcunt
uidem Symptomata Sanguinis &
Habitus, eadem, quâ Stomachi Acci-
entia decreſcunt, proportione; tan-
emque hæc communiter evaneſcunt
pror-

prorſus, ſi Morbus ſit benignus, & quantitas vitioſorum in Stomacho principiorum moderata. Abeunt ſimul Symptomata Dorſi, Thoracis, & Capitis, Stomachicorum comites. Argumento invicto, eſſe omnia ejusdem & unius Catenæ annulos, orta ex eadem eorundem principiorum in Stomacho exiſtentium ſcaturigine & actione. Eſt eadem ſemper Natura, expedita, ſimplex, & recta in omnibus ſuis Stadiis; actio ejus regularis, & verè Geometrica. Quibus ſtructura & mechaniſmus Corporis probè eſt perſpectus, ii inſequuntur omni ſtudio ejus veſtigia, introſpiciunt motus, & dirigunt absque difficultate. Illis interim, qui Artem non probè callent, Formulis ſuis inequitantibus; aliis Nubem pro Junone, inania Schemata & Notiones, ex Libris vel Imaginatione hauſta, pro vera & accurata, Legibus Oeconomiæ Animalis fundatâ amplexantibus, perpetuis Phantaſiæ nebulis irretitis. Quòd ſi Κακὴ τύχη Cauſæ in Stomacho morbificæ adeò exceſſerint mole, ut præter quantitatem hinc Sanguini illatam,

tam,maneat nihilominus principium Varioloſum in primo hoc fonte, tanta namque ejus portio, quæ motus ibi & conflictus inordinatos fovere & continuare valet, concipi facilè poteſt, continuari quoque debere Symptomata Stomachi & Partium ex conſenſu affectarum.

XVI. Versùs finem ſecundi, vel initium tertii Stadii ſeu Maturationis exaſperantur ordinariè Fauces & Guttur; deglutitio fit difficilis; fluit Saliva Intumeſcunt Palpebræ, Facies, & Caput & Manus. Puſtulæ ſenſim elevatæ rumpuntur, tandemque profundunt materiam pituitoſam, purulentam, flavicantem; bilis Phlegmaticæ progeniem: quò citiùs autem apparet flavedo, vi rumpuntur, fluuntque citiùs, bilioſis Salibus viam ſibi per Cutem puſtuloſam parantibus faciliorem. Eſt Ventriculi fundus etiam in ſtatu ſaniſſimo inferior longè Pyloro, ſeu exitu in Inteſtina; inferior adhuc, ſi Stomachus ſit vel ſtrictus, vel relaxatus. Hinc eſt, quòd rarò, vel nunquam, evacuetur prorſus. Eſt hæc Naturæ ſapiens ordinatio, eum ſpecia-

Stadium tertium, ſive Maturatio.

ſpeciatim in finem, ut alios uſus prætercam, ut commodum ſit Alimenti, & Bilioſorum Salium reſervatorium, ut horum ope maximum, & Vitæ adeò neceſſarium, opus, Digeſtio, tantò feliciùs & certiùs peragi poſſit. Hoc eodem hujus Organi Mechaniſmo retinetur, ſi quæ fortè ibi hæret, materia vitioſa. Neque derivatur in caſu præſenti ordinariè tantum materiæ, ut non ad agendum ſufficiens remaneat portio. Huic ſanè debetur continuata adhuc Stomachi inflatio ac tenſio, quâ ipſa Aorta deſcendens preſſa * occaſionem præbet Sanguini in majori quantitate ſurſum ad Brachia, Fauces, Caput & Faciem lati. Sanguis ipſe autem cùm Phlegmate ſit valde ſaturatus hoc ipſum trudit atque deponit ad partium recenſitarum vaſa extrema, quæ hinc tumeſcunt, inflammantur, & exulcerantur, pro varia Bilioſorum Salium Sanguini intermixtorum portione; tenuiori interim Phlegmatis parte, ad Fauces aliasve partes glandulosas delatâ, effluente per has ipſas Glandulas; unde Salivatio. Id omne, quod hac via deri-

* conf. §. 4 ſupra.

derivatur è Sanguine pro lucro eſt reputandum ; in quantum enim cunque ita effluit, in tantum liberantur ab injuriis & oppreſſione Viſcera. Ex hac conſideratione Salivatio habenda eſt pro bono Signo, imò verò promovenda, uſque dum ceſſaverint Symptomata, & Vita ſit in ſalvo.

Stadium quartum, ſive Variolarum Declinatio.

XVII. In Declinatione, ſive quarto Stadio, ſi Symptomata inde pendentia regulari ordine decreſcant, periculum omne evaneſcit: & applanatur ſimul via * ad finiendam prorſus Curam, & reſtabiliendum Corpus. Verùm ſi Symptomata non perſiſtant duntaxat, ſed obſtinata magis evadant, & vehementia, imò fortè emergant nova, Quæſtio oritur haud levis, quid, Fabricâ Corporis nunc valle conquaſſatâ, & Viribus labentibus, facto opus ſit in hoc rerum ſtatu; quo nihil certi ſtatui, vel determinari poteſt, niſi priùs, quid deficiat, ſit definitum. Eſt hæc regula abſolutè neceſſaria, obſervata & commendata quibusvis, methodicè & cum judicio operantibus non in Medicina duntaxat, ſed omni alio Vitæ, Artiumque

* conf. §. 55. infra.

Accidentia hujus Stadii non recenſita à D. Freind.

 etiam

etiam mechanicarum genere. Nemo ſanè peritorum Chirurgorum medebitur morbo cuidam articulari, niſi noverit priùs, num Fractura ſit, vel Fiſſura, vel Luxatio. Neque ſuſcipiet Horologiopœus reſtitutionem Automati vel ceſſantis, vel in motus anomalos abrepti, niſi invenerit errorem in hac illave Rota, Pendulo, Elatere, aliave parte. Hanc Viam ſi triviſſent *D. Freind*, aliive Artis Medicæ Magiſtri, qui eum ſequuntur, clariſſimâ fulgerent luce, quæ ſcripſerunt cunque; poſſentque Lectores ſolidum de iis formare judicium, & ego magna laboris mei parte ſuperſedere. Tentabo autem, utcunque huic molimini videar impar, eadem curâ, quam in primo adhibui ſtadio, Naturæ veſtigia ſecutus, & ad Symptomata, atque circumſtantias, ut decet, attendens, repræſentare interiorem rerum ſtatum, ut inde detegi poſſint principia & cauſæ malorum, hocce Stadium concomitantium. Eſt, quamdiu hæc latent, ὕστερον πρότερον omnis Remediorum adminiſtratio, methodus omnis Medendi, res probè perpendenda

in

n tanti momenti negotio, à quo pen-
ent plerumque Hominum fata.

XVIII. Cauſæ Morbi & Principia ſint eadem, Fons pariter idem, ut ſuo atebit loco [a], quid mirum, ſi & hujus tadii Symptomata futura ſint ea-em, quæ primi? exertura ſeſe pro arietate caſus, & circumſtantiarum. unt hæc: Nauſea, Languor, Stoma-hi Inflatio: Dorſi Dolor. Thoracis nguſtia, Dyſpnœa, Præcordiorum nxietas, Imbecillitas. Delirium, hrenitis, Affectus Comatoſi. Diar-hœa, Fluxus Sanguinis. Febris. Sub-ltus, & Vellicationes partium. Uri-e Suppreſſio. Stranguria. Mictus uentus. Hæmoptyſis. Quorum ymptomatum, hactenus non prola-rum, Ætiologia nunc ſequetur.

In præſenti conamine ſuppl...enda. [a]...conf. §. 54. infra. De hujus Stadii Symptomatibus, ...um Origine & Cauſis.

XIX. Accidit aliquando Diar-rhœa, Saburrâ putridi Phlegmatis in gentes turbas actâ: materia nempe fundo [b] ſtomachi reſidens, ſuper-tante putrida magis & vitiata, ſur-ns tandem, & majorem organo ic noxam atque moleſtiam creans àm ante properè ad Inteſtina dela-ipſorummet horum actione deor-

De Diarrhœa.

[b]. conf. §. 36. infra.

 ſum

ſum ſucceſſivè pulſa Diarrhœam creat. Aliter fieri nequit, quàm ut materia vitioſa attenuata, & in motum acta, tranſeundo omnia vaſorum Lacteorum orificia partem illuc, & ad Sanguinem, Habitúmque Corporis, eadem jam nimis oneratum transmittat. Hinc diſcrimen, in quod conjicitur æger talismodi Diarrhœam patiens. Ordinarium autem in hoc caſu accidens eſt ſubitaneus Puſtularum collapſus. Accidit id ordinariè non tam, quod quidam ſomniant, ex ſupplemento materiæ per Diarrhœam aliorſum lato, quàm ex Saburræ vitioſæ tanta in Maſſa Sanguinis copia, quâ extrema capillaria vaſa ad cutim obſtruuntur, & ſic fluxus ulterior ad Puſtulas intercipitur. Prima Medici in Diarrhœa cura eſto, roborare Vires ægri pro tempore: removere omnia obſtacula & impedimenta deſcenſus, ne peccans materia impedita transverſim urgeatur in Sanguinem, ſed ut citò ac ſecurè, ac quidem fieri poteſt, eliminetur extra Corpus; Stomachi tumultus ſedentur, ne præproperæ & unâ vice nimiæ

fiant

iant dejectiones. Supprefſio materiæ n Inteſtinis non poteſt non eſſe periulosa, quandoquidem ſic materiæ Via ſternitur ad Sanguinem. Admoùm autem juvat, detinere eam per empus, quantum quidem licet, in undo Stomachi quietam [a], ubi reſiebat anteà, & diu fortè ante [b] absue noxa ſenſibili, donec in motum cta turbas creavit: Sic conceduntur nduciæ & tempus Organis & partiis, quo ſeſe ab hoſte immiſſo libera- & Vires reacquirere poſſint. Qui robè attendunt immenſæ putridi hlegmatis copiæ, vix alii diſtinguili materiæ immixtæ, hâc Diarrhœâ xcerni ſolitæ, remoti haud ſunt à onſpectu præcipuæ materiæ morbicæ.

a. conf. §. 52. ſub fin.
b. conf. §. 55. infra.

XX. Quòd ſi unà cum Phlegmate r Fiſtulam Inteſtinalem deſcendat lis æſtuans, acris, corroſiva, lædunr inde & lacerantur tenera capillavaſa, & ſic, effluente Sanguine, our Dyſenteria.

De Dyſenteria.

XXI. Phlegma putridum majori piâ Sanguini illatum, quàm ut ad utim expulſum ad Puſtulas tranſire

De Par-um convulſivis ſubſulti-

bus: & Affectibus dictis nervoſis.

poſſit, licet non prorſus obſtruat tenuia vaſa Superficiei capillaria, parti tamen ſuâ craſſiori & viſcidiori in tenera illa vaſa Sanguifera motu incerto actum convellit ea, atque Subſultus illos cauſatur, qui communiter adſcribi ſolent Muſculorum Nerv atque Tendinibus. Videbunt ſam perquam clarè, quibus rem hanc penitiùs examinare lubet, in hoc non minùs, quàm aliis hujusmodi caſibus Affectus vulgò dictos Nervinos aliu non eſſe quàm Vaſorum dictorum Sanguiferorum Affectus.

De Iſchuria.

XXII. Putridi hujus Phlegmatt portio circulo Sanguinis ad Ren delata, & unà cum Urina excernen da, obſtruit craſſitie ſua viſcoſa & n miâ canaliculos renales, ut ſubinc impediatur Secretio Urinæ in ill Organis, & oriatur Iſchuria.

De Stranguria.

XXIII. Calore ſuo & acrimon æſtum excitat & Dolorem in tranſi materia bilioſa, per Lactea vaſa Sa guini illata, & à Viſceribus ſeſe à m teria peccante liberaturis ad Vias U rinarias ablegata. Huic ipſi Bili ſe jungunt Halitus, inflari ſolet & diſte

di ipſa Veſica. Quo ipſo eluditur vis contractiva, ad Urinæ expulſionem neceſſaria, ejusque exitus, ſi non ſupprimitur prorſus, non parum ſaltem impeditur. Sive nunc deſcenſus à Renibus ſit liber, & Liquor Urinarius copioſus, ſive propter Obſtructionem à Phlegmate ibi ortam paucior, Stranguriam concomitari ſolent hæ circumſtantiæ.

XXIV. Quòd ſi Phlegma eâ vi & quantitate impingatur in canaliculos Renales, ut aliqui horum rumpantur; vel, quod communiter accidit, Salia bilioſa hâc Via exitum quærentia & numero exceſſivo, & acrimoniâ corrodant, & lacerent capillaria ſive tenuiſſima Sanguiveha vaſa, effluere ſolet ipſe Sanguis, eoque Urinâ tingi. Non miræ videbuntur hæ ſtrages iis, qui propriâ Experientiâ edocti nôrunt, quanta, Salium bilioſorum, Ammoniacalium, acerborum, Vitriolicorum copia comuniter ſimul cum Urinâ excerni ſoleat in hoc caſu, & Stranguria. Ordinariè equidem remanent Æſtus, Dolores, aliaque Symptomata, aliquandiu ab excretione maximæ

De Mictu cruento.

 par-

partis Salium bilioſorum. Hæc enim quia reſolverunt Mucum, quo Urinariæ Viæ & Ductus, inprimis Urethra, incruſtari ac defendi ſolent, arrodendo membranas, eas ita reddunt ſenſibiles, ut & à Salibus ipſi Urinæ propriis, dum tranſeunt, afficiantur; durat autem incommodum hoc, uſque dum Partes ſuo reſtitutæ ſint vigori, & Mucus ſecretione ſufficienti ex Glandulis reſtauratus.

De Hæmoptyſi.

XXV. Læduntur à Bilioſis Salibus unà cum Phlegmate vitioſo circulantibus non minùs Pulmones, Tonſillæ, & Glandulæ Faucium, quàm Renes; & ita ſæpe, ut læſis partibus excernatur per illas quoque partes Sanguis. Hinc Hæmoptyſis; & eſt quidem Sputum ipſum communiter adeò acre & corroſivum, ut Salium redundantium qualitas inde haud difficulter cognoſci poſſit.

Rationes, cur hujus Stadii Symptomata ordinariè ſint vehementiora &

XXVI. Haud abs re erit, opinor, inquirere, quî fiat, ut cauſis iisdem producta Symptomata, inprimis Secunda Febris, ſint vehementiora, & turbulenta magis prioribus. Eſt hæc perquiſitio tantò neceſſaria magis, quia ſub

ſub hujus morbi finem Corpus non tantùm per aliquod temporis ſpatium nutrimento ſuo privatur & inidoneum redditur, ſed ejusdem partes tenerrimæ, & maximè delicatæ, nîl tale præſtolantes inſultantur à crudeli hoſte; per conſequens & diſcrimen majus, & Cura circumſpectione magis indiga, & difficultatis plena. Mutatam hanc Principiorum fortiùs nunc agentium ſcenam attribuo ego tribus inprimis cauſis. 1. Morbi principia, quæ leviora ſunt & ſupernatant in Stomacho, eo ipſo minùs putrida, minusque noxia; ea autem, quæ in fundo ſtagnant *, diuturniori morâ vitioſiora, craſſiora, ponderoſa magis & noxia. Abeuntibus illis, hæc proin, ſi deducantur in actum, ſuam luſura ſcenam, quia vitioſa magis, Symptomata quoque excitant graviora, & mage funeſta. Qui probè attendunt ad Vomitus prudenti lege motos, eos latere nequit ſeries rerum in Stomacho peragi ſolitarum; & quòd inferiori communiter ſitu locata ſint principia magis ponderoſa, activa & potentiora. 2. Expoſitum jam

Urgentia magis, quàm Stadii primi.

* conf. §. 16. ſupra.

diſcrimen, quod comitatur Diarrhœam in hoc Stadio. Quod ſi accidat, uti communiter fit, ut Inteſtina ſint obſtructa, & via per hanc fiſtulam intercepta prorſus; organa inſuper & vaſa in Corporis habitu ita repleta, ut admittendæ vel recipiendæ novæ materiæ ſint inidonea, impeditur omnis ex Stomacho egreſſus, qui in præcedentibus Stadiis fuit apertus. Hinc eſt, quòd principia ibi conſtricta in majores coeant luctas, & copioſioribus ſuis halitibus cauſentur majorem quoque Organi hujus inflationem, per conſequens & graviora incommoda Dorſi, Thoracis, Capitis, & aliarum partium ſuperiorum. 3. Sub hujus Morbi finem machina Corporis onerata nimis, & organa preſſa moliuntur quacunque viâ eliminationem: acciditque frequenter, ut eructetur portio materiæ per Vaſa Gaſtrica in ipſum Stomachum; * ibique in novos conflictus acta cum materia antehac reſidente in Stomacho, novas excitet turbas. Toties occurrunt hujusmodi caſus, ut non latere poſſint quempiam in Arte Medica verſatum.

* conf. §. 26. infra.

XXVII.

XXVII. Reſtat examinanda alia quæſtio, cur Variolæ ſint in his, quàm in aliis, numeroſæ magis, denſæ, & confluentes, morbusque longioris durationis, & gravioribus ſtipatus Symptomatibus? Oritur * hæc differentia ordinariè ex primo Materiæ in Stomacho fonte, vitiato magis & largiori in unis, quàm aliis. Conſtat hoc ex ipſis Symptomatibus, ſicubi e. g. Diarrhœa vel Laxatio magna eruptionem Puſtularem præcedit. Expelluntur hæ fortè citiùs: intumeſcit Facies ac Caput, & fluit Saliva in hoc caſu faciliùs, quàm in aliis. Interim non obſtante Puſtularum eruptione continuat Febris cum Stomachi & Partium ſuperiorum Symptomatibus. Puſtulæ ſi tandem ruptæ fluant, majorem longè excernunt materiæ copiam. Ipſa hæc materia Phlegmatica quia majori adeſt copiâ, & proin diutiùs ſtagnavit in Stomacho, majorem quo-

Cur Variolæ non ſint omnibus ex æquo noxiæ.

* Silentio prætereo caſus, quibus vitia præceſſerunt in ipſis Organis; ſpeciatim verò Vaſorum Lacteorum obſtructiones, quæ impediunt, quò minùs materia peccans liberè poſſit tranſire ex Stomacho ad Habitum cutaneum, pro replendis Puſtulis. conf. §. 69. infra.

quoque induit putredinis gradum, tandemque Puſtulis effluens majorem quoque ſpirat fœtorem , gravioremque infert noxam. Et Bilioſa materia majori pariter redundans quantitate, ac vitioſa magis, effluxu ſuo arrodens & erodens Cutim,cauſatur ibi foveolas, cicatrices,& veſtigia Morbi duratura. Derivandam eſſe differentiam inter Variolas Simplices benignas, & Confluentes , unicè ex differenti vitioſæ materiæ quantitate,patet ex eo, quòd in illis poſt eruptionem Puſtularum allevietur Stomachus cum Partibus ſupernis affectis,nec continuent pòſt Symptomata , uti quidem fit ordinariè in Confluentibus. In priori namque caſu adeò parva eſt materiæ quantitas , ut derivari omnis poſſit ad cutim , omnis ſaltem , quæ in turbas agitur, & Stomacho moleſtiam faceſſit , nec major ſit, quàm quæ commodè & ſecurè excipi poſſit à Puſtulis, & partibus extremæ ſuperficiei. Ut proin partes internæ , nobiliores , & vaſa , ab illius onere & viſcoſitate reddantur immunia. Aſt in Confluentibus poſt & præter ingentem ad

Cuta-

Cutaneum Habitum affluxum, nova magis & magis & continuò accedit materia in Stomacho, & eâ ſæpe copiâ, ut viſcera inde opprimantur & ſuffocentur. Patet hoc ita abundè ex Symptomatibus recenſitis, ut ulteriori probatione non ſit opus. Confirmatur hæc doctrina inſuper ex eo, quòd per Evacuantia diminutâ vitioſæ Saburræ Stomacho inexiſtentis quantitate minuantur quoque & Symptomata, & periculum, pro ratâ Evacuationis portione.

XXVIII. Finito nunc quarto hujus Morbi Stadio, viſis ejus Symptomatibus, & examinatis eorundem cauſis, conſideranda proximè erunt Remedia, & eâdem methodo nunc proſequenda, quâ uſi fuimus in deſcriptione primi Stadii. Remedia.

XXIX. Sunt qui magnum quærunt momentum in Veſicatoriis. Nimius forem, ſi mentem meam aperirem circa horum Operationem, & introducti his temporibus uſus frequentiam. Impræſentiarum notâſſe ſufficiat, Ichorem veſicis excerni ſolitum indolis eſſe diverſæ admodùm à ma- De Veſicatoriis.

à materia vitioſa ex maſſa Sanguinis in Puſtulis depoſita : perconſequens Veſicatoria non poſſe adjumento eſſe Naturæ materiem peccantem ſecreturæ & expulſuræ ; imò verò potiùs impedimento : nam Ichor, quem promunt, tenuior multò eſt materiâ varioloſâ ; proin, ſubtracto tenuiori fluido, craſſius motui excretorio redditur minùs idoneum. Prætereà Fontem & Originem malorum non aggrediuntur Veſicatoria : remanentibus autem morbi principiis & cauſis in perturbato Stomachi Statu, erunt molimina omnia, quæ in Sanguinem fiunt, incommoda, ſimul & infructuoſa. Neceſſarius eſt continuus ex hoc Organo ad Maſſam Sanguinis fluxus, uſque ad illius expurgationem ; & debent principia morbi in motum acta vel eliminari prorſus, vel quæ reſtant figi, & ad quietem diſponi. Nec, opinor, neminem latet, quàm frequenter Veſicantia cauſentur Stranguriam, & Mictum Cruentum. Hunc præter alia Symptomata irregularia, & periculoſa ſiſtit *D. Sydenhamius* * tanquam fructus

Hæc ſequitur ſæpe Urina Cruenta. Phlebotomia, ut & Camphora cum Aci-

* Proceſſus integri in Morbis, &c. p. 39.

fructus perverſæ Variolarum Tractationis: & unus ex amicis *D. Freind*, agens de quibusdam mictu cruento affectis, bina memorat media hac occaſione adhibita. Unum erat *Venæ Sectio*, quæ tamen, eo referente, *Mictum cruentum non modò non cohibebat*, ſed *augebat*, *& mortem in procinctu ſtantem accerſebat*. * Id haud mirum, & facilè prævideri poterat ab oculatis, ut Experimento adeò difficili non fuiſſet opus. Sanguinis miſſione non minuitur duntaxat Vitæ & virium Suſtentaculum, ſed via panditur deſcendenti ex Stomacho acri, æſtuoſæ & corroſivæ Bili, & hinc ad maſſam Sanguinis impetu novo & majori tranſeunti. Hæc ipſa autem quia eſt cauſa lædens ac lacerans Inteſtina, & totam Corporis compagem, ipſam quoque accerſens Mortem, haud ſanè difficile fuit prævidere, quid tantum ac tam rapidum Biliosæ materiæ Torrentem inſequi debuerit. Certum hoc, poni rem per hujusmodi Experimenta extra omne dubium, & reapſe ſiſti, quod ante fuit mera

dis in hoc caſu nunquam non ſunt funeſta.

* Comment. pag. 115.

mera Speculatio. Sive Experimenta
hæcce fuerint propria ſua, ſive alio-
rum ſibi familiarium, certum hoc, æ-
gros iis malè & rem ſuam & tempus
egiſſe. Mihi quidem Praxin hanc pen-
ſitanti in mentem venit illud Plinia-
num, ſimili fortè occaſione natum
*Diſcunt periculis noſtris, & Experi-
menta per mortes agunt.* Nat. Hiſt. L.
XXIX. c. 1. Oſtenderem, ſi digredi
luberet, Medico iſti, eſſe non magis
proficuam, imò nec indicatam Phle-
botomiam in Dyſpnæa, commenda-
tam licet tanquam feliciſſimum, qui-
nimò unicum remedium [a], licet eam
Mors non neceſſariò ſubſequatur. Al-
terum, quod memorat, remedium eſt
*Camphora bis in die exhibita, & Acid-
largâ manu propinata.* [b] Haud parùm
meherclè obſtrinxiſſet Lectores quoſ-
cunque intelligentes, & Rationis a-
mantes, ſi ex Philoſophia Naturali ra-
tiones deductas participaſſet, quan-
doquidem ex prudentiorum & peri-
tiorum Medicorum numero nemi-
nem novi huic methodo faventem.

Fuerit

a. Comment. pag. 115.
b. Ibid.

Fuerint ſanè prægnantes admodùm, quoniam ipſo fatente terminârunt remedia in ægri morte.* Impoſuiſſe ipſi videtur ablatio Symptomatis per remedii uſum. Aſt enimverò nemo facilè judicabit id proficuum valde ægro, quod conſtanter certam ei accerſit mortem. Plus ſemel vocatus ſum ad Varioloſos laborantes Mictu cruento: ſed non memini unquam ortum hoc Symptoma in propria mea Praxi. Neque vidi Camphoram præſcriptam & Acida. Et videtur mihi, ſi verum fateri velim, Praxis hæc mutare Symptoma hocce in aliud longè deterius. Continuante Urinâ Sanguineâ exeunt ſimul Sàlina illa Spicula, quæ quamdiu in Corpore hærent, periculo non vacant. Via, fateor, non eſt Naturæ Sanitative congrua: præſtat tamen ſemper eliminari, quàm retineri in Corpore hoſtem. Sunt, qui hoc affectu hic & nunc vivunt, & ſatis quidem benè, per aliquot annorum decurſum: unde conſtat, non eſſe tanti momenti hoc Symptoma, ſi ſolum. Quò verò alii tantò meliùs ju-

G dicare

* Comment. pag. 115.

dicare queant de momentis ratio-
num, monſtrandum ſumo, quî Praxis
hæc nova auferat Symptoma; idque
pro poſſe meo, & plurium rerum in
obſcuro adhuc jacentium conditio-
ne. Non conſtat mihi in ſpecie, num
Vitriolicæ fuerint indolis Acida ab
ipſo exhibita. Si talia fuerint, quod
videtur, ut in ſatis frequenti ſunt uſu,
haud aliud egit, quàm fomitem adde-
re flammæ: quandoquidem Vitrio-
lum primarium eſt ingrediens Bilis,
quæ præcipuas in gravi hoc Morbo
ciet turbas. Rectè & notanter innuit
D. *Freind* in ſuis Scriptis * circa vi-
rulentum humorem in Variolis ob-
vium, eſſe ejus effectus conformes iis,
quos exerit Oleum Vitrioli. Limo-
num ſuccus, aliave Acida, ſi iis u-
ſus fuerit, eodem prope recidunt. Eſt
Camphora unum ex volatilioribus
maximè & activis medicamentis, quæ
quidem in Natura occurrunt: tale au-
tem Corpore Humano, jam reapſe
cum turbulentæ agitationis gravibus
effectis colluctante, aſſumtum, non
poteſt non magnos ciere tumultus.
Sunt acida indolis è diametro contra-

* Comm. in Hipp. p. 130.

rii

riæ Camphoræ ; & nemini non mira
videbitur ϗ ἀπροσδιόνυσος hæcce
Corporum diverſæ adeò naturæ aſſo-
ciatio. Eſt judicium quoddam ſoli-
dum circa mixtionem illam & combi-
nationem difficile admodùm, ſi non
impoſſibile, quoniam Camphoræ pro-
prietates, Corporis adeò fugitivi &
intractabilis, nondum nobis ſunt ple-
nè perſpectæ, & nec ipſe expoſuit ac
definivit ſingulorum doſes atque pro-
portiones. Indicare equidem vide-
tur *, largâ manu propinari fluida, a- * vid. Loc. ſupra.
cidorum vehicula. In hoc caſu, ſive
uſui veniant Cereviſia tenuis ſive
Ptiſana, aliudve Apozema, vel qualis-
cunque Liquor, diluetur ita & ſub-
mergetur Camphora cum Acidis, ut
exigui ſint expectandi effectus, niſi
exhibeantur doſes largæ. Rapient ſe-
cum quæcunque hæc fluida obvia Bi-
lioſa Salia, &, unà cum Acidis & Cam-
phora attenuabunt valde putridum
Phlegma, primariam præſentium ma-
lorum cauſam; & eâ quidem copiâ in
Maſſa Cruoris accumulabunt, ut dilu-
ta & evoluta Salia lædendo vaſa cau-
ſentur mictum cruentum, ſimul & pu-

 trido

trido Phlegmate inundetur integra compages , atque onerentur capilla-ria vaſa , Glandulæ , & teneriori texturæ Viſcera , tandem ſuppreſſi prorſus viribus Corporis confunda-tur integra Corporis Oeconomia Non dantur hæc effectui uno momen-to ; ſed oneri ſuccumbat neceſſe eſt poſt doſes bis in die iteratas ; Gradua-lem hunc ad pejora deſcenſum per-ſpiciet facilè , qui attendere vult a circumſtantias , & genuinam habe Mechaniſmi Corporis ideam , imò & prævidebit graves conſequentias eaſdem nempe , quas nunquam no contigiſſe affirmat inſignis hic Pract-cus. Non quòd non alia circa ham Methodum ſint obſervanda , Extinc-tio Febris , Suppreſſio Flammæ , abs que qua peccans materia eliminar nequit , neque Corpus animari,& ro-borari,neque Natura ab hoſte crude liberari. Quòd ſi his meis Animad-verſionibus lucem quampiam accen di materiæ obſcuræ , & contuli quid piam ad reſtitutionem eorum , qui i triſtia hujusmodi accidentia cadun gratiam inivi apud methodi huju

Autho

Authorem , eamque ſuſpectam ipſi reddidi , ſcopo meo haud excidiſſe me putabo. Conſiderationi nunc ulteriori ego ſubmitto Medicamentum longè diverſum , imò è diametro oppoſitum , quod prudenter exhibitum, ſi non ſemper , ut plurimùm tamen, uvat ; quo vita ſalvatur, & Mors non emper , ut aliâs , ultimum Scenæ acum claudit. Sunt autem hæc , quæ ommendo , Oleoſa & Unctuoſa. Camphorata & Vitriolica ſicuti natuæ ſunt Corpori inimicæ, &, quantum uidem ex examine conſtat, ad Veneorum indolem prope accedunt , ita ıæc Unctuoſa medicamenta vera ınt Antidota , Corpori amica, & nuritiva. His enervantur Spicula micum cruentum cauſantia , tolluntur Vitriolica , aliave noxia Salia ; eluuntur turbulenti conflictus : deliiuntur viæ inprimis Inteſtinales , & ıbricantur ; diſponitur tandem maeria vitioſa ad deſcenſum , & excreonem ex Corpore ; quæ promoveri ıſuper poteſt Clyſmatibus carminavis morbo adæquatis, utpote quibus xpelluntur flatus, removentur obſta-

cula deſcenſus, derivantur vitioſa Sa-
lia à via Vaſorum Lacteorum, San-
guinis, & Renalibus, ubi non poſſun
non magnas inferre noxas, tandem-
que per viam omnium maximè na-
turalem & rectam eliminantur extra
Corpus. Omne id effectui dare po-
teſt prudens & circumſpectus Medi-
cus magnâ erga ægrum lenitate, & iis
doſibus ac menſuris, quas quidem re-
putabit caſui conformes. Haud ne-
ceſſariam reputo ἀνακεφαλαίωσιν, aut
Methodorum hactenus recenſitarum
comparationem. Evidens quippe, vel
primo obtutu, eſſe in una harum Me-
dicamenta Naturæ conformia, in al-
tera è diametro contraria. His exaſ-
peratur malum, illis lenitur. Hîc re-
media deferunt materiam vitioſam
in Sanguinem, & totius Corporis Ha-
bitum, haud levi incommodo & peri-
culo: ibi fit derivatio, & per viam
rectiſſimam evacuatio. Ipſa quoque
communia Medicamenta mucilagi-
noſa inviſcant Salia, defendunt
Membranas, lubricant vias, & ſucceſ-
ſu felici haud carent. In teſtimonium
advoco D. W. Watlington, D. Kath.
Long

Long, alioſve caſus, qui ſpero, aliquando viſuri ſunt lucem. Nunquam ego hoc Symptoma adſpexi ut periculi plenum, vel tractationis difficilis; neque novi ægrum, qui eo objerit, non ullum, qui non hâc ipſâ horâ vivat, & benè quidem. Res non indigna conſideratione Nobiliſſimi Viri, aliorumve, ſi qui præter illum Camphorata exhibent & acida.

XXX. Pergo nunc proximè ad alia, quibus Symptomatibus quarti Stadii obviam itur, Remedia; nominatim ad Venæſectionem, quæ utut valde frequens Naturæ tamen & Rationi, meo quidem judicio, eſt ut plurimùm adverſa. Hoc quidem verum, quòd ſubductione partis ex Maſſa Sanguinea reliquum plus obtineat ſpatii & libertatis ad circulandum, & ex hac ratione nonnulli Corporis morbi, ex nimia humorum copia oriri ſoliti hoc Remedii genere pro præſenti diminuantur. Verùm ſi fomes materiæ peccantis in Stomacho non evacuetur priùs, hæc ipſa mala neceſſariò, ut ſolent, ſuas habent recidivas, novâ mox materiâ ex Stomacho ad De Venæſectione.

Sanguinem translatâ, & vaſa Sangui-
veha in vicem emiſſi occupante. * Eſt
hæc mutatio dubio procul in dete-
rius, quoniam vitæ & virium fomite
emiſſo ſuccedit materia deterrima.
Ut non mirum ſit, inſequi communi-
ter incommoda maxima, & aliquan-
do omni remedio invicta. Neque ge-
nerari poteſt novus & laudabilis
Sanguis, niſi priùs materia peccans e-
liminetur ex Stomacho, hujusque ſe-
dula habeatur ratio, reſtauretur Ap-
petitus, ſuppleatur probum alimen-
tum, & reſtabiliatur Digeſtio. Ante
autem

Occaſione hac agitur de Hydrope, & Aſthmate.

* Qui Sanguinis ſunt prodigi, eumque levi quam-
vis occaſione emittunt, frequentiſſimam dant hujus-
modi translationibus ex Stomacho in Sanguinem
occaſionem, præſertim in ſubjectis Indigeſtioni
obnoxiis, & quibus Stomachus & Inteſtina copioſo
Phlegmate ſunt referta. His quippe ordinariè acci-
dunt Tumores poſt Venæſectionem, & tales, qui
manifeſtiſſimè indicant ortum ex Phlegmate illuc
translato, quod cùm craſſum ſit, iners, grave & viſci-
dum, omnium humorum facillimè figi poteſt, & ob-
ſtructiones gignere in vaſis capillaribus, inprimis
cutaneis, & quibuscunque à Cordis actione & po-
tentia remotiſſimis; ſpeciatim pedum & Crurum:
accedit, quòd Corpore erecto aſcenſus Phlegmatis
contrarius directioni à Gravitate pendenti majus
adhuc ſufferat impedimentum. Hæc ipſa eſt cauſa,
cur his Tumoribus obnoxii ſint inprimis Pedes &
Crura. Tollitur hoc impedimentum Corpore re-
curvo;

utem quàm hoc contingat cadent
Vires, quoniam reſiduum in Sanguine
limentum neceſſitati Naturæ non
ufficit, niſi novo ſuggeſto ſuſtentetur.

XXXI. Sunt qui confidunt mul- ùm Opiatis in hoc Stadio, & ſanè ne- ari nequit, eſſe poſſe aliquando uſui. ilis vitiatæ colluctationes ſicuti ne- eſſariò irritant Stomachum, ita viciſ- m Bilis motum promovent Organi ujus fibræ irritatæ & in convulſivos otus actæ: Quibus hæ operationes, operandi modi probè, ex attenta empe conſideratione, conſtant, eos De Opiatis.

G 5 mini-

rvo; unde tunc remittunt hujusmodi intumeſcen- e, ſæpe etiam ad tempus evaneſcunt prorſus. hlegmate hoc, ſi copioſum ſit, remeante ex Cru- bus ad ſuperiora oneratur Stomachus magno ſui ommodo, inflatus inſuper ab halitibus bilioſis, equentibus Phlegmatis comitibus, in anguſtias git Thoracem, opprimit Pectus, & ſic inducit Dyſ- œam. Quæ Symptomata remittunt, redeunte ad ura Phlegmate. Operæ duxi hoc afferre in te- monium communicationis & conſenſus, qui ob- et inter Vaſa Sanguifera, & Stomachum. † Ubi hlegma Vaſis impactum eſt craſſum valde, den- m, & tenax, molleſcunt ita tumidæ partes, ut di- orum impreſſa maneant in iis veſtigia. Nonnun- am obſtruuntur penitùs Vaſa benè multa, ut de- getur tranſitus ipſis humoribus ſeroſis, tenuibus, ueis; qui junctis Salibus acriores redditi ero- nt, & rumpunt Vaſa, & his ruptis effluunt, ſicque ydropem gignunt.

† *conf.* §. 56. *infra.*

minimè latet, obtundi fibrarum ſen
ſum atque diminui motum ſpasmod
cum ex uſu Opii, ſi nempe copia B
lis non ſit Viribus hujus medicamen
ti ſuperior; per conſequens & minu
turbas Bilis, aliorumque vitioſorum
humorum ibi ſtagnantium. Dum hæ
ita contingunt, transmiſſio peccant
materiæ in Sanguinem ſi non ſuſpen
ditur prorſus, multùm ſaltem dim
nuitur, ut inducias patiantur va
Sanguifera, & Viſcera, & liberentu
ab onere moleſto, quo gravabantu
ante, hoſte expulſo per Puſtulas, R
nes, & Emunctoria alia ordinaria. F
dem penè ſuperat mutatio, quæ ſ
quitur ordinariè. Bile ſic retentâ
veluti captivatâ in Stomacho, remi
tunt Symptomata Habitus Corpore
unà cum Febre, & Æſtu. Senſibilite
ſatis minuuntur Dolores, Inflamm
toriæ Exulcerationes, & rubores C
tis. Feliciter omnia ſuccedunt, ſi h
modo peccans in Stomacho mater
poteſt per adæquata intervalla fr
nari, & ad quietem diſponi, dum H
bitus & Viſcera liberantur. Non qu
dem eſt Medici omittere quidpia

eorum

orum, quæ tempus dictat & occaſio, iſi ipſa urgeant Symptomata, & ſa- a Ratio ex propinatione remedii ctivi prævideat emerſuram Sanita- em: quam, dum tempus perdit, con- cit in diſcrimen, ſi non tollit: atta- nen prudens ſimul & humanus Medi- us absque neceſſitate nunquam vio- enter aggreditur morbum, neque E- acuationes inſtituet in Corpore diu- inis inſultibus debilitato, & ad tot nguſtias redacto. Rationi certè non ſt conſonum, recurrere ad Purgan- a, ubi mitioribus res peragi poteſt; t Corpus inducias paſſum liberare ipſum, & recuperare vires: hoc ſi ontigerit, Evacuationes ſuſcipi poſ- nt cum ſpe felicis ſucceſſus. *

* conf. §. 55. infra.

De Evacuantibus.

XXXII. Verùm ſi omnibus aliis emediis in caſſum adhibitis nihilo- inùs continuent Symptomata, nec cum cedant, vita ſalvanda erit per olimina generoſa, & recurrendum d Evacuationes. Ejiciendus eſt, ſi po- , hoſtis internus, qui neque pacem dmittit, nec altius dominium. Quæ- tur nunc, qualianam conveniant E- acuantia. Placet *D. Freind*, ejusve ſecta-

Purgantia in hoc Stadio propoſita à D. *Freind.*

ſectariis, Purgandi methodus. Ha
præſcribi volunt ab ipſa Natura, & i
dicari à Diarrhœa, quæ Variolo
quibusdam accidit; & certè indic
ſaburram in Corpore reſiduam, N
turam nimio onere, quo ſe libera
tentat, gravatam. Verùm inquire
dum probè, an, quod aliquando ac
dit, ſtatui debeat pro norma conſta
ti. In Stadio hocce remotâ per grad
materiâ ſupernatante, ſurgit proxim
quæ in fundo Stomachi reſidebat,
ſuperiorem nunc locum occupat: ha
autem quia vitioſa * magis eſt & n
xia, majori per conſequens ſtipata p
riculo, non poterit non exturbat
ejusdem in Inteſtina, & Vias Sangu
nis, & copioſæ quidem, compage
totius Corporis conjicere in diſcr
men, & vitam exponere periculo; r
bus nunc in eo ſtatu ſitis, quo ſun
Corpore jam nimis onerato, viſcer
bus languidis, debilitatis, & prop
modùm exhauſtis. Supini ſunt adm
dùm, & rerum minimè gnari, qui ſil
imaginantur, Naturam vel Corpor
Mechanicam Structuram recto ſem
per incedere tramite, ut Regiâ ſuâ vi
nun

Diarrhæa ſubinde accidens obtruſa pro naturali indicante Purgationis, ſed malè: eſt duntaxat indicans ſaburræ.

Hujus exturbatio in Fiſtulam Inteſtinalem per Purgantia eſt noxia.

* conf. §. 16: 26. ſupra.

Non ſemper imitanda Natura.

nunquam excedat [a]; nunquam non roin & ſecurè imitandam, ejusve acionem proſequendam. Sunt certè Criſes, & Naturæ molimina ſalutaria: ed & fatalia. Accidit haud rarò, ut mpingatur parti alicui materia morifica eâ copiâ, ut generetur non ſoım Tumor, vel Abſceſſus, ſed quoue Inflammatio, imò & Sphacelus & artis mortificatio; per conſequens & itæ deſtructio, ſi depoſitio fiat in iſcus nobile, cujus actio toti Corpo- eſt neceſſaria [a] Sanguine, quod hîc ommuniter fit, inæqualiter diſtribu-, [b] ſi parte quapiam hujus Fluidi niiùm oneretur, & veluti inundetur rganum quodpiam, eò uſque, ut va- rumpantur, & Sanguis copiosè proiat, in manifeſtum incidit Vita diſimen. Uti in Hæmorrhagia Narium, Hæmoptyſi; vel Vomitu Sanguis. Communis eorum, qui Naturam itari prætendunt, Praxis in his ocſionibus eſt, plus Sanguinis detrare; corpore licet languido, viribus ex-

Exemplum depoſitæ in partem quampiam materiæ vitioſæ.

Hæmorrhagiæ.

Phlebotomia hac occaſione dminiſtrata cenſuræ ſubjicitur.

a. Sunt Monſtra, Deformitates, errantis ſubinde erversè operantis Naturæ indicia indubia.
b. Conf. §. 16. 26. ſupra.

exhauſto, ruinam minitante propte jacturam jam factam. Foret ſanè R tioni conſonum magis, cauſam ina qualis Circulationis tollere; parce Sanguini reliquo, ad vitæ ſuſtentati nem quàm maximè neceſſario, & id incumbere, ut reſtauretur pri pretioſus hic liquor, partesque del litatæ reficiantur. Hac Phlebotom adminiſtratione ſi non perditur vi ita ſaltem, & ordinariè quidem, co cutitur & depravatur, ut Corpus d maneat viribus orbum, viva Mor imago. Quòd ſi preſſus nimiùm Sa guis obices rumpat, & oneratus ſim ſit ſpiculis ſalinis acribus, lædent inde & lacerabuntur vaſa tenuior effluetque purpureus liquor. Acci id ordinariè in Mictu cruento. In h caſu ſunt, qui Phlebotomiam adm tunt. Praxin hanc in hoc Sympt mate vidit unus ex *D. Freindij* a cis apud Varioloſos conſtanter fa lem. * Sufficeret vel unicum hoc a gumentum contra Phlebotomiam. abſurda magis foret hæc Praxis, ſi N turam imitatura Hæmorrhagiam i duceret Renalem. Et tamen eunde

*Comm. p. 115. v. Loc. §. 29. ſupra.

erra

rrant errorem, qui Diarrhœam Va-
iolosis ſubinde accidentem pro indi-
ante ſumunt exhibendorum Purgan-
ium. Evaneſcit prætereà omnis pro
ac Praxi defenſio, ſi conſideretur,
Diarrhœam non eſſe ordinarium &
enuinum Variolarum accidens. In
aſibus à *D. Freind* allatis non eſt u-
us, in quo non exorta fuerit Diar-
hœa ab ipſa Medendi Methodo, uni-
o excepto pag. 126. quo Rhabarba-
um cum Diaſcordio, formula ſatis
ommunis, licet rationi parùm con-
na, fuit exhibitum pro minuenda
iarrhæa, & ſtringenda alvo; moli-
ine prorſus inadæquato: non enim
agis Ratio ſuadet, aut Natura dic-
t, Diarrhœam exortam ſiſtere, quàm
iſceribus ad hanc excretionem in-
ſpoſitis provocare. Exturbatâ quip-
e ſemel materiâ peccante ex Stoma-
o in Inteſtina, ſi intercipiatur eli-
inatio extra Corpus, non aliud re-
at, quàm ut transferatur in Sangui-
m; quo nihil poteſt eſſe pro Vita
agis periculoſum. Neque ſilentio
ætermitti debet, oriri non minùs
equenter Diarrhœam ſub initio
Mor-

Diarrhœa in Variolis eſt merè Sympto-matica.

Non ſine periculo compeſci-tur.

Diarrhœa quarti Sta-dii num magis in-

dicet Purgantia, quàm primi vel ſecundi.

Morbi, in primo Stadio, vel ſecundo, quàm quidem in quarto. Quandoquidem nunc Diarrhœa in ultimo hoc Stadio ſtatuitur ab ills Purgationis Indicans, optimè ſanè egiſſent, ſi rationes indicâſſent, cur non eadem methodus, quam, nî fallor, tum temporis non adhibent, valeat in primo æquè ac ſecundo Stadio. Inclinatio Naturæ & Determinatio aliam longe, & contrariam it viam. Eſt ut plurimùm alvus per totum Morbi decurſum, ſi Variolæ ſint benignæ, & ritè procedant, adſtricta, & fluit tenditque materia ſurſùm. In ipſo hoc quarti ordinis Stadio, ubi principia vitioſa in Stomacho fortè in ſufficienti reſtant copia, accidunt ordinariè Nauſea, Ructus, aliquando & Vomitus: exonerant ſe Glandulæ Faucium & Oris per Salivationem; intumeſcit communiter Caput & Facies. Et recedunt Symptomata hæc, rebus in contrariam viam tendentibus. Quærit ſibi preſſa Natura remedium, ſed Regiam deſerens viam, Vitam ſalvare tentat gravata, & hoſtem per inferiora expellere, tum τὸ ἄνω non per-

Tendentia materiæ ſurſumNaturæ conveniens & amica.

Diarrhœa, ſive Tendentia deorſum diſcrimine non vacat.

permittit Stomachi debilitas, & Viſcerum reluctantia, niſus quoque ad ſuperiora ſunt fruſtanei. Verùm hanc ipſam Diarrhœam, ſi accidat, ominoſam judicabunt omnes Rei Medicæ periti. Sunt, quibus ſtipari ſolet, Symptomata momenti haud levis, & ſequelæ frequentiſſimè fatales. En igitur miram Naturæ imitationem in motibus ejus, adeò ſæpe Tragicis!

XXXIII. Qui rem hanc penitiùs introſpicit, & cognitam habet Mechanicam Corporis ſtructuram, ei non videbuntur miri Tragici adeò Diarrhœæ effectus. Verum quidem hoc, hac ipſâ, & Purgantibus, multùm vitioſæ materiæ morbificæ eliminari extra Corpus. Sed qui eandem viam tentat, is certè, quod in faciem dixerim

Purgatio nec Ratione fundatur, nec Mechaniſmo Corporis.

Periculoſæ plenum opus aleæ
Tractat, & incedit per ignes
Suppoſitos cineri doloſo. *

Excitatur è ſomno rabidus Leo: & materia hæc, attenuata, incitata, ex Stomacho in Fiſtulam Inteſtinalem confertim expulſa, dum hanc totam pertranſit, ſiſtit ſe omnibus Vaſorum

* Hor. Ode 1. L. 2.

Lacteorum orificiis, & tantò majori quantitate in Sanguinem ipſum tranſit, quantò majori gravantur ipſa Inteſtina. Quando nunc hæc ipſa materia in Sanguinem effunditur fortè tantâ copiâ, quæ Viſcera inundat, eorum actionem impedit, & toti Corpori redditur moleſta, nemo non videt, majori jure debuiſſe omitti Purgationem, quàm adminiſtrari: induci difficulter poſſum, ut credam, exiguam beneficii Spem, expulſione materiæ per alteram viam hauriendam, æquilibrare poſſe periculum eminens, quod hæc quidem methodus ſecumfert.

Purgantibus intenduntur Symptomata, ſpeciatim Febris.

XXXIV. Certum hoc, accendi ordinariâ purgandi Methodo Symptomata Habitus Corporei, ſpeciatim verò Febrim. Fatetur ipſe *D. Freind* † aliâ occaſione, Purgantibus * accelerari & elevari Pulſum, accendi

† pag. 145. 146.

a. *p.* 145. 169.

* Non me latet, Eruditiſſimum virum [a] diſtinguere Purgantia, quæ irritant duntaxat Inteſtina, ab iis, quæ ſimul velocitatem Sanguinis intendunt. Perſuaſus ego ſum, difficile ipſi fore, monſtrare ullum ex ita dictis Purgantibus uſitatis, quibus non ejiciatur & deferatur in Sanguinem ſalina Biliosa & febrilis materia, ſi quæ fortè hæret in Stomacho, proinde febriles ibi excitet motus. Ipſe ſaltem ſecurus

di æſtum, & per conſequens Febrim. Proin dum Febrim urget tanquam Purgantium Indicans, * majus adhuc & evidentius Orbi ſiſtit Paradoxum. Mirum ſanè quid eſt, operationem indicari à Febre, quæ ex propria Viri Clariſſimi confeſſione, ipſâ illâ operatione, ſi non ſemper, ut plurimùm tamen, magis accenditur. Abſterruit hic ipſe effectus peritiores quosvis ante nos Medicos à Purgantium uſu. Sunt quinimò, nec parvæ exiſtimationis, Viri, qui ita ſibi metuunt à Purgantibus vel quibusvis κάτω moventibus, ut potiùs ſubinde, ſi non per integrum Variolarum decurſum, exhibeant *Sanguinem Draconis, Terram Japonicam, Bolum Armenam*, & Adſtringentia alia; Indicio manifeſto, quantopere abhorruerint Purgantia quævis,

* Comm. p. 75. & ſeqq. p. 81. &c.

Adſtringentia prorſus non conveniunt in Variolis.

H 2 vel

curus nunquam eſſe poterit de non ſequuturo hoc ex quovis Purgante effectu. Proin, ſi Habitus Corporis fortè jam nimiâ ſit oneratus materiâ, id omne nec ſalutare eſſe poterit, neque conveniens, quod majus inſuper addit augmentum. Haud diffitetur [b], violentis Purgantibus intendi ſemper velocitatem Sanguinis: & neminem non operationi eorum attentum convincit & Ratio & Experientia, levioribus medicamentis majorem adhuc produci effectum, majores excitari turbas. Conf. §. 36. infra. Et Hipp. περὶ φαρμ. 4.

b. *Comm. p. 145.*

vel Laxantia ; & quàm ſtudioſè alvum liberam , vel nimiam evitare voluerint. Attamen Praxis hæc errore, eoque craſſo, non caret. Adſtringentibus quippe , præſertim ſi fortia ſint, & nimis largè exhibita, abſorbentur, ſuffocantur & captivantur Stomachi contenta, quæ ibi peragi debent, impeditur tranſitus in Sanguinem, eruptio Variolarum & Puſtularum impletio. Neque tamen manent vitioſa principia hoc modo in Stomacho reſtricta otioſa , ſed pariunt ingentia damna. Gravatur iis, & opprimitur, ipſa Digeſtionis officina : infeſtantur Thorax, Præcordia, & Partes ſuperiores, ad uſque Cerebrum, & proptereà ut plurimùm ſunt fatalia. Diu abhinc eſt , ex quo luculentum vidi hujus Veritatis Exemplum, in Conſilium vocatus, ſub Scenæ finem, in Praxi Medici cæterùm diligentiſſimi, doctiſſimi, & ſatis judicioſi; qui terrefactus malis, quæ ſibi occurrerunt, ſat magnis, infelici ſorte ab uno extremo tranſiit ad alterum. Scribo, quæ heîc profero, optimo erga virum meritiſſimum animo, & eum ſolum in finem, ut

ut ſibi caveant alii; perſuaſus, laturum illum bono animo monitum hocce, ſiquidem perveniat ad ejus manus, & in ægrorum ſalutem converſurum eſſe. Sed, ut redeamus ad Purgantia, ipſe *Hippocrates*, in quem commentatus eſt *D. Freind*, expreſſis verbis ſeſe iis oppoſuit. Certum hoc, ignotas fuiſſe Variolas priſtinis Sæculis. Erant cauſæ, ex quibus oriuntur, Ingluviei poſteriorum temporum fructus. Habuerint Græci & Romani ſuas quoque Feſtivitates, & Comeſſationes, etiam noſtris majores; non tamen fuerunt eæ adeò frequentes. In intervallis fuere admodùm abſtemii, contenti Diæta ſimplici & tenui. Accedit, quòd potus ordinarius fuerit inprimis Aqua. Quo ipſo Naturæ ſat reſtitit temporis ad exonerationem, & Viſceribus ad virium recuperationem. Quum è contra his temporibus vivant Mortales in continuata ferme guloſitate, repleti bis terve in die pinguibus cibis, & generoſo potu, in ſpecie multâ carne. Hinc conſtans Indigeſtionis & Saburræ ſuo tempore putreſcentis fomes, cui originem ſuam debent Variolæ, aliique Morbi nunc non

De origine Variolarum, & aliorum quorundam Morborum his poſterioribus temporibus exortorum, & cauſis eorundem.

non minùs frequentes, quàm funeſti: Hippocrates autem licet nunquam conſpexerit Variolas, certum tamen eſt eo neminem unquam tam benè intellexiſſe Febrim. Aſt ipſe diſertis aſſerit verbis, *nullo modo convenire Purgantia magna Febre affectis*, [a] qualis quidem eſt Febris ſecunda in Variolis Confluentibus, *uſquedum remittat; vel ſaltem non intra 14. dies; Febrem namque* Purgantibus *augeri, Bile in motum actâ, nec evacuatâ; & plurima alia oriri mala.* Imò verò animadvertit, Praxin hanc terminari *ordinariè in Ægri morte.* [b] Debuiſſet ſanè vel ſolum tantæ Experientiæ, & in Obſervationibus ἀκριβείας ac fidei Viri monitum obicem ponere huic Praxi. Et, fateor, mirari ſatis non poſſum, à tanti Viri tam docto & judicioſo Commentatore Hippocratem in ſubſidium vocari * & tamen non produci ex eo ullum, qui quidem huc quadret

Purgationes in Febribus diſplicent Hippocrati.

* Comm. p. 75.

a. Ὁκόσοι μὲν ἂν ὑπὸ πυρετῶν ἰσχυρῶν λαμβάνονται, οὐ χρὴ τούτοισι φάρμακα διδόναι καθαρτήρια, ἔς τ' ἂν μεθῇ ὁ πυρετὸς: εἰ δὲ μὴ, μὴ ἐντὸς τεσσάρων καὶ δέκα ἡμερῶν --- Πυρετὸς γίνεται πλειὸν --- κινηθείσης γὰρ τῆς χολῆς, καὶ μὴ καθαρθείσης --- Ὡς τὰ πολλὰ ἀπόλλυται. Περὶ Φαρμάκ. Sect. 4. Confer etiam Sect. 5. & ἐπιδημ. V. 25. 2. Conf. ἐπιδημ. V. 9, 10.

ret locum. Neque ſubſcribere poſſum opinioni *D. Freind*, quòd *D. Sydenhamius non ſatis audax fuerit* [a] in exhibitione Purgantium in emergenti ſæpiùs memorato quarti Variolarum Stadii. Judicat enim is rectè, eſſe Methodum hanc periculoſam, proin non adminiſtrandam, niſi aliis mediis tentatis in caſſum de ægro ſit conclamatum. * Imò verò metuebat, ne vel ſola Purgationis mentio plus mali adferret, quàm boni; propterea monens, non adhibenda eſſe Purgantia, niſi, quod Hippocrates [b] ipſe vult, morbo declinante. † Non, meherclè, ut rem paucis expediam, video, quâ fide [c] *D. Sydenhamium* in Methodi ſuæ advocet Patrocinium. Non quòd non Authoritâs hæc magnum habeat pondus, ſi vera eſſet. Et tamen non ullius Hominis authoritas, ſed Ratio, Natura, & fauſtus rerum ſucceſſus, Duces noſtri ſunt. Locus, quem citat ex Rhaze,

a. Comment. p. 90.

b. Conf. p. 114. ſupra.

c. Comm. p. 87.

* Ut jam de ægro penè conclamatum videatur, duro huic nodo durus Cuneus aptandus eſt. Sydenham Sched. Monitor. p. 97.

† Ne injecta ejus rei mentio longè plus damni quàm emolumenti apportet, ægrum non eſſe purgandum, niſi faceſſente jam Morbo, &c. Ibid. p. 99.

d. Comm. in Hippocr. p. 88, e. Comm. p. 87.

ze, [d] non ſaris eſt clarus pro ſua authoritate: de *D. Radcliff* [e] dubius valde ſum, an plus det quàm verba: quamdiu autem in hac ſum opinione, tamdiu ipſos hos celebres Viros numero Sectatorum hujus Methodi eximo.

De Purgantibus à *D. Freind* ſelectis, & aliis.

XXXV. Negotium hoc dimittere haud eſt conſultum absque aliqua conſideratione indolis & naturæ Purgantium, quibus Nobiliſſimi hi Viri uti ſolent. Nullum unquam dextrè elaboratur Opus, niſi Inſtrumentis ad id idoneis; neque in opere tanti momenti, & circumſpectionis adeò neceſſariæ, impendi poteſt nimiùm diligentiæ. Niſi rationem haberem Virorum Nobiliſſimorum, ne mentionem quidem, quod fateor, facerem *Aloeticorum*, aut aliorum remediorum calidorum, amarorum; non certè *Salis mirabilis Glauberi*, aliorumve Salium; quandoquidem amara hæc & ſalina ingredientia ſunt Bilis, principii illius primarii & maximè activi, quod ægrum Variolis laborantem in ſummas præcordiorum anguſtias, diſcrimen ſummum conjicit. Patet vel inde, ut alia taceam, quantæ ſit neceſſitatis

ſitatis Ætiologia Medica. [f] Hanc qui negligit, non ullum dare poterit Medicamentum cum Ratione, vel ægro ſalutare. Stomacho ad incommoda ſubeunda facili, & ad multa ſufferenda difficili ſucceſſum optatum habere non poſſunt Medicamenta craſſiora, & ſcopo non, niſi largâ doſi, reſpondentia, qualia ſunt *Caſſia*, *Manna*, *Electuarium lenitivum*. f. conf. §. 2. ſupra.

XXXVI. Certum hoc eſt, parvas exhiberi doſes à Nobiliſſimis illis Viris, quo ipſo tamen, meo judicio, duplicem errorem errant. Imprudentiæ eſt, & negligentiæ haud levis, aggredi hoſtem, provocare & exaſperare, nec tamen reapſe ſubigere, expellere, aut in eum redigere ſtatum, quo nocere ampliùs, aut turbas excitare poſſit. Non ignoro expreſſiones *blandorum Remediorum*, *blandorum Laxantium*, [g] ſuavitate ſua & lubrica dulcedine populo gratas, & frequentes admodùm; & certè prima ac præcipua Medici cujusvis cura debet eſſe, ut Operationes ejus benignæ ſint ſimul & ſecuræ, ſed & effectu ſalutares. Hoc ſi deſtituantur, non aliud ſunt, quàm Lenocinia, quæ nihil agunt, vel

De illorum Doſibus, & blanda Laxatione. De Purgantium Formulis, ab illis adhiberi ſolitis.

g. Comm. p. 122.

 per-

perperàm: & hæc eſt ſors Purgantium quorumcunque languidorum, frivolorum, & invalidorum.* Nec loci eſt, nec temporis, incommoda fuſiùs exponere, & damna optimis etiam temperamentis accidentia, quæ, ſi non illicò fortè, ſenſim tamen ac ſenſim, & ſucceſſu temporis, emergunt ex hac Praxi. Quàm ſpecioſo cunque veniant Medicamina titulo, operationes certè tales & effectus non poſſunt dici blandi: & concipi ſanè vix poteſt, quantopere poſſit infatuari vulgus, & quàm facilè ſpecioſis Verbis in enormes, & infauſtos abduci errores. Judico equidem, ſiniſtros talismodi operationum effectus unicam eſſe cauſam, cur nonnulli ſibi à Purgantibus adeò metuant. Nam maximas quasque turbas excitari à levibus Purgantibus, Stomachum nec benè, nec promtè transeuntibus, certum eſt. Talia enim vel non educunt materiam in Inteſtina, per hæc eliminandam; vel educunt quidem, ſed adeò lentè, ut hæc ſatis habeat otii ac temporis, ſubintrandi Vaſa lactea, & ſic per viam chyli transeundi ad Sanguinem, hunc gravandi,

* conf. §. 39. infra.

vandi, inficiendi, & toti Corpori innumera mala inferendi. Sunt prætereà Medicamentorum Formulæ admodùm inadæquatæ, ut Pillularum, quæ ut plurimùm duræ nimis, quàm ut à Stomacho diſſolvi queant, in hoc Morbo aliàs valde turbato & laboranti. Non ſanè ſilentio prætermittere poſſum præſcriptas in Commentariis *Pillulas Ruſſi* ad drachmam dimidiam ab uno Nobiliſſimorum virorum, [a] quæ non efficiunt Sedes, niſi decem horis poſt ſtimulatæ *Electuarii Lenitivi* Drachmis ſex: & talem habent effectum, qui examen ſcrupuloſum nimis non fert. Exigua pariter Doſis Rhabarbari granorum XII. Puero exhibita [b] videtur, quæ prævidere quivis facilè poterat, languida nimis fuiſſe in ſua operatione. Et grana VIII. *Calomelani* cnm uncia dimidia *Electuarii Lenitivi* [c] caruit prorſus omni effectu. Dediſſet fortè *D. Freind* largiorem doſin, ſi ſuo arbitrio ſoli relicta fuiſſet cura. Sed adjuncti ipſi fuere bini Medici alii reluctantès, & Purgantia in Variolis reformidantes. In hoc mecum, quod confido, con-

a. pag. 123.

b. pag. 132.

c. p. 95. 96.

conſentiet quivis ſani judicii Medicus, eum, qui conſultum ducit purgare in caſu quocunque, id aut debere efficere ita, ut Medicamentum ſuo non careat ſucceſſu, aut omittere prorſus; exhibere remedia, quæ Corpus pertranſeant, aut nulla. Sed quoque adſit oportet prædiſpoſitio materiæ mobilis, & ad excretionem promptæ, ſi operatio ſecurè ſuſcipi debet; aliàs, ſub titulo eliminationis materiæ peccantis extra Corpus, deferetur potiùs ad ejus interiora, ad Viſcera nobiliora, cum irreparabili Sanitatis diſpendio. His omnibus addere conſultum judico, *Hippocratem*, * virum *D. Freind* tantopere celebratum abhorrere Purgantia, quæ vel languidè, vel nihil operantur, bilemque commovent quidem, ſed non educunt, tanquam ſummè nociva. Ægri ipſius judicium ſi audiamus, movebit is querelas haud modicas de languore, laſſitudine, mœſtitia, aliiſve incommodis, quæ patitur ex debili Purgante: vegetus aliàs, agilis, & animo liber ex operatione ſtrenua, fiſtulam Inteſtinalem pertranſeunte. Sunt effectus

* περὶ Φαρμάκων. Sect. 4. 5. Conf. ἐπιδημ. L. 5. §. 10.

fectus prioris non minùs infauſti, quàm poſterioris deſiderati. Eſt, quod ſcribo, res facti, & adeò conſtantis obſervationis, ut neminem latere poſſit, niſi qui duntaxat frivola propinant Purgantia.

XXXVII. Rectius de integro hoc negotio formabimus utique judicium, ſi pauliſper examinemus Relationes, quas Nobiliſſimi Viri conceſſerunt publico circa ſucceſſus Purgantium exhibitorum in propria ſua Praxi. Initium quidem faciam à Conſultatione, cujus expoſuit Relationem, dignam certè, quæ probè animadvertatur ab omnibus, qui Conſultationes amant. Optandum utique foret, ut omnium Medicorum intentio, ſtudium, & perfectio foret eadem, & ad bonum finem directa. Sed dantur negligentiæ aliorum & Paſſionibus ſubjecti. Eſt prætereà hæc Natio adeò in ſuis Studiis, Judiciis, Ætiologiis & Methodis diverſa, ut faciliùs quis præſtolari poſſit Picturam omnibus abſolutam numeris ab unitis laboribus Pictorum, quorum unus non utitur niſi paſtillis, alter coloribus oleo para-

Occaſionaliter de Conſultationibus Medicorum. conf. pag. 128. infra.

paratis, quàm Morbi curam à duobus Medicis circa methodum & ſtudendi & medendi fortè magis adhuc diviſis. Nec ſperari quidpiam poteſt, quamdiu ſunt, qui veſtigia Naturæ ſpernentes unicè refugiunt ad Authoritatem. Inquiri omninò debent Morborum cauſæ, quæri Remedia mechanicè operantia, & Morbis adæquata, & ſic reduci Medicina ad formam Artis. In ſpeciali hac Conſultatione *D. Freind* Oratorem potiùs agit, quàm Medicum; tantâ rem tractans Sapientiâ & Eloquentiâ, ut ſi curari potuiſſet æger Rhetoricâ ſolâ absque remediorum * ope, rediiſſet certè ad Sanitatem. Attamen, non obſtante omni in dicendo facundia, argumenta pro Purgantibus, & contra ea, ita ſunt in æquilibrio poſita, ut ſi mihi contigiſſet agere arbitrum, neſciviſſem facilè, quò me verterem, argumentorum ex æquo militantium pondere perplexus ita, quàm unquam fortè in Vita mea; eodem nempe oculo ſi caſum aſpexiſſem, quo illi. Hoc

Examen Succeſſus Purgantium exhibitorum in Caſu deducto à *D. Freind*, & aliis. Rationes inde deductæ pro improbatione Methodi, quâ utuntur. De Caſu primo à D. Freind propoſito.

* Itaque ingenium & Facundiam vincere: Morbos autem non Eloquentiâ, ſed Remediis curari. Celſus in Præfat.

Hoc ingenuè confiteor, quòd poſtquam bini Opponentes adeò poſitivis declaraverunt verbis ſiniſtròs ſemper ex Purgatione effectus, [a] decidiſſem liberè contra Purgantia, æquè ac contra Camphoram & Acida in Mictu Sanguinis in Variolis, nunquam non ex propria confeſſione funeſta. [b] Primum, de quo quidem convenerunt poſt longas lites, Purgans fuit *Sal mirab. Glauber.* ℥i. in *decoct. Senn. Gereon.* ℥iv. & *Aq. Cinam. hordeat* dr. vi. Nemo non videt, ex Medicamento adeò ſingularis compoſitionis, & amplæ doſeos, Stomacho ingeſto, mutari debere actionem principiorum ibi reſidentium quoad modum; ſed & Symptomata; & præter turbas, neceſſarios comites, tantam Evacuationem, qualem hoc Purgans cauſatur, inſignem quoque mutationem ſubeundam eſſe ab Oeconomia Animali. Sed quid quæſo auxilii attullit ægro tantæ molis remedium? Proximè ſequenti die *omnia in deterius ibant. Febriſque præſertim acriùs exarſit*, eò uſque, ut *veſperi ultra ſpem vitam traheret.* [c] *D. Freind* dum deſcri-

a. Comm. p. 81.

b. Comm. p. 115.

c. pag. 84.

bit

bit ſtatum Febris illius diei, quòd *acriùs exarſerit*, terminis utitur, meo judicio, planè emphaticis; exprimens optimè effectum remedii tam acris, & *ardentis*, quale quidem eſt *Sal mirabile Glauberi.* Neque induci poſſum, ut credam, propoſitum fuiſſe hoc remedium à *D. Freind.* Sicubi tres Medici coeunt ad conſulendum, raro admodùm fit, ut unitim conveniant circa Formulam, fortè in medium prolatam, quam equidem Harmoniam optarem frequentem, vel ordinariam. Et gaudebo maxumopere, ſi Animadverſio hæc ſuo haud deſtituetur effectu. Qui probe attendunt ad Relationem Conſultationis Freindianæ, illi de Cautelis adeò neceſſariis, quales nunc profero, parùm invenient. Ad ſucceſſum hujus Methodi Purgativæ ſi procedamus, fateor, conſideratione mutationis in deterius inductus, audacem nimis mihi videri illam, quàm ut ei ſubſcribere poſſim. Die 21. Febr. exhibitis 8. granis *Calomelani* cum *Electuarii Lenitivi* uncia dimidia ne unam quidem movebant ſedem. * Nec poterat operari plus

* Comm. p. 96.

pluſ doſis adeò exigua. Veſperi injectus fuit Clyſter, exiguo admodùm effectu. Secuta nox valde inquieta: Caput fuit valde turbatum; & videbatur ante fores ſtare pallida Mors. Nocte proximè ſequenti ex repetitis iisdem medicamentis ſecutæ fuere tres ſedes: manè ſequenti ceſſârunt Capitis & Nervorum Symptomata. Utcunque hic effectus allegari poſſit in favorem ſuſceptæ operationis, ab iis, quibus hæc methodus arridet, Pulſus tamen erat debilis, vires exhauſtæ, ut proximo die abierit æger ad plures. Non id volo, quòd alia remedia, aliud Purgantium genus, alia doſi exhibita, alium habuiſſent effectum: ſed id unicè, quòd ex hac Hiſtoria inferri nihil poſſit in favorem Methodi Purgativæ.

XXXVIII. Sequitur Caſus *Brownij* p. 98. ubi, obſervato debito honoris reſpectu, à *D. Freind* id expeto, ut animadvertat, ex granis 16. *Extr. Rudij* ægro exhibitis continuâſſe Delirium cum Convulſionibus magis, quàm unquam anteà. * Ita quidem, ut è re duxerit D. applicare Veſica- De caſu Brovvnij. *pag. 100.

I toria,

toria, intendens ſecuturam Quietem
Sed durabant, non obſtantibus his;
Symptomata in pleno ſuo vigore a
uſque manè diei ſequentis. His re
rum circumſtantiis, quod ingenuè fa
teor, concipere non poſſum, cur, ſi ra
tioni fuiſſet conſonum perſiſtere i
Purgantibus, adhunc finem ſeligi de
buerit medium tam exiguæ doſeos, &
tantæ molis, quale eſt *Electuarii Len*
tivi uncia dimidia; neque miror
quidquid ſentiant alii, incrementa c
piſſe eâdem veſperâ Febrim, & ali
omnia mali moris Symptomata, a
† Comm. p. 100. exhibitione medicamenti. † Ita qu
dem, ut D. neceſſe duxerit confuger
rurſum ad Veſicatoria. Aliquo tem
poris intervallo poſt, nocte, vir
Corporis * duplici irritamento exc
tatæ ſimul & ſemel inſurgebant ta
to conatu in hoſtem, ut intra quat
duum ſecutæ fuerint triginta prop
dejectiones. Qui vel parùm attend
ad materiæ quantitatem, & vitioſiſ
mam ejus putredinem, is videbit ſt
tim, fuiſſe rem plenam periculi, vi
lenta

* Ætas licet non ſit memorata, judico tam
ex eventu, fuiſſe Corpus juvenile robuſtum.

lentam adeò irritationem, ſepoſitâ curâ, num evacuatio viam inventura ſit ſalutarem, & futura prompta ſimul ac effectiva. De quo tamen nemo abſolutè poteſt eſſe certus. Manifeſtum hoc eſt, ægri reſtitutionem dependiſſe à quantitate adeò notabili materiæ dejectæ. Inſtruit nos hocce Naturæ monitum, quid agendum nobis ſit, circa methodi hujus juſtam adminiſtrationem.

XXXIX. Progredior nunc ad Relationes aliorum Virorum Clariſſimorum, *D. Freind* Sociorum, & ſanè deſiderarem, ut non minùs forent illæ claræ atque abſolutæ, quàm qnidem fuit examinata hactenus Freindiana. Nam ſic æqui quilibet & partium ſtudio non addicti judices vidiſſent facilè ipſi, & palpâſſent veritatem, nunc non, niſi aſſertis generalibus nixam. Non quòd ullâ ratione dubitem de Authorum candore, ſed quia Veritas quæcunque quò exponitur diſtinctiùs & fuſiùs, eò majori excipitur fiduciâ, & laudi magis cedit Proponenti. Non adeò clarâ luce fulgent res, ut certum & facile de iis poſſit formari judicium.

D. Freindij Relatio clara & diſtincta, ſed ſociorum perplexa & manca.

Sicubi diverſa fuere propinata reme: dia, non obvium ſit ſemper, & per: ſpectu facile, cuinam ex illis debea tur effectus. Si Nobiliſſimi hi Viri diſ tincti fuiſſent magis in Caſuum inte: gra expoſitione, ſubſcripſiſſent hau æ grè Lectores, perſuaſi, id, quod ad ſcribunt Operationi tantopere ab il lis decantatæ, reverà ei tribuendum eſſe, non verò quibusdam aliis reme: diis fortè exhibitis, vel & ipſi Naturæ operi. Non equidem tanta heîc eſ obſcuritas, vel implicatio, ut non paſſim extent veſtigia, quorum ope: ceu fili Ariadnei, nos ipſos extricare poſſimus: ſparſas paſſim videas, pau cas licet, lucis ſcintillas, quæ pro ſpectum in interiora hujus method concedunt; Speciatim in caſu Nobi liſſimæ Dominæ, * tres paſſæ ſucceſ ſivè Variolarum inſultus, cum Exul ceratione continuatâ omnium mem brorum, ad diem uſque, quod perra rum, 28. ita quidem, ut nata fuerit nec absque cauſa, ſuſpicio Gangræ næ. In hoc Caſu obſervo *blandum Purgans* exhibitum die 12. aliud die 15. & poſtmodùm per tridua vel

Caſus admodùm rarus trium ſucceſſivè inſultuum Varioloſorum.

* Comm. p. 125.

quatri-

quatridua repetita Purgantia, ad finem uſque Morbi. Reſcirem lubens, num hic ipſe Medicus, qui repullulantes ternâ vice puſtulas fatetur eſſe admodùm raras, allegare poſſet vel unicum tale Exemplum, quod quidem contigerit ægris quoad remedia abſtemiis? noſſe pariter cuperem, annon ipſa ſucceſſiva Seminii Varioloſi ex primo Fonte exturbatio, & in Maſſam Sanguineam delatio, promota per blanda Purgantia, [a] fuerit Puſtularum repullulantium cauſa efficiens? continuò ex una & eadem ſcaturigine ſupplens materiam corroſivam, quæ cauſa fuit tam diu continuatæ, crudelis, & periculoſiſſimæ Exulcerationis. Tandem, annon unico Vomitorio, [b] dextrè loco Purgantis adhibito, die 12. feliciùs longè foràs è Corpore ejeciſſet copias Puſtularum auxiliares, & ſic finem morbo, ægroque Vitam conceſſiſſet, ſicque præcautum fuiſſet adeò violentis & diris ſymptomatibus, quæ inſecuta fuere? ita ſanè non ſubjiſſet periculoſum adeò examen conſtitutionis, quam habuit, firmæ, & robuſtæ, quæ ſola tot

a. Conf. §. 36. ſupra.

b. conf. §. 50. infra.

ægram tot tandem eripuit malis.
a. περὶ φυσῶν. Sect. 16. Obſervat benè *Hippocrates*, [a] *exulcerari neceſſariò partes*, ubicunque prodit *Phlegma acribus humoribus mixtum.* Qui ipſe fuit Dominæ hujus Caſus, in quo, tanquam Schola, poterit erudiri Perſonæ Medicus, ſiquidem velit attendere ad ea, quæ in ipſo ſuo Opere docet D. Freind, & examini ſtudioſo omnia, quæ contingerunt, ſubjicere. Exemplum ſiſtit *D. Freind* [b] humoris Varioloſi adeò exceſſivè acris, qui cutim eroſit non aliter, ac ſi Oleum Vitrioli fuiſſet eidem affuſum, exulcerationibus inducendis promptior, quàm ullus alius, in Praxi obvius, Declarans inſuper, [c] *nullam prorſus Medicinam humores potentiùs avertere, quàm quæ Vomitum ciet:* [...] jungens, hujus *in revellendo vim ex hoc ſatis intelligi, quòd Coxarum dolores, atque Oedemata, ſæpiùs expugnet, aliis fruſtra diuque tentatis revellentibus.* Adeſt nonnunquam in Corporibus robuſtis tanta materiæ morbificæ copia, qualem vix ſuſpicari poſſunt, qui ſuperficiariam duntaxat habent Rei Medicæ notitiam; Hæc autem ſi fo-

b. Comm. p. 130.

c. pag. 50.

veatur

veatur, & è primis viis ad Sanguinis maſſam Methodo Purgativâ promoveatur, non poteſt non exacerbare Variolas & Morbos alios, imò & prolongare ultra imaginabile tempus. Complacentibus intereà fortè ſibi & ægro & Medico, & in mutuam admirationem raptis, rerum actarum ignaris. Certum ſaltem hoc eſt, ægrum ſentire facilè, ſe deſcendere per plurium malorum ſcalam, & ægrotare ſeriò. Quum interim ſapiens & judicioſus Medicus, dum cauſam mali in fonte præhendit, & unâ vice educit, hac ſuâ promptâ & expeditâ methodo licet ægrum liberet, ut plurimùm parum reportet laudis, ſaltem non volat per ora Virûm, ac ſi morbum magni momenti debellâſſet. Hac enim methodo adeò parùm ſuffert æger, ut Medicus nihil egiſſe videatur. Quòd ſi fortè id habeat robur Corpus, eas vires Organa, ut ſe liberare ipſa valeant à Saburra, quâ adeò contra Rationis dictamen onerantur, & ſpeciatim in Variolis pellat eam ad ſuperficiem cutaneam, novas formando Puſtulas, ſalvatur hoc moli-

mine Vita; & mirum ſanè, quantos ſæpe conatus intendat Natura ad ſui defenſionem,in anguſtias coacta. Hoc nî foret, hæc,de qua impræſentiarum agitur, methodus longâ indigeret & defenſione & explanatione. Qui ritè perpendit hoc negotium, fatebitur lubens,Medicum, quo cum nunc mihi res eſt, vaſtos feciſſe progreſſus in arte Variolarum repullulandarum, ut nemo facilè ei palmam diſputare poſſit,& tamen eum adhuc præcellit Medicus extraneus, * qui pari modo, *frequentibus Catharticis blandis* efficit, ut Puſtulæ ſucceſſivè *per ſeſquiannum repullularint.* Quo tempore anceps prælium fuit haud dubiè inter Medicum & Ægri Naturam,donec tandem hæc victrix evaſit. Nil eſt,quod adeò humanum reddit Hominem, & æquum de aliorum actionibus judicem, quàm quidem cognitio ſui ipſius, & conſcientioſum propriarum actionum ſcrutinium. Ceſſuræ ſunt & hæ adeò planæ animadverſiones in Medici noſtri bonum & commodum, ſi, quod ſpero, ad eas attendere dignabitur. Induet, de quo haud dubito, hic noſter

* D. Sidobre de Variolis p. 201.

ſter Medicus mitiorem paulò indolem, reductus ad æqualitatem cum ſuis coætaneis, quorum imaginaria authoritas reddidit eum Inventoribus longè ſeveriorem. Non quòd faventior multùm ſit ſuperiorum ætatum Medicis, etiam, optimorum quorumcunque judicio, æſtumatiſſimis & celebratiſſimis. Ita ſanè de *D. Williſio*, qui hactenus inter Medicos Europæ principem locum tenuit propter novas indagationes, & profundam Rei Anatomicæ, Pharmaceuticæ, & Medicinæ notitiam, id fert judicium noſter, quòd *ſuperfuerint ei verba, defuerit Medendi Scientia* * absque tamen quòd vel unicum imputationis adeò moleſtæ producat teſtimonium. Haud mitiùs tractavit Amicum meum optimum *D. Richardum Mortonum*, virum meritis, doctrinâ, & Experientiâ illuſtrem, cujus methodus † & medendi & ratiocinandi circa con-

* De Imperio Solis & Lunæ in Corp. Hum. Præf. p. 25.

† Mortonus, dum in committendis cum Veneno morbido Spiritibus Animalibus totus eſt, ita calidiſſimis Alexipharmacis, copiis, ſi Diis placet, con-

flictum Spirituum Animalium & veneni morboſi in Variolis deridiculo eſt noſtro Cenſori, nuncupat per contemptum, an injuriam! titulo *Copiarum auxiliarium*. Qua tamen ratiocinandi methodo ipſe quoque uſus. Stylo tumido ſatis & haud uſitato multa nobis ipſe narrat de *Confuſione varias ſpecies Menti repræſentante*: inquirens porrò, *qualem nam Alterationem Corpus ſubeundam habeat à Veneno*, (Tarantulæ, de quo agit) & quàm *illa occaſionem det turbis & tumultibus in Fluido nerveo, unde oriantur in Parte infecta adeò miræ & tantùm non contradictoriæ repræſentationes.* [a] Loquitur pariter alibi de *Fluido nerveo Venenoſis ſuccis alterato*: [b] de *erroneo & irregulari motu Fluidi nervei*, [c] de *Tumultu & Confuſione Spirituum*; [d] de *Spirituum Secretione*: [e] & hujus generis plura alia. Imò verò, licet Notiones haſce & Theorias tanquam *novas*

a. of Poiſons. p. 66.
b. Ib. p. 70.
c. Ib. p. 64.
d. Ib. p. 65.
e. Ib. p. 18.

contra deleterium hoſtem auxiliaribus, aſſiduè pugnat, ut novas in Sanguine turbas cieat, & accendat, quam reprimere debuit, Febrem: Hinc illæ ipſæ, quas adducit, Hiſtoriæ palàm faciunt, pleroſque, quorum curam habuit, Ægrotos, aut excalefactos interjiſſe, aut ſaltem, ὡς διὰ πυρὸς, evaſiſſe. p. 120.

vas obtrudat, & *haud vulgares*, [f] mutuò tamen petiit eas ex iisdem, quos adeò indignè tractat, Authoribus, *D. Willisio*, *D. Mortono*, aliis. Solâ namque nititur authoritate, non ullum producens argumentum de exiſtentia *Spirituum Animalium*, vel *Fluidi nervei* in Corpore. Neque ex Anatome, neque ex ullo Phænomeno hactenus quidem in Natura obſervato produci poteſt ullum pro exiſtentia vel Spirituum Animalium, vel Fluidi Nervei, argumentum. Et tamen *Relatio* ab ipſo intitulata *Mechanica*, quam æquo jure *Muſicam* dixerit, quòd Mechanici nîl ei inſit, fundatur inprimis, hac vel hujus, vel *illorum*, Hypotheſi. Comparent, ipſo hodego, in quavis actione, officiove Naturæ. Ordinantur hæ copiæ, & ſigno dato educuntur in aciem. Et cur non concedit aliis eandem Libertatem, iis cumprimis, ex quibus hauſit & mutuatus eſt has loquendi formulas? Quamvis verò Diſciplina hæc militaris, Copiæ hæ militares, non ſint niſi mutuatitiæ, ita tamen ſe gerit noſter, ut eorum Authores nullo, vel minimo, habeantur

f. Ib. p. 19.

tur

tur loco. Haud facilè induci poſſum, ut credam, animum *D. Freind* eò tendere, ut deſpectui veniant Studia Philoſophica aut Medica. Verùm enimverò ſi irridere ſibi præſumſit *Commenta Philoſophica*, [a] & *Fabulas Medicas*, [b] vel impura quidem dictione perſtringere *Sermonem — inquinatum, & verborum quaſi Monſtra*, [c] nemo Lectorum non ſubſcribet lubens *D. Freind*: Sed ulteriùs progredior ad conſiderationem modi, quo Author tractat meritiſſimum de Medicina *D. Mortonum*, cujus methodum non duntaxat deridiculo habet, ſed expreſſis verbis condemnat, absque quòd interim alleget vel minimam rationem ſuæ ſententiæ. Accuſat *D. Morton*, ac ſi remediis ſuis *novas in Sanguine turbas cieat, & accendat, quam reprimere debuit Febrim*, [d] nec tamen in judicii ſui patrocinium proponit vel leviculum aliquod argumentum hujus illiusve naſcituri incommodi. Quum è contrà res ſit facti, & Experimentis conſtet, [e] propriam ſuam Methodum Purgativam præſtare utrumque; adeóque *D. Freind* eidem ſe exponere

a. Præf. p. XI.
b. Ibid.
c. Ibid.
d. v. Loc. ſupra.
e. v. D. Freind Comm. p 145. 146.

ponere accuſationi juſtæ, cujus notas abſque ratione inurit *D. Mortono.* Infert porrò, ex ipſius *D. Mortoni Hiſtoriis*, quarum ne unicam quidem in medium profert, *palàm fieri, pleroſque, quorum curam habuit, Ægrotos aut excalefactos interiiſſe, aut ſaltem* vel via ὡς διὰ πυρὸς, ſummo vitæ periculo *evaſiſſe*, [f] mutuans ſacratiſſima D. Pauli [g] verba ut ſtringat Adverſarium, & riſu eum exponat. Mihi perinde videtur, *Turbas in Sanguine* excitari, vel *Febrem accendi* ab *Alexipharmacis*, an *Purgantibus*, à Phantaſia ſuggeſtis. Omnis in hoc conſiſtit differentia, quòd eadem res effectui detur, per purgativam Methodum, citiùs, evidentiùs & violento magis modo. Num via *Excalefactionis* potior ſit vel *Exulcerationis*, Quæſtio eſt delicata nimis, quàm ut ei decidendæ operam locem. Perſtringit alibi cenſurâ rigidâ ſatis & malè fundata totam Facultatem Medicam ſine diſcrimine; remonſtrando, [h] *non uno modo torqueri jam Ægrotos, & incertum ſæpe eſſe, quinam ab ipſo Morbo ducerent originem Dolores, quoſve afferrent*

Conf. ſupra.

f. vid. Loc. ſupra.

g. 1. Cor. III. 15.

h. p 59. 60. de Imper. Sòlis & Lunæ.

ferrent

ferrent ingeſta perverſo more Pharmaca. Utcunque hoc videatur aliis, perſuaſus ego firmiter ſum, vel ex eo ſolo, quod ipſe ſcribit, nemini *incertum* id videri vel abſtruſum, qui quidem ejus Methodum Medendi conſiderare dignatur. Sed pergo; occaſione modi, quo *D. Freind* alios Medicos tractat; in memoriam mihi revocans *Theſſalum*, unum ex Veteribus Medicis, *delentem cuncta Majorum placita: & rabie quadam in omnis ævi Medicos perorantem.*[a] Cujus memoriæ conſultum foret, & tanti Viri prærogativæ ſalvæ, ſiquidem boni quid de eo reliquiſſent Scriptores Veteres, & vel unicum Remedium ab eo inventum ad nos transmiſiſſent, vel unicam detectam veritatem, vel ſervitium Vitæ Humanæ præſtitum ullum.

a. Plin. Nat. Hiſt. L. XXIX. c. 1.

Caſus inſecuti Sphaceli.

XL. Sequens proximè caſus ſpectat Juvenem[b] 11. annorum, qui 9. die incidens in ſedes tres Medico indicabat Purgationem; ſcrupulus unus *Rhabarbari* exhibitus ejusdem die veſperâ quater movit inſequenti proximè die. Eadem doſi repetitâ die 11 dejectiones habuit 5. & aliâ die 12

b. Comm. p. 130. 131.

ex

exhibitâ 3. Die 13. aucta doſis ad drachmam ſemis purgabat quinquies. Die 14. dejecit bis. Quomodo interea temporis ex continuata Purgatione ſe geſſerit æger, ſilentio ſupprimit prorſus Relator in conſilium vocatus cum Medico, quo cum rem habui in præcedenti paragrapho, & cui ubique applaudere videtur; circa geſta binorum dierum ſequentium, 15. & 16. magis explicitus, teſtans, transegiſſe hos ægrum maximo incommodo, & pervigilem; [c] id quod Naturæ & Rationi maximè convenit. Nîl prorſus inde, inquit, remiſit Febris, ſed potiùs magis fuit accenſa; nam elevatus Pulſus, [d] ut communiter accidit poſt Purgantia; [e] inprimis verò, ſi multum vitioſæ Bilis, reſolutæ, & attenuatæ in Sanguinis maſſam tranſiit. Hunc in Sanguine hoſpitem comparat *D. Freind* [f] *Oleo Vitrioli*, & rectiſſimè, nam ab eo parùm differt, vel nihil. Maximas ſanè ſtrages & deprædationes Humanæ Naturæ infert Sal, quod omnes meæ Obſervationes & Experimenta Vitriolico adeò ſimile, vel vicinum, teſtantur, ut vix ullo modo ab hoc

c. Comm. p. 131.

d. pag. 132.

e. conf. §. 33. 34. ſupra.

f. p. 130.

hoc Sale acido diſtingui queat. Animadvertant hoc ante Acidorum Patroni, quàm in ſua methodo ultrà pergunt. Vitriolum quoniam eſt inſigne corroſivum, ad deſtructionem & diſſolutionem partis cujuscunque tendens, ſi redundet, & infigatur, nemini videbitur mirum, quòd proximo die 17. Pedis ima pars ſphacelata fuerit ad os uſque, quantum quidem ex aſpectu judicari potuit. *Neque* tamen, ita pergit Relator, *Caſus hîc ſatis acerbus nos ab inſtituto noſtro deterruit: nam quamquam, ſi Sphacelum ſpectemus, nulla magis aliena videatur medendi ratio, quam quæ Purgatione inſtituitur; tamen cùm virium redintegratio in eo jam erat ſita, ut modicè flueret alvus, non fuit, quòd ſuperveniente etiam Sphacelo, ab hoc auxilii genere deſiſteremus.*

* pag. 132. * Rectè, ut quidem oportebat, eodem Purganti, quo Sphacelus fuit inductus, tollitur idem; ſicuti frigus frigore pelli dicitur. Quemadmodum idem Medicus, qui in conſultationem vocatus procul dubio primas tenuit, in *Diſcurſu de Venenis* contendit, Viperæ carnem & pinguedinem ſaluti-

feram

ferain eſſe & Alexipharmacam, [a] pa- a. p. 29-34.
ri modo, quo alibi Sanies hujus Ani-
malis noxia redditur ac venenata. [b] b. p. 54.
Ita eodem aſſerente [c] Carnis comeſ- c. p. 174.
tio præſervativum eſt ſecurum con- 175.
tra Peſtim, quam eandem paulò ante
[d] cauſam dixit ipſius hujusmet Morbi. d. p. 173.
En igitur Virtutem in præſcribendis 174.
Medicamentis omni & Symptomate
& periculo invictam! En Medicos bi-
nos Heroas æquales futuros *Herculi*
& *Theſeo*, ſi de proprio, non alieno,
luſiſſent Corio! Sed placuit dunta-
xat

— magnum alterius ſpectare La-
borem [e], & re transacta e. f. Lu-
— tuâ ſine parte Pericli [f]. cret. l. 2.

Ægris certè potiùs, quàm Medicis hiſ-
ce, quantum ex relatione geſtorum
judicare licet, continget locari inter
Heroas illas, inter Sidera. Maxima
felicitatis laus debetur forti conſti-
tutioni juvenis, qui, aliis infauſtâ ſor-
te pereuntibus, evaſit naufragio. Men-
tionem facit *D. Morton* [g] cujusdam g. Morton.
Varioloſi, cui *alvum decocto amaro* le- de Vario-
niter *ſubducendam juſſerit* — *At inde* lis. p. 480.
— *Calor hecticus augebatur, donec tan-* 481.

dem Claviculâ, Oſſe Humeri & Tibiæ ſiniſtræ à Veneno latitante Carie affectis &c.— atroci dolore partium obierit. Et tamen hoc Purgans non fuerat exhibitum, niſi poſt diem 20. Variolis namque nec prodeuntibus, nec, uti decebat, in puſtulas elevatis, remanſerat maxima vitioſæ materiæ pars in Stomacho & Inteſtinis, quæ ipſa Purgantis ope ad Habitum Corporis protruſa, ſiniſtros hoſce produxerat effectus. Refert idem alium caſum [a], qui exhibito *leni Cathartico* illicò ruebat in pejus, ſuperveniente mox *horrendâ* Gangrænâ [b] in *Maxilla* inferiori, & *Crure* ſiniſtro, quam nulla Ars vel Medica, vel Chirurgica ſuperare valuit, in Mortem terminata. Movebant hujusmodi Obſervationes, & triſtes Purgantium ſequelæ, Nobiliſſimum Virum, [c] ut jam ante 20. & quod excurrit annos [d] cautelas proponeret obſervandas circa hanc Praxin; quod temporis intervallum longum nimis eſt, quàm ut ignorari poſſit. Sed multis Seculis ante cenſoriâ virgulâ perſtrinxit Purgantia Divus *Hippocrates* in Sphacelo; mentionem faciens ægri

a. Ibid. p. 482.

b. Ibid.

c. Ibid. p. 319. 320.

d. A. 1694.

in Coxendicis Sphacelum tendenti, cui duo Purgantia fuerint exhibita, mortuo paucis à ſecunda doſi horis. Sapientiſſimi Viri judicium in hoc caſu fuit, *viſum* fuiſſe ægrum in tali ſtatu, quo *diutiùs protrahi* potuiſſet morbus, niſi vitæ filum fuiſſet *Purganti abſciſſum.* [a] Præferens in Sphaceli periculo, ſpeciatim Cruris, qui fuit ipſe Caſus Medicorum noſtrorum curæ ſubjectus, Vomitoria ex *Helleboro*, [b] albo nempe, interpretibus optimis *Galeno* & *Fœſio*, utpote tunc uſuali pro Vomituritionis ſcopo. Improbat *D. Freind* in quarto ſuo Commentario *Vomitoria* ſpeciatim *valentiſſima* * in Pleuritide, utpote *contraria Præcepto Celſi.* † Quum tamen valentiſſima Vomitoria exhibita fuerint periculoſis maximè Pleuriticis ſecuriſſimè, cum ἐυφορίᾳ ſimul & ſalute ægrorum, quæ probabiliter absque operatione hac ſalvari non potuiſſet. Contra ponere utique potuiſſet *D. Freind* Authoritati *Celſi* Authoritatem *Hippocratis,*

* Comm. p. 50.
† Ibid. p. 50.

a. Ἐδόκει δ' ἂν πλείονα χρόνον διενεγκεῖν, εἰ μὴ κα- ... φαρμάκου τὴν ἰσχὺν. Ἐπιδημ. V. 7.
b. περὶ Ἀγμῶν. §. 12.

pocratis, qui & in *Pleuritide*, & *Perri*
pneumonia exhibuit ana [a] *Hellebori*
albi, *Thapſiæ* & *Elaterii*, *Vomitoria*
Bartoletti judicio in hunc *Hippocratti*
locum dudum lato, *validiſſima*. [b] Se
& ipſe *Celſus*, ſi omninò conſtituen
dus ſit in Judicem, quàm longè à Me
dicorum noſtrorum mente abeſt. A
gens namque de Gangræna vel Spha
celo conſulit * *adſtringentia* & ligan
tia, in quo generatim ſequaces hab
Medicos quosque & Chirurgos, a
noſtra uſque tempora. Vellem equi
dem, ut conſiderarent, de quibus in
præſentiarum, Medici, quid dicte
Natura vel Ratio, quo niti poſſit Pra
xis & huic & illi adeò directè contra
ria. Verum quidem eſt, dari, qui, qu
jure? nunc non inquiro, lene Catha
titicum præmittunt Adſtringentibus
verùm perſuaſus ſimul ſum, vix in
venturos eſſe hos Practicos vel un
cum in tota Hiſtoria Medica Exem
plum continuatæ Purgantium, qu
lem hi præſcribunt, ſeriei. Caſum pra
ſentem aſpicio ſimpliciter ut Gangra
nam

* Celſus L. V. c. 26. §. 34.

a. περὶ Νούσων. L. 5. §. 17. Conf. etiam §. 6. &
b. Bartoletti Method. in Dyſpnæam L. V. c.
p. 513.

nam, ſed eundem implicatum magis reddunt, & Praxin ſuſpectam, Sociæ Variolæ, cogitâſſem autem, Symptoma adeò grave & periculoſum ex Praxi adeò inuſitata (mitioribus verbis utor) ortum ſiſtere debuiſſe gradum, & ab omni progreſſu Methodi Purgativæ ulteriori abſterrere. Inferre poſſem plura ex propriis illorum & Medicorum Relationibus, niſi, quæ dico, ſufficerent. Silentio prætereo declarationes & aſſerta circa eam, quæ ipſis adeò placet, methodum, & id duntaxat infero, pauca illa, quæ luci exponere illis lubuit, manifeſtè contraniti Praxi illis uſitatæ; ut apertis oculis videre liceat Errores & incommoda, quæ inde fluunt. Licuiſſet autem exactius introſpicere interiora negotii, ſiquidem Declarationum vice conceſſiſſent nobis integram rem facti, cum omnibus circumſtantiis, ad imitationem *D. Freind*. Aſt nullus dubito, vix potuiſſe illos abſtinere à plenaria omnium circumſtantiarum explanatione, ſi fuiſſent eæ Syſtemati firmando idoneæ. Adeò illi depereunt ſuam Hypotheſin, ut nec occul-

tâſſent, nec reticuiſſent circumſtantias ſibi quoquo modo faventes. Neminem lateret error, ſi quem commiſiſſem, circa interpretationem Hiſtoriæ,& judicium illis adeò contrarium. Fui, quod aſſerere audeo, circumſpectus,quàm potui, in contemplatione rei, & optimâ fide formavi, quod dedi, judicium.

Indicium bonæ methodi haud fuiſſent, etiam felix, ſi fuiſſent, Morbi eventus, quoniam exempla præcipua deſumuntur ex Ætate infantili, quæ minori longè periculo eſt expoſita in Variolis, quàm quidem adulta.

XLI. Fuiſſent, quod inſuper moneo, exempla, ſi quæ habuiſſent Purgantibus in Variolis faventia, (ut ſunt potiùs diametraliter huic Syſtemati oppoſita) nihilominùs deluſiva, nec decidiſſent, quod eſt in quæſtione. Obſervare poterant facilè, quod neminem vel obiter rem contemplantem latere poteſt, rem ſibi fuiſſe cum Infantili ætate & juvenili. Exceptis duabus Fœminis 30. annorum vel 40. nullus reliquorum ægrorum pervenit ad maturam vel conſiſtentem ætatem. Nuncupantur *Pueri, Puellæ, Juvenes*. Ætates, quæ exprimuntur, ſunt 5. 11. 13. 17. annorum, & ſumma 18. Quum certè veriora tentamina,& bonæ Methodi teſtimonia, peti debuiſſent ex Ætate conſiſtenti; nemo quip-

quippe non novit, Variolas in infantili ætate, vel juvenili eſſe longè minùs periculoſas, quàm in adultiori; adeò quidem, ut plerumque evadant illi, etiam abſque Medicamentorum ope, modò debitum obſervent Caloris, Frigoris, & Diætæ regimen. Sunt illorum Corpora in Vigore, & partium augmento. Organa ut plurimùm magis expedita, ab Obſtructionibus & aliis impedimentis liberiora. Materia morbifica minùs vitiata, minùs exuberans, nec adeò tumultuoſa, faciliùs ſubigenda, magis intra Sphæram activitatis Medicinæ, ſi qua eſt opus. Non ſunt Infantes, ſicut adulti, apti ad exſcreationem, ut Phlegma, aliave materia vitioſa non facilè ſurſum ferri, & ſputo excerni poſſit. Neque iidem ſubjecti adeò ſunt Ventris Conſtipationibus, Inteſtinorumve obſtructionibus; unde huic Ætati eſt Diarrhœa adeò frequens, tantò magis, quòd Inteſtina motibus Naturæ faciliùs cedant, utpote magis ſenſitiva Diminuta autem Reſiſtentia & conflictu diminuitur periculum. Obſervant ipſi, quibus cum nobis res eſt,

Infantibus Diarrhœa, & per conſequens Purgatio non adeò eſt noxia, uti Adultis.

* pag. 117. 127.

Medici,* Diarrhœam Infantibus Varioloſis eſſe ſalutarem potiùs, quàm aut noxiam, aut periculi ſuſpectam. Inde illis ipſis inferre facile eſt, Purgantia longè minùs periculi ſecum ferre in Infantili, quàm adultâ, ætate, ſpeciatim virili. Fœminarum namque Corpora, ut plurimùm molliora, delicata magis & tenera non tantum ferunt vitioſorum humorum onus, quantum Virorum, inprimis ſi firmioris ſint compagis; hinc eſt, quòd Fœminarum Corpora plerunque ſint liberiora,& magis immunia. Ipſa quoque Natura vias in hoc ſexu invenit, quibus ſe liberare poſſit, quas fruſtra quærit in Virili. Sunt præterea Fœminæ ut plurimùm ſenſitivæ, & ſui obſervantes, nec non dextræ ad auxilia ſibi ferenda, magis quàm viri. Non conveniebat proin Medicis illis, exempla producere unius alicujus Fœminæ, vel duarum, aut paucorum Infantum, vel puerorum, ſed Virorum adultorum, ex quorum ordine ne unicum ſiſtunt Exemplum. Per conſequens, etiamſi illorum Methodus ſucceſſiſſet ex Voto in allegatis caſibus,

De ſexu fœmineo adulto.

caruiſ-

caruiſſet vi argumentum, nec collimâſſet ad ſcopum præfixum.

XLII. Obſervandum inſuper, facta fuiſſe Experimenta, quantum quidem judicare licet ex Relationibus aliàs defectuoſis tempore maximè opportuno; hyemali nempe, vel ſub initium Veris. Non me morantur Menſes, niſi *Januarius*, *Februarius* & *Aprilis*. Aſt neminem latet, pejoris longè eſſe moris Febres, ſi non æſtivas, certè Autumnales; quarum proin Exempla in medium proferre conveniſſet: Fuiſſent hæc Anni tempora Tentaminibus magis propria. Pertinaciter inhærere nolo, adhibitam fuiſſe ſemper dictis Anni temporibus, nec alio, licet alius non fiat ulla mentio: quòd ſi verò ſuppreſſerint ſtudio Caſus calidorum temporum, & Virorum adultorum, quia nullos habuerunt, & omnes alii hac methodo tractati calidiori Aeris conſtitutione, vel ætate virili infauſtum experti fuerint exitum, nobiſcum certè non adeò bonâ fide egiſſe dixerim. Fuere, quas adeò extollunt operationes, ſi quæ ſucceſſerunt, non Artis productum,

Methodus hæc adminiſtrata tempore frigidiori, & magis faventi.

 ſed

ſed Temporis & Caſus, Tempeſtatis Anni, & ætatis teneræ beneficium. Valent vel binæ hæ ſolæ circumſtantiæ, ſi concurrant, vitam ſalvare ægro, quam aliàs perderet perverſa Methodus. Concedent facile illi, vix ſolidum formari poſſe judicium circa caſus quoscunque, non ritè in omnibus ſuis circumſtantiis expoſitos; nunquam autem ſpeciales nimis & diffuſi eſſe poſſumus in re tanti momenti, qualis eſt vitæ pretium. Judicium generale nimis & ſuperficiarium indulgentiâ erga novam quandam Methodum nimiâ eum habebit ſemper effectum, ut alii rem totam novo ſubjiciant examini, & exactiori quidem, quàm illi ipſi inſtituiſſe videntur.

Magnifica horum Medicorum de ſua Methodo opinio.

XLIII. Utcunque ſit, Authores illi adeò magni faciunt hanc ſuam Medendi Methodum: ut eam tantùm non ad ſidera extollant. Narrat nobis,[a] qui Camphoram adhibuit & Acida, ſe *Phlebotomia & Purgantibus eripuiſſe multos ex faucibus Orci.*[b] Utcunque ſe habet alibi Stylus ejus Latinus, quo alibi utitur, diffiteri tamen non

a. Comm. p. 118.

b. conf. §. 29. ſupra.

non poſſum, adæquatam valde eſſe hanc Poeticam phraſin, *Orci faucibus ereptos.* [c] Alius, quem inprimis notavi, totus quantus eſt in deprædicanda hujus Methodi præcellentiâ, oggerens nobis *quotidianam Experientiam, Exempla innumera*, ex quibus ipſi lubuit *pauca ſeligere.* [d] Perſuadebit ſibi facilè quivis, *ſelecta* adeò viſa fuiſſe omnium maximè ſcopo congrua, reliqua minùs eidem adæquata prudenter omiſſa. Adeò *pauca* nobis offerunt Exempla, ut Medici quini Caſus duntaxat recenſeant undecim, quibus ſupervixere quidem ægri, non tamen, quod certum, ope hujus methodi recuperatâ ſanitate. Affirmat memoratus ultimò Medicus, quo jure, alii judicent, hanc *Medendi Viam*, (ita Methodum baptizare lubet) *ceſſiſſe ita feliciter, ut* in notoriâ Relationis ſuæ clauſulâ *humani generis intereſſe putaverit, ut illa publici juris fiat.* [e] Imò verò, expirato licet cenſendi Libros termino, præfixa in frontiſpicio hujus Libri comparet Licentia, authoritate trium ex his ipſis Medicis; eo anno Cenſorum Collegii Medici, nixa, qua *Librum*

c. Comm. p. 118.

d. Ibid. p. 123.

e. p. 127.

Librum hunc, *D. Freind* & proprios ſuos labores oſtentantem, *digniſſimum cenſent, qui in lucem prodeat.* Neque ullam faciunt hi Artis Medicæ Reformatores, ſiniſtri alicujus eventus mentionem; qualis, ſi fuit, ſucceſſus ſui ſimilem habuit in nullâ unquam alia Methodo, nec habebit in poſterum. Non reticet *D. Freind* * pro honore *Hippocratis*, & demonſtrando ejusdem Candore, ex 42. febricitantibus ejus curæ ſubjectis, propriâ confeſſione teſte, mortuos fuiſſe 24. Attamen *D. Freindio* tanti, & jure, ſit Magni *Hippocratis* magna & Scientia & Sagacitas, ut Acutarum Febrium curandarum Indicationes, ſi non conſtarent aliunde, vel ex ſolis ejus Scriptis innoteſcerent. † Aſt hoſce Medicinæ Reformatores *Hippocrate* dixeris longè ſuperiores, & omni modo eminere veluti lenta inter viburna Cupreſſos, ſi evaſerunt ſine diſcrimine omnes hac ſua methodo tractati; vel doloſè in re tanti momenti nobiſcum agentes, candore omni poſthabito, ſi, quod ſuo tempore planiſſimè, ut ſpero, apparebit, aliter ſe res habuerit, quam qui-

Nulla ſiniſtri ſucceſſus mentio: Salvati omnes tractati hac Methodo; ſi fides eſt penes Authores, certè non penes alios.

* Comm. p. 10.

† Ib. p. 10.

quidem illi ſcribunt. Occultatio talis ex una, & immodica adeò Panegyrica ex altera parte inducere facilè poſſunt Practicos alios in viam ancipiti periculo plenam, & Methodum novam quidem, ſed nec Rationi nec Saluti ægrorum congruam. Eſt hæc unica & vera cauſa, quâ impulſus, quâ adeò ſolicitus ad ſpecialia deſcendi, & Conſequentias ponderavi.

XLIV. Methodus hæc Medendi Variolis ſi adeò fuit & realis, & univerſaliter ſalutaris, digna fuiſſet dudum publicatione; eo præſertim tempore, quo immiti huic malo in ſacrificium ceſſit innumera extra ordinem hominum multitudo. Ex Schedis namque Mortuorum anniverſariis conſtat, objiſſe Variolis vergente nuperâ Æſtate, & in Autumno 60, 100, imò 125. ſpatio unius hebdomadæ, & per totum annum 2427. Hinc nemo non videt, non deſiiſſe ſævire Variolas, nec decreviſſe numerum hoc malo demortuorum, ex quo nova hæc Praxis fuit exorta. Hujus Æram ſi rejiciamus ad Annum 1709. quo lucem viderunt Commentarii, patet ex Sche-

Nuperæ Variolæ infortunatæ.

Schedis mortuariis, objiſſe eo Anno Varioloſos 1024. ſequenti proximo anno 3138. præcedentis numeri plus-quam triplum; & certè vix credo, vel ante , vel hinc ab illo tempore tot objiſſe, quot tunc ; quo Anno viguit inprimis illorum Praxis , quantum quidem judicare licet ex Commenta-riis ; de quibus conquerendi plus-quàm ſemel anſam habui, quòd *Frein-dianis* exceptis reliqua non alium mereantur, quàm Rhapſodiarum, titu-lum ; adeò ſunt confuſanea , & neceſ-ſariis circumſtantiis orba. Ex Anno 1709. unicus adeſt Caſus. Reliqui omnes incidunt in 1710. quo om-nium demortuorum numerus ſurgit ad 24620. & Varioloſorum , ut modò inſinuavi , 3138. id eſt , plus quàm $\frac{1}{8}$ totius Summæ , incluſis licet Aborti-bus, morte naturali ſenili conſumptis, item caſu extinctis , aquâ ſuffocatis , violentâ morte extinctis , carnificis manu occiſis , & numero eorum , qui Phtiſi , Convulſionibus , aliisve mor-bis perierunt, additis. Res , licet vera & fida , vix ob enormem ſingularita-tem credibilis. Vel exinde ſaltem pa-

tet,

tet, non deeſſe nobis rationes inquirendi in cauſas adeò extraordinariæ ſtragis,& tanti mali remedia. Verùm enimverò, Medicis his præceps adeò & exorbitans incrementum numeri Varioloſorum, inde à novæ Methodi Epocha demortuorum non allegantibus pro argumento felicis ſucceſſus in ſua Praxi, non inſiſtam ulteriùs ego probationi in contrarium.

XLV. Certum hoc eſt, *Londini* Morbos inde ab aliquo tempore increviſſe & numero, & violentiâ. Elapſo ultimo octennio Variolis obierunt 14928. Octennio præcedenti, ſive, à Seculi exordio ad Annum 1708. incluſivè duntaxat 8386. qui numerus non multò major eſt prioris dimidio; ut proin exceſſus poſterioris octennii ſupra prius ſit 6542. Sunt Morbilli quàm proximè, uti fuerunt ante. Sed increvere generatim & valde Febres, quandoquidem exceſſus mortuorum febricitantium in ultimo octennio ſupra prius ſurgit ad 4839. Petechialium Febrium incrementum aſcendit ad 757. & Purpuratarum eſt fere duplum. Sed quoque accreſcit quo-

Morborum incrementum in Metropoli Angliæ.

quotidie numerus incolarum hujus Urbis, novis ſemper accedentibus Familiis, & ſedem heic figentibus, ut numerus natorum increverit ad 2503, ſed exequiæ ad 13554. Qui numerus quum major ſit ratione 5. ad 1. conſectarium dat Mortalitatis mirum & ſtupendum in modum adauctæ. Ii ipſi, qui debitum Naturæ nondum ſolverunt, generatim infeliciores vivunt & infirmiores, ut omninò multiplicentur & querelæ hominum & Morbi. In omnium ferme ore, Virorum, Fœminarum, Infantium ſunt, præter Luem Veneream, frequentiorem nunc, quàm unquam ante, Affectus Hyſterici, Incommoda Capitis, Hypochondriaca Paſſio, Melancholiæ Laſſitudines, Languores, Febris ita nuper nominata Spirituum, Affectus Nervoſi generis, & Stomachi, Colicæ, Dolores Dorſi & Lumborum, & plurima alia Mala, quæ innumeris querimoniis anſam præbent. In negotiis ſuis & actionibus nemo non impeditur; interrumpi commercium Hominum neceſſe eſt: oneri fit Vita, quæ ſæpiſſimè traducitur miſera. Non po-

te:[illegible]

teſt non hic malorum accreſcentium cumulus, hic Mortalitatis torrens, multùm faceſſere negotii iis, qui hæc attento conſiderant animo. Noſtrûm omnium intereſt, huic Torrenti obicem ponere; vult id,& clamat,altùm, Salus, Felicitas & Securitas Populi.

XLVI. Scopo huic nil magis eſt conveniens, & Gravamini tam magno & univerſali tollendo adeò opportunum, nil tanti momenti, quàm quidem ſtudioſa in cauſas inquiſitio. Haud equidem eſt hujus loci, profundiùs, ut decet, examinare hancce materiam, non poſſum tamen non, compaſſione motus erga languentem Patriam, intimare præcipuas tantorum & tot malorum cauſas, quæ inprimis reducuntur ad duo capita. 1. ad Errorem in Diæta, & ordinario Vitæ Regimine 2. ad Errorem in adminiſtratione Medicinæ. Ejus cauſæ.

XLVII. Conſiſtunt errores noſtri in Diæta ex parte in ejus natura & in-ole, nimio Aromatum uſu, acribus condimentis, Muriaticis, ferculis noviter inventis, Coquinaria nova, ab exteris Regionibus, ingenti quidem 1. Error in Diæta, & Vitæ Regimine.

L varie-

varietate & numero, per ultimorum
30. Annorum decurſum,ad nos trans-
latis: in frequenti nimis uſu Choco-
latæ, Caffé, Limonati, Potus nauti
Punch dicti; inprimis etiam Theæ,ex-
ceſſivè per totum nunc Regnum, qu
latè patet, potari ſolitæ; neglectu eo-
rum,quæ Patria noſtra profert,melio-
ra & ſalutaria magis, profuſione no-
ſtri Theſauri, ejusque ad remotiſſima
quasque Regiones exportatione; ve
in utiliſſimarum noſtrarum rerum
commutatione cum inanibus nugi
exteris, quinimò pernicioſis maxim
mercibus. Alieniſſimi ab hujusmod
condimentis & Liquoribus peregrini
erant Sapientes noſtri, virtuoſi, ma-
gnanimi, & robuſti Majores. Illis im-
ducta Intemperantia,& Guloſitas,pe
conſequens &, temporis ſucceſſu, Im
digeſtio: Liquoribus allectus conti-
nuò Appetitus, oneratus ſemper Sto-
machus: crapulâ hac,indigeſta mole
& vitioſâ Stomachi ſaburrâ in San-
guinem translatis inundata omni
Viſcera, cum toto Corporis habitu.
Hinc illæ Lacrymæ,hinc increſcente
magis & magis Calculi, Podagra
Rheu

Rheumatiſmi, Affectus nervoſi, & innumeri alii. Accreſcenti huic indies Guloſitati debetur multiplicatio Cupedinariorum hujus Urbis, ad decuplum fortè inde à paucis annis; quorum Tabernæ & Officinæ ſplendidiores ſunt & pompoſiores, quàm plerorumque aliorum Mercatorum; iis fortè exceptis, qui eidem ingluviei fovendæ inſerviunt, ut ſunt Piſtores dulciarii, Oenopolæ, Liquorum Spirituoſorum deſtillatores, Cereviſiæ caupones, Diſpenſatores potuum Coffé, Theæ & Chocolatæ, harumque mercium Negotiatores. Hujusmodi Artium, quæ Luxuriei velificantur & Intemperantiæ, conſectaria ſunt omnis generis Vitia, & Morum corruptela; Atheiſmus, Impietas: Paſſiones pravæ, Simultates, Contentiones, Factiones; Studiorum, Negotiorum, & Meditationum ſeriarum ſimul & utilium neglectus; Temporis vana conſumptio: Ignorantia: Stupiditas: Paupertas: Cordolia: Omnis generis Morbi. Longa adeò & infauſta malorum ſeries longiori, quàm quidem nunc mihi conceditur, indi-

get tempore. Quemadmodum *ſine Cerere & Baccho friget Venus*,* Vitâ frugali Temperantiæ & Modeſtiæ porta aperitur, vitiis clauditur; ita è contrà vitâ molli, effæminata, luxurioſâ omnis generis incentiva ad innumera vitia. Hoc eſt, quod quisque animadvertere poteſt in ſe ipſo, & plusquàm ſatis in aliis, ut non opus habeam ullâ ulteriori probâ. Animati tot deliciis homines & accenſi redduntur audaces, procaces, tumidi, inſolentes, ad facinora quævis perpetranda proclives. Si vita hæc tranſit in habitum, obruuntur & onerantur Viſcera, atque ad proprias ſuas Actiones & officia redduntur prorſus inepta. Ipſas Cogitationes, quatenus ab his pendent, pro ratione depravatorum Salium bilioſorum, & vitioſitatis organorum corrumpi & labefactari neceſſum eſt. Neceſſum, ut Intemperantiæ pediſſequæ ſint Fatuitas, Stupiditas, Seriarum Meditationum, & Ratiocinii ſubacti defectus. In hac Scena nullibi, vel rarò, comparet Philoſophia, & Eruditio ſolida. Pulveri-

bu

* Οἶνος γὰρ ἔρωτος τροφή. Achill. Tatius L. II.

bus obſiti jacent Libri , inania ſunt ſpectacula numeroſæ Bibliothecæ : ſurgit in altum Ignorantia. Qui intimiùs contemplantur præſentem Artium & Scientiarum ſtatum, facilè vident , illas juxta rerum præſentium modulum atque conditionem ſtare non poſſe. Tanta autem & tam ſtupida Ignorantia, vitæ licentioſæ & tumidæ ſociata, quid, quæſo, produceret aliud quàm Vitiorum omnis generis meſſem , obbruteſcentiam , Atheiſmum ? Fructus hi non certè naſcuntur in Capite, non procreſcunt ex Ratiocinio ſolido, ſed ſurgunt ex Cœno, ex Senſuum Voluptatibus. Inductis autem ſemel Atheiſticæ vitæ principiis, viliſſimi quique & flagitioſiſſimi erunt, ut ſunt, apud omnes Venerationi : hi ſoli Sapientes, Rationis compotes : integri alii , & vitæ puri, quia non facilè ſe ad avia abduci patiuntur, deriſui, contemptui, utpote ex ſimpliciorum & infimæ ſortis Geniorum fæce pronati. Eò invaleſcere poteſt uſque vitioſitas temporum , ut deſpectui veniant & riſui Seculorum etiam Sapientiſſimorum quorumcun-

que præteritorum mores & opiniones; nihilque valeat, niſi quòd novum, & depravato horum temporum guſtui adæquatum. Molles adeò homines & inflati obliterant, quantum in ipſis eſt, nativam ſuam fragilitatem, & ex tam tenui filo dependentiam, imò Divinitatis omnem exuunt ſenſum. Perrumpunt facilè Legum, & Regiminis obices, nihili habentes Majorum modeſtiâ non minùs & humilitate, quàm ſapientiâ & judicio inclytorum Judicia pariter atque exempla. Neque deerunt unquam abjecti adeò animi Homines, Hominum Monſtra veriùs dixeris, qui vitam adeò infelicem & deteſtabilem plauſibilibus ſatis defendere conantur rationibus. Ad hunc uſque corruptionis gradum evecta Natio non poteſt non ruinæ eſſe proxima, vel triſtiſſimis quibusque Fatis expoſita. Properantur hæc Fata à Paſſionum exorbitantia, quæ neceſſariò ſequi debent ex Bilioſis Salibus increſcentibus quotidie, tanquam Paſſionum Inſtrumento, ex ferculis ipſis fabricato. Hæc ubi excedunt, excedent & illa: Exce-

dum

dunt autem in nova noſtra Coquinariâ cibi nimiùm aromatiſati ac ſaliti, ut proin & Salia illa bilioſa abundare nimiùm quantùm neceſſe omninò ſit. Paſſiones accendi; vitioſas διαθέσεις incitari; Caput in præcipites tumultus agi: Faſtum & Ambitionem foveri; viam ſterni ad offenſas, Rixas, Contentiones, Partium ſtudia. Intemperantia ſicuti naturali viâ ducit ad Temporis diſpendium, negotiorum neglectum, Fortunæ ipſius jacturam; ita reddit egenos, deſperatos, audaces, unde videas plurimos, qui nullam non negligunt in turbida Aqua piſcandi occaſionem; & in publicis infortuniis proprium quærendi commodum. Ex tam infauſta rerum diſpoſitione nunquam non contigit, ut ſubverterentur Regna ac Reſpublicæ, & diſſolveretur conſtitutio quævis optima & ſapientiſſima Eccleſiæ non minùs quàm Status Politici. Eſt, de quo nullum dubium, Crapula oneri Stomacho, paritque Indigeſtionem: ſaburra autem Ventriculi putrida ac vitioſa, nimiæ ac degeneri Bili ſociata fons exiſtit & cauſa Morborum

omnium, inde tanquam ex penu largiſſima profluentium.

2. Error in Medicinæ Adminiſtratione. XLVIII. Adde his prægrandem Medicorum, Chirurgorum, Pharmacopolarum, & Empiricorum numerum, cui commodè applices illud Virgilij.

Æneid. I. 98.

Unà Eurusque Notusque ruunt, creberque Procellis
Africus ———

Felices nos, & illos ſummâ laude dignos, ſi tot Practicis reprimeretur malum, & Morborum numerus minueretur eorum operâ. Verùm enimverò tantùm abeſt, ut gloriari poſſimus de effectu adeò exoptando, ut, Experientiâ teſte, potiùs accreſcat malum: & quò plura exhibeantur Medicamina, numerus & violentia Symptomatum multiplicentur. Redditur illis Corpus languidum magis & magis, ſubmiſſum, ſed & Morbi magis vicinum. Res hæc tanti momenti eſt nobis omnibus, ut equidem optarem heîc fuſiùs de ea diſſerendi Libertatem, & exponendi cauſas, quas ſtudioſa inquiſitio mihi detexit. Sed præcipua capita duntaxat tangere animus

nimus eſt. Sunt autem: Practicorum ineptorum, & licentiâ deſtitutorum ingens numerus: Collegii Authoritas defectiva, vel non, ut decet, adminiſtrata. Statutorum, optimorum fortè & ſapientiſſimorum, ſimul & moralium, pudendus neglectus. Partium odioſum ſtudium, & Zeli defectus pro Honore, Dignitate & florido ſtatu Facultatis. Conciliabula & Conventus malevoli, quibus fabricantur conſilia ad quosvis ſupplantandos, qui non facilè ſubſcribunt dominantium Syſtematibus. Deſpectus veri & unici Scopi Medicinæ, qui Salus eſt & Felicitas Populi. Methodi Medendi irrationales prorſus e. g. molimina purificandi Sanguinem absque prævio Stomachum, Inteſtina, & vias ad Sanguinem expurgandi ſtudio, Criticorum Naturæ conatuum repreſſio, Excretionum Suppreſſio, & Materiæ Morbificæ intra Corpus retentio. Curæ talis directio, quâ pro exiguo duntaxat tempore palliatur Morbus & protrahitur, per Opiata e. g. Corticem, Chalybeata; & hujusmodi farinæ alia. Medicamentorum exhibitio

tempore inopportuno, doſibus inad-
æquatis, absque Indicationibus juſtis,
vel fortè eâ quantitate, & frequenti
adeò iteratione, ut opprimatur vita,
vel noxas incurrat. Propinatio Re-
mediorum Compoſitorum, Mixto-
rum, & ita conſociatorum, ut invicem
pugnent, & ingens excitetur in Cor-
pore ex tot diverſi generis ingredien-
tibus confuſio; talium, quæ Naturæ
non ſunt congrua, & longiorem in
Corpore trahunt moram, quàm qui-
dem deberent. Praxis ſolis innixa
Formulis, non inquiſitione cauſarum
morbificarum decenti; absque infor-
matione ſufficienti Virium, Proprie-
tatum & actionum, quibus Remedia
pollent; absque Methodo diſtinctiva
earum rerum, quæ ſuccedunt ex vo-
to, vel noxas pariunt; absque atten-
tione ad progreſſus Curæ, vel finalem
terminationem. In his omnibus quic-
quid agitur, cœco impetu agitur, in-
certo, & ſæpiſſimè funeſto eventu.
Hæc ita ſunt clara, & omnium oculis
expoſita, ut nemo ea diffiteri auſit.
Decerpendi ſunt fructus ex iis, quæ
hactenus per Viros probos & judicio-
ſos

ſos ſunt definita, & ad certitudinem redacta, vel propriâ noſtrâ diligentiâ & ſtudio detecta; attendendum probè ad Vires paucorum licet Medicamentorum, quibus utimur, ſed probatas. Explicanda planè Structura Corporis Humani, & Status ejusdem ſani, ut plenâ luce fulgeat: videndum, & clarè determinandum, in quo differat Status ſanus ab ægro cujusvis Morbi, aut Symptomatis. Illi enim, qui in his omnibus non ſunt probè verſati, temerè agunt, quicquid ſuſcipiunt, & toti in tenebris palpant. Navigant hi absque Legibus, absque Pyxide: ſtat Medicina extra pomœria Artis: meris Conjecturis nititur Praxis, & caſu dirigitur. Dudum eſt, ex quo has, quas nunc expono, querelas effudit *Hippocrates*, * quòd, qui ita absque diſtinctione nihil, vel malè operantur Medici, Artem omnium præcellentiſſimam contemptui exponant, & neglectui. Attamen iidem ut plurimùm omnium ſunt tenaciſſimi, & in lubricis ſuis viis ſecuriſſimi. Imò licet *deſit* ipſis *Medendi ſcientia*, *verba* tamen *ſuperſunt*, † ſunt magniloqui, magno pro-

* Νόμος. Sect. I.

† Celſus Lib. I.

promiſſores oris hiatu : nullâ non occaſione criminantur Ratiocinia Philoſophica in Praxi Medica , non minùs formidantes ea in Medicina , ac quidam alii in Theologia : quo fine derident eos , qui Experimenta inſtituunt & Obſervationes,& ſe ipſos informare ſcitè cupiunt circa naturam rerum in Medicina uſualium, qui magno labore Anatomiam addiſcunt,Corpora diſſecantes tam ſana , quàm morbida. Calcant hi Scientiarum oſores viam breviorem longè , faciliorem , & jucundiorem ; addo & ſecuriorem , pro captando ſcilicet lucro ; de quo ut ſint tantò ſecuriores , unà cum omnii ſociorum tuba viliſſimis quibusvis artibus infamiâ obruunt omnes eos , qui pani quoque lucrando ſtudent ; vel viam ad rationalem magis , ſecuram , & felicem Praxin ſternere tentant : quandoquidem nihil eſt , quod fraudes eorum detegat magis , vel famam,quàm aucupati ſunt, adeò diminuat. Suggerunt menti meæ artificia, quibus utuntur hi Medici , easdem menti meæ cogitationes , quas Theologia tot olim tricis & ſpinoſis difficultati-

cultatibus involuta magno , ſapientiſſimo & optimo Viro , cujus verba huc maximè quadrant. *Res è peſſimis fontibus primùm orta eſt. Deinde peſſimis rationibus hucusque profecta. Ex odio bonarum Literarum, & ſtoliditate Monachorum , primùm orta eſt hæc Tragedia. Deinde magnis convitiis, & malitioſis conſpirationibus, huc veſaniæ res progreſſa eſt. Quò tendant, nulli dubium eſt ; nimirum, ut, oppreſſis his Literis, quas illi neſciunt , impunè regnent cum ſua Barbarie.* * Non quòd tum temporis, in corruptiſſimo licet Eccleſiæ ſtatu, non fuerint Theologi, qui ſeſe produxerunt, & face ſuæ Eruditionis ſummæ nebulas ignorantiæ & Errorum denſiſſimas diſſiparunt : quemadmodum neque nunc in *Anglia* deſunt Medici, qui optimâ integritate, & maximo ſui honore ſeſe Torrenti præſentis corruptionis opponunt ; doctrinâ haud inferiori ſuorum prædeceſſorum ; qui ope maximorum, quos faciunt in Hiſtoria Naturali, Anatomia, & aliis objectis, ad ſummum uſque

* D. Eraſmi Epiſt. ad Gerhar. Noviomagum 1520. ap. Struv. Act. Literar. II. p. 107.

uſque faſtigium ſummo jure, applau-
ſu juſtiſſimo, famam Medicinæ Angli-
cæ elevârunt, & diffuderunt per to-
tum Literatum Orbem. Neque, ſpe-
ro, ex hac mea Deductione inferet
quiſpiam, ſuperari ullo modo Angli-
cam Nationem à vicinis quibusvis a-
liis quoad Eruditionem, & Experien-
tiam Medicam. Inundavit idem nu-
peri Belli Torrens ut Brittanniam no-
ſtram, ita univerſam Europam, ea-
demque Artibus & Scientiis intulit
damna. Nam, præterquam quòd fu-
rente Bellonâ ceſſant Muſæ, deſtitutæ
protectione & ſubſidiis, Officiarii poſt
tot tædioſos Labores, expeditiones
duras, Vigilias longas, & ſæpe Anno-
næ inopiam majori quidem indigent
alimenti copiâ, & potu generoſiori;
hi ipſi autem, plerunque nobilium
proſapiarum Viri, domum redeuntes,
hyemem tranſituri, morem vivendi
eundem Patriæ advehunt; unde fit,
ut Nationes antehac abſtemiæ & tem-
perantes invitentur ad maximos Lu-
xuriæ & Voluptatum exceſſus. Eſt
hæc communis Hominum indoles,
neque nobiſcum ſolis nata. Dudum
eſt,

eſt, ex quo magnus Philoſophus ob-
ſervavit, *citò nequitiam ſubrepere*, & facilè radicari; *Virtutem difficilem eſſe inventu, Rectorem Ducemque deſiderare; etiam ſine Magiſtro vitia diſci.* *

XLIX. Poſtquam nunc breviter, pro poſſe meo, inſinuavi cautelas obſervandas circa alios Morbos, & Symptomata, meo quidem judicio neceſſarias ſimul, & utiles, progredior nunc ad conſiderationem Variolarum, & eorum, quæ *D. Freind* & Medici alii Socii protulerunt circa illas. Demonſtravi, quod ſpero, ſatis ſuperque, non eſſe argumenta ab his in medium prolata in favorem Purgantium, in ſecundæ Febris acceſſu, concluſiva: quinimò ex propriis ipſorum Relationibus inferri debere potiùs contrarium, reluctari huic Methodo & Naturam & Rationem, nec favere ullo modo; Scripta *Hippocratis* non tantùm non favere huic Methodo, ſed ejus Præcepta & Ratiocinia potiùs directè contrariari. Ut proin recurrat Quæſtio ſupra † propoſita, ſi

Stomachus fons materiæ noxiæ, quæ cauſatur Febrim & alia prava Symptomata, in quarto Variolarum Stadio.

* L. Annæi Senecæ. Quæſt. Natur. Lib. III. c. 30.
† §. 32.

ſi quæ eſt neceſſaria, qualisnam Evacuatio inſtitui debeat? ad quam, opinor, facile eſt, & promptum, Reſponſum. Eſt Stomachus * Scaturigo materiæ morbificæ, fons tot periculoſorum Symptomatum in hoc Morbo. Huic nunc materiæ eliminandæ binæ duntaxat patent viæ, ἄνω una, altera Κάτω. De hac, in ſpecie Methodo Purgativa, egi hactenus. Vidimus contrariari ei planiſſimè omnem Experientiam, Obſervationes omnes circa Naturæ Leges: vidimus, tendente ſurſum matèria, per hujus Morbi decurſum, ægrum non minùs ſecurum reddi ut plurimum, ac per Purgantia in diſcrimen conjici: huic remediorum generi ſeſe opponere ipſum Corporis Mechaniſmum. Inſinuavi plusquàm ſatis, paradoxam prorſus eſſe morbidæ materiæ attenuationem, exaſperationem, in Inteſtina ejectionem, per totam Inteſtinalem Fiſtulam protractionem, ubi tranſeundo juxta Lacteorum Vaſorum oſcula multùm hujus materiæ naturali viâ tranſire poteſt & debet in Sanguinem, ſicque neceſſariò cauſari tot dira Symptomata, periculorum pleniſſima. L. Aſſ

* conf. §. 54. infra.

L. Aſt evitantur omnia hæc ple-niſſimè & planiſſimè per Emeticorum uſum,ut eorum dextrâ adminiſtratio-ne rectâ Viâ ejiciatur è Corpore om-nium Symptomatum cauſa ; maximo & immediato ægri commodo atque evamini ; absque quòd accedere poſ-it quidpiam Sanguini, vel metui de-beat Symptomatum in Corporis Ha-bitu accrementum. Neque verò in-dicatur Vomitus unicè à materia exiſ-ente in ipſa parte, cui applicatur o-peratio Medicamenti, ſed & à ſingu-is Symptomatibus ; Guſtu deprava-o,Nauſea,Ructibus ; imò & Comate, Phrenitide, Oppreſſione Pectoris, & Dyſpnœa. Conſtanter ſubmittunt faſ-es omnia hæc Symptomata, quoties itè procuratur Vomitus. Dedit ſeſe x Febris,æquè certò,ac increſcit Pur-antibus. Ceſſat & ſecurè Diarrhœa, uæ error eſt Naturæ, & Medicis no-tris τῶν καθαρτικῶν φίλοις imponit. Tam hæc ſunt nota, & in communi Praxi Experientiâ firmata, etiam in rdinariis Diarrhœis atque Dyſente-iis,quam quæ notiſſima. Diu eſt, ex uo divus *Hippocrates* obſervavit,

Indicantur proin Vomitoria, Purgantibus magis adæquata.

M *Vomi-*

Vomitu Spontaneo ſolvi Diarrhœam *

De directione Vomitoriorum.

LI. Non me latet, Vomitoriis in congruis, Humanæ Naturæ infeſtis pejorari Morbum, uti & doſibus levi bus nimis, ineptis, languidis, Stoma chum haud evacuantibus, vel qua turbant duntaxat & excitant Mate riam peccantem, & fortè partem eju in Sanguinem transferunt; & hoc ipſo plurima quidem mala producent, non ullum laudabilem effectum: talia nec merentur Vomitoriorum titulum, ne que metu & periculo carent. Peccan item, qui non ritè nôrunt prædiſpone re Stomachum, liberum reddere & fa cilem ad ſui evacuationem; qui non intelligunt artem, promovendi hanc operationem, & in effectum deducen di. Magis adhuc, qui directionem lin quunt ipſi ægro; vel adſiſtenti cui dam minùs in his rebus verſato, qui impedit potiùs & fruſtratur, quàm promovet, Evacuationem. Eſt Medi ci ipſius, qui bonum præſtolatur Even tum, probè attendere & ritè dirigere Opus; hic, modò operationi adſit, lli

cec

* Ἀπὸ ταυτομάτε ἔμετος ἐπιγινόμενος λύει τὴν διάῤῥοιαν. Hipp. Aph. XV. §. 6.

cet exhibeat Emetica in caſibus penè
deſperatis, quibus ægri tantùm non ad
extrema ſunt redacti , non habent
quod mali ex Operatione metuant,
dum̃odò ſcitè eam direxerint. Potiùs
videas ceſſare Symptomata, Languo-
rem remittere, excitari Spiritus ; vi-
res roborari ; redire animum ; & to-
tum Corpus reddi liberius, ejectâ per
Vomitum vitioſâ, quâ ante gravaba-
tur, & opprimebatur, Saburrâ. Vellem
equidem, ut tempus permitteret, ex-
ponendi ſpecialiùs modum dirigendi
integrum hoc negotium. Conſiſtit au-
tem cardo rei in eo, ut ſedentur, quan-
tum fieri poteſt, flatus ante, quàm E-
meticum propinatur, illi nempe, qui
inſunt Stomacho, & impedire poſſent
Viſceris hujus contractionem, ad ex-
pellenda contenta neceſſariam; exhi-
beatur Serum Lacte dilutum , aliive
Liquores grati ſimul & apti ad Phleg-
ma attenuandum, & diſponendum ad
faciliorem aſcenſum ; moneatur &
dextrè ſollicitetur Stomachus , quò
promptè rejiciantur ſurſum contenta,
neque vergant κάτω, ſicque vel Diar-
rhœam inducant, vel Sanguinem pol-

 luant,

luant,aut Corporis habitum inficiant
tandem debitis intervallis reficien
dus & vigorandus eſt Stomachus vi
no Canarienſi,aliove generoſiori,du
ci,calido ; utpote quo omnium fell
ciſſimè facilitatur , & leniter prom
vetur Operatio : quæ pervertitur,co
funditur & impeditur decocto The
viridis,Cardui, amaris aliis,Aquâ ca
lidâ , vel quibusvis aliis flatulentis,
offenſivis, quæ non eodem Mechani
mo adjuvant Vomitorii operationem
Omnia hæc ſi ritè & dextrè tranſigu
tur,Vomituritionem reddunt facile
& liberam. Ita quidem, ut prædiſp
ſito Corpore , rebus ritè ordinatis,
peratione prudenter adjutâ , exigu
etiam doſes, & blanda Vomitoria c
tatiſſimum obtinere queant effectum
Poſtulat Natura Humana virum
pientem & probum , qui Commiſer
tione ſe moveri patitur erga illam
nec molitur quidquam , quod ſit
conſideratum , temerarium , aut pe
culoſum. Cavet ſibi , qui vel parù
eſt ſollicitus , de adminiſtratione r
medii , quod licet, dextrè adhibitum
periculo vacat omni , malè audit ,
term

erret inprimis eos, qui imprudenter
uere tractati, vel rem ſuſcipiendam
non intelligunt. Hoc eſt, quod illi &
magnos parit labores, & eventus in-
utit metum, & multùm conſumit
emporis, curæ, & meditationum;
mò verò exponit eum denigrationi
: Cenſuræ aliorum, qui invidis ocu-
is acutùm cernunt. Ita ut, qui curæ
abet & cordi vel Honorem ſuum,
el utile, evitet quàm ſtudioſiſſimè
lismodi molimina. Verùm enimve-
ò probi & honeſti Medici eſt, pro-
riâ ſuâ ſe involvere integritate, &,
bi clarè cernit cunque, forti incede-
animo, nec pati, ut vita ſurripiatur
er inactionem; ſatis ſuæ Conſcien-
æ facere, & officio ſuo defungi, ſed
mmâ, quàm poteſt, prudentiâ, &
exterrimâ totius negotii directione.
oc, fateor, pluris conſtat ei, ſed eſt
tisfactio tantò major. Proſcribunt
mnia Vomitoria, quorum forſan
copus eſt, non curare Morbos,
ſi per expectationem, mala non
ferre, ſed differre, populum redi-
ere ad acquieſcentiam, & mala pal-
are; vel, ſi multa concedunt, blanda

 con-

concedunt Vomitoria. Sunt remed
conſideranda non duntaxat in ſuis
perationibus immediatis, ſed, qu
maximi eſt momenti, in harum eff
tis & conſequentiis. Naturæ non c
ſulitur, blandis verbis, nec his Mor
expugnantur. Credi vix poteſt, qua
ta inferantur mala frivolis medi
mentis, licet iis contenti ſint pro te
pore & Æger, & Medicus, non c
ſiderantes Symptomata, quæ aliqu
diu poſt irruunt, vel adſcribentes n
vis aliis cauſis. Vidi haud ſemel, ſ
iterum atque iterum, effectus palli
væ hujus Methodi adeò magnos, ad
repentinos, & evidentes, ut non mi
mum mihi reſtiterit dubium dep
dentiæ à ſuis cauſis, modò recenſi
Sic obſervavi in Variolis, in co
lium adhibitus, propinato aliquan
ante Vomitorio blando, & impot
ti, materiam morbificam in Stomac
attenuatam, exaſperatam, non tam
rejectam ſurſum, ſed Torrentis ad
ſtar in Sanguinem raptam, qui nu
ratione ſiſti potuit, ſed ægrum
midio temporis Variolis etiam a
tiſſimis deſtinati ſpatio è medio ſuſ

it. Novi pariter ſolâ decoctione Cardui Febriculam mutatam in Continuam, ferocem adeò, quæ Vitam in ſummum conjecit vitæ diſcrimen, & vix poſt decem dierum intervallum, operâ licet trium inſignium maximè Medicorum, ad aliquales inducias redigi potuit. Neque poterat æger, quamvis juvenis, aeri libero ſeſe exponere, niſi elapſis ſex ſeptimanis. Omnia hæc, quod nemo non videt, evitari poterant Vomitorii prudenter adhibendi juſtâ doſi. Neque mirum, eodem Errore leve Aſthma mutari debere in enormem Aſciten *: dolorem Stomachi in Rheumatiſmum violentum: Oppreſſionem ita dictam Stomachi in Melancholiam profundam & obſtinatam: aliis diris accidentibus ſtipatam; quæ ſanè non eveniſſent unquam, ſi Medicamentum exhibitum fuiſſet malo appropriatum, ſufficienti doſi, & operatio decenter adminiſtrata. Imò verò in hoc caſu non tanti ſunt labores, non difficultates tantæ, non tædia & Languores, quæ ut plurimùm ſociata videas Vomitoriis languidis. Præſtat igitur,

* conf. §. 30. ſupra.

 aut

aut fungi officio ex toto, aut id n[illegible]
tangere. Medicamenta exhibere [illegible]
fectu ſuo haud deſtituta, aut nul[illegible]
prorſus.

Vomitoria præ aliis uſualia.

LII. Conſiderandum nunc, qu[illegible]
nam ex tot uſualibus Vomitoria ſi[illegible]
inprimis Scopo præſenti accommod[illegible]

De Ypecacuanha.

Prima autem mentio fieri debet *Ip[illegible]*
cacuanæ, quod Medicamentum in om[illegible]
nium nunc eſt manibus, & facilis tra[illegible]
tationis; pro Specifico agnitum [illegible]
Diarrhœa, quod Symptoma Medic[illegible]
rum novæ ſortis oculos adeò perſtri[illegible]
git. Hoc nomine allatum primùm e[illegible]
Braſilia; tanquam polychreſtum i[illegible]
Diarrhœis & Dyſenteriis, non ſimpl[illegible]
ter ut Vomitorium, pro tali agnitu[illegible]
inde à paucis annis. Recens pulver[illegible]
ſatum operatur meliùs quàm vetu[illegible]
Qui Pulveris formam reformidant, i[illegible]
frigida Infuſio per 20. horas in Unci[illegible]
tribus Vini Canarienſis filtrata gra[illegible]
tam dat potionem, quæ in delicati[illegible]
ribus Corporibus ordinariè ſucceſſ[illegible]

De Oxymelle ſcillitico. conf. p. 187. infra.

haud caret. Antiquæ præſcription[illegible]
eſt *Oxymel Scilliticum*, quod diu fuit i[illegible]
communi uſu. Operatur id blandè[illegible]
& ut plurimùm, agile redditum, effe[illegible]

tum

tum nanciſcitur deſideratum. Sunt præterea Exempla, quibus conſtat, Medicamento huic ineſſe per accidens vim diureticam, Urinæ promotricem; quâ urinâ communiter felix & ſalutaris obtinetur Criſis in Variolis. Aliquando promovet Sputum, ad finem rurſus optatum. Et ſanè hoc Remedio convenientius nihil exhiberi poteſt, ubi Sputum, Variolarum comes, vel deficit, vel ſupprimitur, ſolo, aut Aquæ Bryoniæ compoſitæ, Aquæ *D. Stevens*, aliive ſociato. Eidem Scopo egregiè quadrat *Oleum Amygdalarum dulcium*, per ſe, vel cum vino Canarienſi calidum. Ad Vomitum hoc remedio provocandum neceſſe eſt, ut ægro exhibeatur Decoctum leve Herbæ alicujus guſtui gratæ, uti Salviæ, Hederæ terreſtris, Althææ, & aſcenſus promoveatur Plumâ. Quòd ſi urſerit neceſſitas, vel è re fore judicavi, addidi in aliis Febribus Ipecacuanhæ *Tartarum Emeticum* ab uno ad quatuor grana, optimo ſemper ſucceſſu. Eſt quippe Ipecacuana mite ſatis & blandæ operationis remedium, excitans ſæpe materiam, ſed non educens,

Occaſionaliter de Oleo Amygdalarum dulcium.

De Tartaro Emetico.

 unde

unde ut plurimùm haud levia oriun-
tur incommoda. Inſinuavi autem jam
ſupra, cum Ægro agi & meliùs, & ſe-
curiùs, ſi Medicamentum operetur li-
berè ac promptè, debitis licet adhibi-
tis cautelis, & ſub prudenti Regimine.
Id autem non certiùs ac ſecuriùs ef-
fectui dat ullum remedium, quàm
Tartarus Emeticus ſolus, vel Ipeca-
cuanæ junctus, cujus effectus mitiorem
inſigniter adjuvat. Quod adeò felici-
ter ſuccedit in Febribus aliis, id non
minùs feliciter ſuccedit in Variolis,
quantum quidem ego propriâ Expe-
rientiâ didici, ut non abs fundamento
Apologiam in me ſuſcipiam. Accidit
aliquando, ut Vomitorium excidat
prima intentione, κάτω purgans, inpri-
mis ſi blandum fuerit, vel doſis ad
irritandum Stomachum, & rejiciendum
hujus contenta inſufficiens: vel ope-
ratio non, ut decet, promoveatur. Ac-
cidit id ſpeciatim, & ordinariè, Oxy-
melli Scillitico. Quapropter eo non
utor, niſi in Infantibus; vel ſi eò uſque
res devenerit, & Æger adeò ultimis
fatis ſit vicinus, ut rigidi Cenſores,
tunc plerunque attoniti, Vomitus va-
lentio-

lentiores reformident. Vocatus in Conſilium pro *Johanne Bryan*, undecim circiter annos tunc nato, remedium hoc exhibui 14. ab eruptione difficillimarum Variolarum Confluentium die, quem omnes præſentes judicabant Mortis Candidatum: hoc Medicamentum ſociatum *Aquæ* cuidam Cordiali, ſi benè memini, *Cinamomi fortiori*, operabatur mox deorſum, & dejectiones movebat copioſas, quibus via fuit ſtrata ad recuperationem ſalutis. Nota mihi ſunt alia hujusmodi Exempla, quæ liberè & candidè confiteor Nobiliſſimis his Medicis, ut, ſi favere putent ſuæ Hypotheſi, illa in uſum trahere poſſint. Sed hoc animadvertant rogo, quòd ex tam facili directione Medicamenti ad inferiora certum ſit, viam per Inteſtina in hoc caſu fuiſſe fortè fortunâ apertam & liberam, ut proin parùm de materia morbifica tranſire potuerit ad Sanguinem. De quo rarò admodùm, vel nunquam, erunt ſecuri ſuis Purgantibus. Præjudicat blandis non minùs Purgantibus, quàm Diarrhœam ſiſtentibus ſive Stypticis * hæc

* conf. §. 32. ſupra.

hæc circumſtantia, quòd Vomitoria,
dicto modo deorſum ruant, tantò ſin
feliciora, quò operantur citiùs & ala
criùs, & pauciora inde metuenda ſin
incommoda. Quapropter ſi fortè Vo
mitoria perrexerint hac via, ſe
propter impedimenta non ſatis, u
optaram, purgaverint, vel levis Diar
rhœa inſecuta fuerit, in uſu habui ap
plicare Clyſma, ut ſine mora promo
veretur curſus materiæ per Fiſtulam
Inteſtinalem, quod nunquam non æ
gro vidi proficuum. Ex eadem Opera
tione, quod ὡς ἐν παρόδῳ moneo, feli
ciſſimum nactus ſum ſucceſſum, in a
liis hujus Morbi Symptomatibus, ſi
quando ob ſaburram nimiam pec
cantis materiæ, Inteſtina obſtructa,
vel à flatibus diſtenta, occaſionem de
derint tranſitui illius in Sanguinem,
& Symptomatibus urgentibus valde
& tumultuoſis; hac enim methodo
obſtructiones vidi ſolutas, & mate
riam vel diminutam valde, vel foràs
ejectam, & ægrum inſigniter levatum.
Exemplum ſiſto *D. Guilielmi Roberti*,
liberati hac ratione bis, nempe die
4. & 6. ab Eruptione Variolarum pe-
ricu-

Clyſterum uſus in Variolis.

riculosè Confluentium, ab Oppreſſione ingenti, & virium dejectione, ut vita ejus in extremo fuerit diſcrimine, omnium judicio, ſpeciatim *D. Milleri* Pharmacopœi dexterrimi, & judicioſi, Cognati & Hoſpitis. Res Obſervatione digniſſima, qua ſimul confirmatur magna judicioſiſſimi *Hippocratis* [a] Experientia, qui licet nullo modo admittat *Purgantia* in *Febribus acutis*, concedit tamen liberum uſum *Clyſmatum, quoties* anſa ea applicandi datur; rectiſſimè obſervans, minùs longè periculi ſecum ferre hanc Operationem, quàm Purgantia.

LIII. Vomitoria commendat idem Sapientiſſimus Scriptor in Febribus; in *Colica*, [b] quæ ordinariè accidit Æſtate, & ſtipata eſt Febri, & Vomitoria quidem reiterata, ſi occaſio ferat. Ita quoque Emetica laudat in Febri illa plerunque vehementi, quæ ordinariè Græciam infeſtabat Æſtate. [c] Indicationem rectè arceſſebat à Vomi-

Hippocratis Judicium in favorem Vomitoriorum in Febribus.

a. Ουκῦν ὐχρὴ τοῖς ἰχυροῖς τῶν πυρετῶν φάρμακα καθαρτήρια προσφέρειν. Ἀλλ᾽ ἄνῳκα δέῃ, ὑποκλύζειν χρὴ, ὁποσάκις ἂν βύλῃ, ἀκινδυνότερον γάρ. Hipp. περὶ Φαρμάκων. Sect. 5.

b. περὶ Παθῶν. Sect. 15.

c. Ibid. §. 13.

Vomitibus & dejectionibus bilioſi
aliquando in hoc Caſu obortis : qu
proin aliquatenus affinis videtu
Choleræ. In hoc Morbo præſcripſi
Hippocrates Helleborum, unde *vomui*
[d] æger. Nôrunt omnes, Choleram
nunquam deſtitui Febre; & aſſerit a
libi *Hippocrates*, haud ſolvi *Lipyria*
Febres [e] abſque Critico Choleræ ac
ceſſu. In *Cauſo*, [f] Febre admodùm ma
ligna (in qua *Lingua* fuit *aſpera*, *ar*
da, *nigra*, *ſitis exceſſiva*, Æger *comato*
ſus & *delirans*) *Vomitoria* duxit neceſ
ſaria, & *Clyſteres*; non tamen ante ad
miſit *Purgantia*, quàm in uſum fuerit
adhibitum *Lac aſininum calidum*. Imò
verò linquit nobis relationem duo
rum Caſuum *Febribus* poſt *Purgantia*
demortuorum, qui *Hippocratis* judicio
reconvaluiſſent *Vomitororium* uſu [g]
Quòd ejus mecum ſit ſententiæ *Hip*-
pocrates, haud exiguâ perfundor læti-
tiâ; non tam propter ſummam Viri
famam & auctoritatem, quàm maxi-
mam induſtriam, & quia, quæ ſtatuit,

Ob-

d. Ἐπιδημ. L. V. §. 4.
e. Κωακ. προγν. §. 1.
f. περὶ διαιτ. ὀξέων. §. 34.
g. Ἐπιδημ. L. V. §. 9. 10.

)bſervationibus ſunt fundata, Ratio-
inio ſimplici & demonſtrativo nixa,
: quia pro ſingulari ſua probitate li-
errimè declarat operationum ſua-
um ſucceſſus. Ut proin non alium
uàm Paradoxi titulum mereatur,
uod *D. Freind* ſub Rubrica ſpecioſa
ommentariorum in Hippocratem pub-
care audet, cum animi ejus ſenſis ad-
ò directè pugnans ; & cum Natura
ſa, quam venerabilis hic Senex ſibi
abet propitiam.

LIV. Finem huic materiæ haud nte impono, quàm Lectori palàm fe-ero, per Vomitoria in hoc æquè, ac rimo Stadio liberari ægrum ut plu-imùm à putrido valde & vitioſo hlegmate ; Bile item flava, viridi, igra, amara, ſalſa, acida, fervida. Ipſa roin hæc Operatio, dum in dias lu-inis auras protrahit ipſa hæc princi-ia, quæ pro cauſis adſerui Febris, & iorum gravium Symptomatum, ali-uando hocce quartum Stadium co-itantium, ocularem ſimul exhibet emonſtrationem realis horum prin-piorum exiſtentiæ, & evidentiſſi-am, quàm fieri poteſt, reddit Doctri-

In lucem protrahunt Vomitoria cauſas Symptomatum in poſtremo hoc Variolarum Stadio.

Doctrinæ hujus Veritas ipſis quoque ſenſibus redditur evidens.

nam

nam abs me in præſenti Tractatu ex-
poſitam. Detegitur ſimul cauſarum
harum morbificarum ipſiſſima ſcatu-
rigo, & ſubminiſtratur argumentum
indubium Operationis hujus, quàm
optimis ſit fundata Rationibus. Sed
quoque aliud argumentum ſuggeri
Symptomatum ſuſpenſio, ſi non ſtatim
ab Operatione, paulò tamen poſt.
Quinimò immediatè ceſſant Sympto-
mata, & liberantur Æger, ſi Corpus ſit
prædiſpoſitum, & Operatio eâ pru-
dentiâ inſtituta, quâ materiæ exone-
ratio redditur prompta, facilis & li-
bera.

Argumentum aliud ſuppeditat Ceſſatio Symptomatum à Vomitu.

LV. Ita Vomitus procurari poteſt
ubi neceſſitas poſtulat. Verùm enim
verò Corpus ſub finem hujus Morbi
vix eſt in ſtatu, ut validos ſufferat im-
petus, Veſicatoria, Venæſectionem,
Purgantia, vel etiam Vomitoria. Felix
proin eſſe contingit Ægro, ſi res debi-
tâ prudentiâ & præcautione peractæ
fuerint ab initio, Organis adhuc ſatis
liberis, & viribus integris. Evacua-
tionibus autem neceſſariis factis car-
do rerum à Medico peragendarum
conſiſtit in eo, ut erigatur ſpes &

De Cura finali, & Ægri reſtauratione poſt Variolas ſuperatas.

com-

confidentia Ægri ; regantur & ſubigantur Paſſiones ; procuretur Quies & commoda ex omni parte vivendi ratio : præmuniatur æger ab omni Caloris Frigorisve exceſſu : ordinetur Diæta, Potus, & pauca Medicamenta antipyretica : ſervetur vitioſa materia in Stomacho, diſciplinæ ſubjecta, ut ad Habitum Corporis non tranſeat majori; quàm Viſcera ferre poſſunt, copia ; diſpenſetur eadem ad Puſtulas, vel promoveatur foràs per Sputa, Renes, & ordinaria Secretoria Organa. Reliqua omnis, ſi fieri poteſt, retinenda in Stomacho, ut quieta ibi maneat, donec Puſtulæ ſint evacuatæ, Viſcera feliciter liberata, & convenienti Vitæ regimine ſtructura Corporis reſtaurata, viresque aliquantum reſtitutæ. Poſt hæc omnia haud ſervanda vel figenda materia morbifica in Stomacho, ſed excitanda, imò verò eliminanda extra Corpus. Id ſi negligatur, & opportuna occaſio prætermittatur, ſequi neceſſe eſt, quod experientia quotidiana teſtatur, mala atque incommoda numeroſa non minùs, quàm funeſta. Eſt hæc materia

Evacuationes heîc neceſſariæ; earum beneficium & uſus: Committuntur magni errores, ſi omittantur.

N oneri

oneri Stomacho, incommoda Dige-
tioni; vitiatur Nutritio; corrumpitu
Sanguis; læduntur & deſtruuntur Vi
cera, Cerebrum, Oculi, Pulmone;
materia ſuppeditatur exanthema
bus & eruptionibus variis; induce
tur ita dicti Scorbutici Affectus, C
chexia, Atrophia; hic illeve Morbu
in Corporis majorem minoremve m
xam, pro depravationis gradu,
quantitate materiæ vitioſæ in Stom
cho relictæ. Impetrabo tantò facili
veniam, ſi fortè diffuſus nimis viſ
fuero, quandoquidem inadvertent
omiſſione, & defectu attentionis d
bitæ innumera Corpora aliàs vege
& firma fuere miſerum in modum d
ſtructa, & Mortis faucibus tande
abſorpta. Qui non ſatis norunt ſubj
gare Paſſiones, & vincere Appetitu
nec ſtare diutiùs ſub diſciplina, quà
abſoluta urget Neceſſitas, Regimin
impatientes, à Medicamentis, qu
horrent, remoti, ſibi ſoli & Natu
confidentes nimiùm periculo elap
hi ſanè malè ſibi conſulunt pro pr
ſenti, & peſſimè pro futuro ſecuræ f
licitatis ſtatu. Habeant, de quo qu
rantu

rantur, multis per Morbi decurſum
remediis fatigati,& fortè nimis,quàm
par erat. Hoc tamen ſummæ eſt Pru-
dentiæ,& maximo eorum commodo,
ſi pro nunc concedant aliquid, licet
illibenter, firmandæ Saluti. Si exci-
pias eos,qui ſibi non conſulunt,& ne-
ceſſaria auxilia initio reſpuunt, per-
mittentes, ut ad *ἀκμὴν* aſcendat mor-
bus, nullo obice interjecto,Viſcera &
Habitus Corporis adeò inundentur,
ut poſteà nullus remedio ſit locus, ii
certè omnium fatales maximè com-
mittunt errores, qui neceſſaria finito
Morbo negligunt. Quum è contra,
qui opportuno hoc tempore uti nô-
runt, & res ritè adminiſtrare, Sanita-
tem ſuam & vires firmiſſimo ſtabi-
liant fundamento. His quoque mediis
corriguntur ut plurimùm Errores at-
que defectus Conſtitutionis,quos cir-
cumtulit æger ante Variolarum acceſ-
ſum. Ii certè non, ut decet,rem pon-
derant, parùm in cognoſcenda Natu-
ræ neceſſitate verſati, qui tot poſtha-
bitis monitis ſalutaribus, quotidie in
praxi occurrentibus, nondum ſciunt,
materiam Varioloſam diu ante deli-

 tuiſſe

tuiſſe quietam in Corpore, imò pl
ramque homini connatam. Argume
to eſt, ſi nullum foret aliud, magna il
& ſubita mutatio, quæ ſequitur Vari
las, & incredibilis ferè Conſtitution
melioratio, ſi fortè vitioſa mater
non fuerit Mechaniſmo & Virib
Corporis expultricibus ſuperior. H
quidem haud inficior, regnante num
& Orbem inundante vitâ ubique l
xurioſâ, felicitatem hancce non e
adeò frequentem, ut quidem for
optandum. Hinc omninò eſt, qu
majori auxilio, & Medicinæ adj
mento ut plurimùm habeamus opu
& Corpora à primâ infantia valet
dinaria, infirma, ægra dextrâ rem
diorum adminiſtratione, & cauſaru
morbificarum remotione, reddant
ſana, firma, valida; caligo Intellect
diſſipetur; & qui ſtupidi erant, a
fiant Scientiis & Artibus; Oecon
mia prorſus à Jugo liberatâ, & Im
dimentis remotis. Quæ heîc dicunt
occaſione Variolarum, applicari p
ſunt, ac debent, Febribus quibus
aliis, imò omnibus omninò Morb
in quorum Curatione ſi, Ratione c

-e, Principia morbifica, diu in Corpo-
e deliteſcentia, ídque offendentia,
non figantur, & ſupprimantur, vel
luntaxat ab uno Organo ad aliud
ransferantur, ſed prudenti methodo
oràs ejiciantur, Corpori redditur
mninò Libertas & vivacitas, quâ an-
e minimè gaudebat: Sanitas, quam
unc obtinet, adeò priori firmior, ut
emo non clarè videat, prudens Mor-
orum, utut violentorum & periculo-
orum, regimen, ingenti ceſſiſſe conſti-
itionis commodo. Tot hujus Veri-
atis proſtant Exempla, ut nemini du-
ium ſuboriri poſſit.

LVI. Aſt enimverò totalis Cor- Corporis liberatio ab omni materia noxia opus magnum, & difficultatis plenum.
oris liberatio à materia noxia, &
orbifica non eſt opus adeò facile, ac
uidem ſibi fingunt rerum imperiti.
actenus non ſatis explorata Secre-
o, & depoſitio materiæ per Glandu-
s Inteſtinales, hujusque quantitas:
eque aliud notum, quàm Mucus, is-
ue multus, inſerviens, ſi debitâ adſit
uantitate, lubricandis Inteſtinis, iis-
ue contra Bilis adeò communiter
opioſæ injurias & deprædationes de-
ndendis. Sed hoc certum, exhauſto Reciprocationes in-

ter Vaſa Sanguifera & Stomachum. & evacuato Stomacho, vitioſam m teriam ex Stomacho in Sanguine translatam, inde per Glandulas, Vaſa Gaſtrica, in hunc ipſum fine numeroſiſſima, redire & ſecerni in i credibili quantitate: * Unde pat quàm tædioſum & difficile ſit neg tium, liberare prorſus Stomachum Eſt hæc inter Sanguinem & Stom chum Reciprocatio ita fundata, ut a gumentis, quod puto, demonſtrati nemo reſiſtere auſit; & vellem ſan ut loci foret ac temporis, produce ea in medium. Non tamen materi hanc ſicco prorſus pede præter poſſum, quin aliqua exhibeam in cia, quæ ſcrutatorem ſedulum ad ult riorem inquiſitionem hortari & d cere poſſint. Aſari ſucco, aliisve Em ticis violentis, ordinariè exhiberi litis in Mania, Melancholia, iisq frequenter repetitis; vomituritio bus, quæ in Navigationibus nonnu quam per aliquot ſucceſſivè hebd madas continuant, ut & Gravidaru tanta rejici ſolet Phlegmatis & Bi copia, ut Stomachus ne quintam, im nec decimam ejus partem unâ vi

* conf. §. 30. ſupra.

cap

capere poſſit. Adſtringuntur autem Furioſi & Melancholici Diætæ admodùm tenui; reliquos, quorum mentionem feci, languidos & continuò ferè vomentes, Appetitus deſtituit, eò uſque ſæpe, ut producatur notabilis Indigeſtio. Neque ſanè poſſet tanta materiæ copia ejici ex Stomacho, niſi continuò ſuppleretur aliunde, & ex ipſo Corporis habitu redux in Viſcus hocce deplueret. Sed extant alia, quæ Veritatem hanc reddunt magis adhuc evidentem. Nihil commune magis, quàm Arthritidem vel Podagram deſinere in Stomachi Oppreſſionem; Tumores doloroſos & Inflammatorios Pedum in Dolores gravativos, Æſtus, & Languorem Stomachi. Hinc haud infrequenter cauſa Morbifica redit ad Pedes, rurſumque poſt aſcendit in Stomachum. Hujusmodi Reciprocationes aliquando eveniunt Stomachum inter & Lumbos, Crura, aliáſve Corporis partes Rheumatiſmo affectas, ut & in Hydrope. Ita ceſſantibus Doloribus Hæmorrhoidalibus Stomachus languet, rediens ad priſtinum vigorem, redeuntibus Hæmor-

rhoidum Doloribus. Concidentib
derepente Puſtulis,& Eruptionibus
liis illicò in anomalias cadit Stom
chus , quibus remittentibus comp
rent de novo Exanthemata cum D
loris ſenſu. Ita ſeſe ut plurimùm h
bent Res Naturæ ; verùm ſi extern
rum Repellentium uſu retrudatur m
teria peccans ab extremis Membr
in Stomachum , fit id majori ſemp
Corporis incommodo. Turbas & p
ricula auget , quòd Naturâ vel Ar
retrotruſa peccans materia in Stom
chum inundet ſimul alias quoqu
partes , easque Vitales , & Animale
Cor , Pulmones , ac Cerebrum. H
unicum addo , ſufficere nobis argu
mentum viæ ex Sanguine in Stom
chum indubium Experimenta in Br
tis facta. Diſcimus ab his,quòd Tin
turæ Emeticæ in venas etiam crur
les,maximâ à Stomacho diſtantiâ,in
jectæ Stomachum Vomitibus , & in
commodis aliis afficiant non minù
quàm ſi immediatè fuiſſent Stomach
infuſæ. Proſtant Argumenta ſati
multa , quæ nos docent , Sanguini
maſſæ aliquando ineſſe , eamque pen

tram-

ranſire, vel ſaltem hanc viam tentare
opioſiſſimam materiam peccantem,
epravatam Bilem cum Phlegmate.
Caſum memorabo unicum duntaxat
ll. Equitis *Guilielmi Emmet*, qui in ve-
ementi Sttanguriæ acceſſu, paucis
bhinc annis, Urinam habebat inten-
è calidam, bilioſis Salibus copioſiſſi-
nis, quot vix obſervavi unquam, ſa-
uratam. Auguſto 1716. poſt dirum
ebris acceſſum cœpit per vias uri-
arias excernere Phlegma in magna
uantitate. Continuavit ita per qua-
uor Menſes; rediit, poſt ſex Men-
um intervallum, hæc excretio Junio
Menſe 1717. augebatur inde, & con-
nuabat indies, cum exigua intermiſ-
one uſque ad medium Januarii: quo
n conſilium fui vocatus: tunc autem
emporis Spatio 24. horarum excre-
it ultra binos Sextarios Phlegmatis
raſſiſſimi, gravis, & tenacis admo-
ùm; quæ res adeò inſolita, ut penè
dem ſuperet, ſed certiſſima, & facti.
n hoc Caſu vaſa Sanguinea Phleg-
nate onerata, qua ſeſe exonerare
on poterant in Stomachum, eadem
am nimis oneratum, & invalidum

N 5 pror-

proſus ad hoſtem ejiciendum
ἄνω, propter vias flatibus clauſas,
κάτω propter conſtipationem ordi
riâ majorem, viam tentavit Natu
quæ remanſerat unica, per maſſ
Sanguinis, & Renes. Obſervari h
meretur, quòd per remedia oleoſa
unctuoſa evacuato copioſo Phlegm
te ex Stomacho & Inteſtinis, redie
brevi Urina ad ordinarium & natu
lem ſtatum, facilemque ac liber
excretionem; reſtaurata iisdem m
diis Conſtitutio, reducta ad priſtinu
vigorem, quo ante viginti abhinc a
nos gaudebat, Sanitas. In ſumma, pl
num id, vitioſa Sanguinis conten
quemadmodum primùm eò deferu
tur ex Stomacho, blandè ſic & natu
li viâ evacuato, redire in idem Org
num per Gaſtrica vaſa, iisdem mo
Legibus, tantò faciliùs, quia Stom
chus fuit exoneratus. His autem m
dis depuratur ſenſim Sanguinis maſſ
vigorem recuperat Corporis ſtruct
ra, à cauſis morbificis liberata, ta
demque reſtituitur Sanitas. Nec ſa
proſtat alia via, quam Natura ſecu
poſſit inire. Quam diu remanent Pri
cip

Sanguis depuratus, Morbique curati evacuatione Stomachi.

Non exſtirpatur

ipia turbulenta in Corpore, tamdiu le Vita ſecurus eſſe nequit æger, frequentibus agitatus inſultibus; & certò quidem offendunt toties, quoties excitari contingit. Conſtanti & in variatâ Naturæ Lege quodvis materiæ genus ſuas habet Proprietates inſeparabiles, perpetuos illius, ſi adſit, Comites. Vitioſa proin & præternaturalis materia inhærente Corpori lædi d, & periculo exponi neceſſe eſt, uſque dum ejiciatur. Nec ullo modo concipi poteſt, quomodo Partes organicæ Corporis liberè agere, ſuoque officio ritè defungi queant, impeditæ & offenſæ à materia peccanti.

verè ullus Morbus, niſi Evacuatione, cauſæque ſublatione.

LVII. Optandum foret utique, ut qui ſemper in ore habent *Edulcorationem Sanguinis, roborationem & reſtaurationem Toni Nervorum, Spirituum Animalium excitationem*, & hujusmodi alia; ii quoque, quorum Praxis nititur Medicamentis ita dictis Alterantibus, qui ea magnâ copiâ præſcribunt, hæc omnia probè examinarent ad Veritatis & Salutis trutinam; & attentè conſiderarent, quibusnam Morbis illa reverà medeantur? an, ſi multa

De Medicamentis Alterantibus.

ta præſtiterint,aliud effectui dederi
quàm ſuppreſſionem , vel mitigati
nem Symptomatum ? annon hæc e
dem Symptomata recurrant brev
vel horum loco alia, fortè pejora ?

De Medicamentis Abſorbentibus & Teſtaceis.

LVIII. Certum hoc eſt, horu
Remediorum magnam partem ,
Specie integram Abſorbentium Tr
bum,quâ comprehenduntur Pulver
ita dicti Teſtacei , in Morbis magn
Chronicis non efficere aliud niſi di
tionem , ſeu moræ tractionem. Ce
tum id,abſorberi iisIslioſa Salia,tu
genuina ſeu nativa , tum extranc
quorum proin actionem ad temp
impediri neceſſe eſt. Ubi pauca hu
jus generis Salia notabiles exeru
effectus , uti ſunt Corpora tenella In
fantum,Pulveres hi fortè præſtare al
quid poſſunt : abſorptione eorum
detentione obtinentur induciæ,& ſu
penduntur effectus. Hæc ipſa Salia
quia inprimis reſident in Stomach
veluti Sede Regia , impeditur eoru
actio & Motus, poſſunt hæc Remedi
quodammodo tueri hoc Viſcus,& Sa
lium deſcenſum inhibere ad habitum
Corporis. Hoc modo aliquantum mi
nuuntu

uuntur moleſtiæ, Inquietudines, Fe-
riles æſtus, aliave Symptomata, ab
is Salibus aliorſum translatis oriri
olita. Sed terminatur horum medi-
amentorum ſenſilis Operatio, à qua
t commendari ſolent, in ſedandis
ırbis atque tumultibus, quos exci-
int Salia hæc in Stomacho. Hinc ſa-
è eſt, quòd tenella hæc ætas & ſenſi-
s admodùm, ab his Salibus inundari
olita, exuberantibus his, mero In-
inctu Naturæ acta abligurire ſoleat
Cretam, aliaque hujus generis, quæ
arundem ſunt virium cum Medica-
ıentis Teſtaceis. Nec eſt, cur conce-
amus magis frequentem & conti-
uatum uſum horum atque illorum.
Certum hoc, Oculos Cancri, Marga-
itas, & pauca alia ſelectiora abſor-
entia eatenus poſſe dari, quatenus
nplicant & frangunt Salium horum
nſultus. Verùm enimverò, illuſoria
ſt hæc Praxis, imò detrimentoſa Cor-
ori, niſi maturè ejiciantur hæc ipſa
Remedia unà cum Salibus captivatis
ive abſorptis, qui unicus eſt & lau-
labilis exhibitionis Scopus. Hoc eſt,
quod omnis mea inquiſitio, omnia
mea

mea Experimenta , Caſus omnes n
docent. Nemini id videbitur miru
quandoquidem Salia hæc, licet cap
vata, pro tempore, non minori adſu
quantitate in Corpore, quàm ante, n
ſi evacuentur ; proin citiùs tardiu
que evoluta, ac vinculis liberata ea
dem de novo producent effectus, ea
dem ludent ſcenam , quam ante.
Adultis eadem hæc Salia magnâ
plurimùm adſunt copia , & major
quàm quæ ordinariâ Teſtaceorum
liorumve Abſorbentium doſi ſupe
ri queat. Hoc in caſu non poſſu
non Stomacho eſſe moleſta , imped
re Digeſtionem , abſorbendo Sal
quædam huic actioni neceſſaria , A
vum reddere adſtrictam, incraſſare
denſare Fluida , calorem reprimer
frænare actiones , motum horum
diſtributionem infringere. Sunt e
fectus paſſim evidentes , inprimis i
Chloroſi laborantibus & Ictero , q
reprimendam & temperandam Bilem
redundantem, deprædatoriam aliâs
Stomacho moleſtam, maximam adſu
munt Abſorbentium copiam. Illæ he
rum Medicamentorum partes , qu
form

ſrtè ad Maſſam Sanguinis tranſeunt, uſari facilè poſſunt ibi Obſtructio- ɛs, infarcire Vaſa & Glandulas, & u- à cum Phlegmate, cui fortè jungun- ur, materiam dare concretionibus lculoſis. Nullo modo id videbitur irum iis, quibus Experientia dictat, ujusmodi remediis tandem generari Corpore ſpeciem quandam Lixi- i, vel potiùs Gypſi. Parùm certè ad aturam horum remediorum atten- iſſe oportet eos, qui, quæ heîc profe- , diffitentur.

LIX. Validum eſt abſorbens & u- im ex primariis Pulvis Jeſuitarum, d inſimul ſtipticus valde & adſtrin- ns, uti ex actionibus ejus & proprie- tibus cuivis ritè attendenti patet. d eo ipſo, quia viribus ſuis alia præ- cta antecellit, mala inducit permul- ſimul & gravia, niſi exhibeatur in ate juvenili, conſtitutione robuſta, iantitate congrua, & tempore debi- rurſum ejiciatur. Certum hoc, ejus u poſſe Intermittentes Febres repri- i quodammodo, harumque cauſas ffocari. Id non poteſt non placere ectatoribus; qui vix credere aut con-

De Cortice Peruviano, & occaſionaliter de Febribus Intermittentibus.

concipere poſſunt Dolores & Ang
tias, quas inde poſtmodùm ſuſtin
ægri; illi inprimis, qui largis doſi
hoc medicamentum hauſerunt. N
ſic vitioſa Salia, quæ ad Sanguin
transmiſſa ibi accendunt Febrim,
celerant Pulſum, & Partium actio
ac ſenſus intendunt, reſtricta nun
captivata in Stomacho, Viſceri h
inferunt Aſperitatis ſenſum, Opp
ſiones magnas, & varias moleſti
ſed quia ſimul cum illis ſupprimun
quoque Salia legitima, naturalia, F
tes his, quibus calorem ſuum deb
& robur, orbatæ debiles admod
redduntur & languidæ; quæ Ac
dentia haud dubiè majus recipi
augmentum ex deſcenſu Phlegma
in habitum Corporis, cui reprimen
remedium hocce ordinariè haud
ſuffenum. His omnibus ritè penſi
tis haud mirum, adeò frequenter e
ceſſivum hujus Medicamenti uſum
ſequi Paralyſes, aliaque Nervini g
neris Symptomata; quibusdam
pervenire Hydropem, aliis Affect
Thoracis, aliis Surditatem, Auriu
Suſurrum, Vertiginem, aliáque plu

Ca

apitis mala. Non ſanè absque ſonca cauſa reformidat hoc Medicaentum Vulgus ipſum. Optimum id t , quòd in Praxi Rationali rara ſit imodùm eo cum judicio utendi ocſio ; & ſicubi occurrat, re peractâ idiosè evacuari ſoleat , juxta cum libus abſorptis. Fungitur aliquando ficio hoc ipſa ſui ſtudioſa , & ad oſligandas mali cauſas provida Nara, ejiciendo deorſum non ſine moſtia & præcipitatione vitioſa omnia cortâ Diarrhœâ. Si quando Evaatio hæc inſtituitur maturè & per media blanda , vel negotium hoc xtrâ Arte peragitur, ægro non poſt non inde accedere ingens & ſolaım & beneficium. Quum è contrà, relictis Salibus vitioſis, & duntaxat viſcatis, ſed poſt evolutis, citius tanusve hac illave via ægro accedere ſſunt mala plurima , niſi fortè exio illa adfuerint numero, vel Orga & Partes eo gaudeant vigore , ut onte ejiciant hoſtem. Remedium nè ipſum quia per ſe injurium eſt & xium , ægro non poterit eſſe benè, i eliminetur. Neque tamen id fieri

debet methodo ordinariâ,ſiniſtraru
conſequentiarum plenâ ; non Purg
tionibus , quoniam his ruentibus d
orſum,diarrhœâ ſecutâ,Febris ut pl
rimùm manet, imò ſæpe magis inte
ditur. Indicatur certè, ſi non Purg
tio,ſaltem alia Evacuatio,quandoqu
dem non oritur Alvi profluvium, n
adſit ingens materiæ noxiæ copia
Stomacho. Organo hocce in hoc ca
moleſtè affecto per Medicamentu
vitioſa ſimul & copioſa materia, qu
ibi hærebat, excitata, attenuata
parte transmittitur ad Sanguinem,u
de Symptomata exaſperari nece
eſt: tantò autem magis, quia à Fla
bus, Scybalis in denſam maſſam co
cretis, & ipſo Phlegmate, aliàs in h
jusmodi ægrorum Inteſtinis exub
rante,clauditur,vel difficilis redditu
via per Fiſtulam Inteſtinalem, atqu
ſic determinatur materies peccans
Sanguinem. Ita ut Diarrhœa ſit m
rum Accidens,& in hoc caſu intend
tur Morbus, exuberante eum in m
dum materiâ noxiâ, ut excedat n
duntaxat vires cujuſcunque doſe
Corticis, quæ quidem cum ratio

pra

præſcribi poſſit, ſed in conflictu exun-
dans ruat deorſum, majori quidem,
quàm priùs ad Sanguinem, impetu.
Quâ occaſione Olea exhibita facili-
tant materiæ per Inteſtina deſcen-
dium, incraſſant, defendunt ſimul & ex-
pellunt. Eidem Scopo quadrant opti-
mè Clyſteres ſimul adhibiti, educen-
do fæces coagulatas, Flatus, aliaque
deſcenſus obſtacula. Præcavendo ſic,
& facilitando liberum tranſitum poſ-
tero ſtatim die ab aſſumta largâ Cor-
ticis doſi, ſicubi viſa fuerit neceſſa-
ria, propinari poteſt Purgans: id quod
ſuccedet ordinariè adeò feliciter, ut
nunquam viderim Paroxyſmum hâc
viâ redeuntem. Continuato porrò u-
ſu Oleorum, vel ipſius Corticis, ſi è re
fuerit viſum, aut eum deſideravit æ-
ger, & Purgantium repetitione, quo-
ties occaſio fert, liberatur æger & à
Cortice, & à cauſis morbificis, re-
ſtauratur feliciter, & in ſecuro ſtatu
locatur Sanitas, id quod vix quiſpiam
ab alia quacunque methodo poterit
præſtolari. Exhiberi commodè poteſt
Emeticum adæquatum, ſi ex Sympto-
matum conſideratione pateſcat, eſſe

 cau-

cauſas morbi nimis vitiatas, vel ad[illegible]
copioſas, ut nec commodè captiv[illegible]
aut abſorberi poſſint à Cortice, neq[illegible]
ſecurè dejici per Purgantia. Eme[illegible]
cum tale dextrè adhibitum inge[illegible]
eſt uſui, imò ut plurimùm unâ vi[illegible]
Symptomata omnia ceſſare facit fe[illegible]
* conf. §. 13. 54. ſupra. citer, quoniam ſimul liberatur * N[illegible]
tura preſſa, & fomes mali tollitur.

De Medicamentis amaris.

LX. Sunt Amara Remediorum g[illegible]
nus, quod multi eſt uſus, ſed operati[illegible]
nis contrariæ, ſi conferatur cum pr[illegible]
cedenti: & tamen, quod omninò m[illegible]
tari meretur, Abſorbentibus comb[illegible]
nantur à benè multis. Quo ipſo a[illegible]
tem utrorumque effectus laudabil[illegible]
infringuntur, & fortè noxii inducu[illegible]
tur. Amara quatenus aliquando A[illegible]
petitum excitant, ægro ſunt accept[illegible]
ſed & Medico, qui ſi Naturæ penetr[illegible]
lia non introſpicit, haud facilè pe[illegible]
ſpicit, detineri duntaxat ægrum, [illegible]
vanâ ſpe deludi. Stomachus quodam
modo irritatus & incitatus per am[illegible]
ra, ſi non ſit nimiùm oneratus, & v[illegible]
res ſat validæ, uti in junioribus, ſe[illegible]
liberat ab iiſdem, & ſimul fortè ejic[illegible]
Phlegma, aliave noxia. Hoc mod[illegible]

red[illegible]

redit hoc Viſcus in ſtatum tantò meliorem, accreſcit ſubinde Appetitus, & ſternitur via ad cibi receptionem in Stomacho. Enimverò præjudicat hoc ipſum toti Structuræ; quoniam & amara, & contenta Stomachi vitioſa, unà ejecta, ut plurimùm tranſeunt ad Sanguinem, ſicque diſtribuuntur per totum Corpus. Hac ſanè ratione minuitur ſenſus Gravitatis & Oppreſſionis in Stomacho, fortè & mala hinc ad ſuperiores partes, ſpeciatim Caput tendentia; ſed exæſtuat Sanguis, putreſcit, & periculo longè majori, quàm prius fuerat, exponitur Vita atque conſtitutio ægri. Præterea à Viſceribus internis nobilioribus liberantibus ſe pro poſſe à jugo vitioſæ materiæ deponitur hæc ipſa tum alibi, tum in ipſum Stomachum, * novas hîc creans moleſtias. Hinc non mirum, hac Methodo opus habere ægrum ſemper remediis, nihilque effici. In ætate provectiori, ſenſu Stomachi ut plurimùm languente, & Viſcere hoc gravato nimis & Phlegmate onuſto, ne quidem apparente, bonum, ut in juvenibus, exerunt effectum amara;

* conf. §. 57. ſupra.

ſed communiter adeò manifeſtè ſu
noxia, ut qui eorum exhibitioni inſ
tit, incurioſus admodùm ſit earum r
rum, quæ peraguntur in Praxi. P
teſcent rationes haud difficulter i
qui apti ſunt formare judicium de r
rum ſtatu ſub binis his adeò diver
Circumſtantiis. Certum hoc, amaru
præcipuum eſſe ingrediens Bilis, pr
in quodammodo pro Medicina e
poſci: ſed oportet rarus admodù
ſit eorum uſus, quoniam à Bile redu
dante Oeconomiæ Animali accedu
perplurima mala atque anomaliæ.

De Salium uſu in Medicina; ut & de Chalybe.

LXI. Ex Salium proſapia ſunt U
rinoſa & Armoniaca nativis Corpo
ris noſtri maximè præ aliis accom
moda; licet tanquam ingrediens Bili
noxia valde ſint & Corpori inimica
ſi redundantia nimis. Sed magis ad
huc alia Salia, Tartari, Sal Prunellæ
Salia Vitriolica, ea ſpeciatim, quæ or
dinarias ingrediuntur Chalybis præ
parationes; quæ proin immenſa pa
riunt mala, inprimis in Corporibu
Phlegmaticis & Cacochymicis, ub
vitioſa materia adeſt actione Salium
horum ſuperior. Hoc quidem verum
quòd

quòd ubi materia fortè eſt paucior, uti in Infantibus, quibusdam Fœminis, Viris texturæ tenerioris, & iis, qui ægrè illâ ſe gravari patiuntur, Salia hæc quodammodo ſeſe commendent ſuis viribus, licet, quod præſtant, meliùs, commodiùs, & ſecuriùs aliâ viâ poſſit effici, absque conſequentiis ſiniſtris, quæ Salium uſum ordinariè comitari ſolent. Qui hæc præſcribunt Salia, intendunt attenuationem, & obſtructionum reſerationem. Sed hæc ipſa intentio imponit ipſis, & pertinaces eos reddit in ſua hallucinatione, more aliarum hujus generis Theoriarum ſuperficialium. Suam certè conferunt Symbolam hæcce Salia in diſſolutione materiæ in Stomacho contentæ. Sed quia Naturæ non ſunt congrua, & quantitate ac viribus Salia ibi hærentia nativa ſuperant, exorto tumultu atque conflictu ita afficiunt Stomachum, ut is pro ſui defenſione ante eliminet Salia nociva ſimul cum materia, quàm hæc eſt diſſoluta, & impetu magno propellat in Vaſa Lactea, Sanguiveha capillaria, & Glandulas Renum, Hepatis, Viſcera alia: quo

 ipſo

ipſo non ſolùm non referantur O
ſtructiones inveteratæ, ſed magis a
gentur, confirmantur, novæque gen
rantur. Inundatur namque Sanguis,
febriles æſtus, aliasque turbas con
tatur, ſicque in confuſionem agunt
fluida Corporis majorem ſanè, quà
quæ hîc exponi queat. Neque ind
ceretur talismodi Methodus, niſi a
foret quædam deluſio, & acciderem
quæ blandiuntur pro tempore ægr
Alleviato quippe, Salium uſu, pon
dereStomacho moleſto,Oppreſſioni
Languoris, Vertiginis, aliorumqu
capitis affectuum cauſâ, & ex part
translatâ aliorſum, alleviantur fort
ad tempus ægri, nec percipiunt cen
tum incommoda longè majora, viri-
bus Corporis magis infeſta, vitæ per-
nicioſa, Remediis quibusvis ſuperio-
ra. Contentus eſt æger aliquali dicto-
rum Symptomatum remiſſione, futu-
rorum neſcius & incurius. Sed futu-
rum non minùs quàm præſens æquâ
integri animi lance perpendit, qui
lynceos habet oculos,& ipſa quoque
recondita introſpicit: atque bonâ fi-
de ſervire vitæque conſulere mavult,
quàm

quàm placere duntaxat. Evaneſcit ſpes momentanea brevi, ſed diu durant mala, quæ ſequuntur, & gtavia, & dura. Tanta materiæ peccantis copia, Sanguini illata, neque per Emunctoria conſueta excreta impingitur Vaſis, vel partibus quibusdam, fortè & Cerebro, Pulmonibus, Viſceribus aliis, ubi depoſita manet, donec textura prorſus ſit vitiata, & tandem Oeconomiâ integrâ labefactatâ corruat Vita. Niſi fortè à juvenili ætate, vel Viſceribus ſat robuſtis portio ſaltem materiæ vitioſæ ejiciatur foras. Quo in caſu Maſſæ Sanguineæ reddita partim quidem per vias renales invenit exitum, partim verò per Gaſtrica vaſa & Glandulas redit ad Stomachum. * Ubi non ſolùm priorem ſcenam ludit, ſed Viſcus hoc de novo aggreditur, ſed majori & impetu & effectu, quàm priùs, comite Indigeſtione, inde à primo inſultu ortâ, ex defectu præcautionis in hac Methodo neceſſariæ, qua præveniri poterat. Penſitantes hæc omnia, Obſtructiones aliasque noxas Corpori ſupervenientes, nova, & difficiliora fortè obſtacula, penſum

* conf. §. 57. ſupra.

abſolvendum habent Medici gravi[illegible] longè & difficilius, quàm quidem h[illegible]buiſſent, ſi æger ſoli morbo comm[illegible]ſus nîl prorſus remediorum adſumſi[illegible]ſet.

De Aquis Medicatis.

LXII. Materiam in Stomacho v[illegible]tioſam ſuperare queunt Aquæ *Bath[illegible]nienſes*, & minerales aliæ, ſi in exig[illegible] adſit quantitate; licet hanc ſenſim i[illegible]ferant Sanguineæ maſſæ, rurſum t[illegible]men tantum inde exturbant, ut pa[illegible]cas admodùm excitare poſſint turb[illegible] imò verò præſtare fortè aliquid b[illegible]ni. Verùm eninverò, ſi materia ſit c[illegible]pioſa adeò, ut ei ſucceſſivè Sangui[illegible] illæ recipiendæ, & evacuandæ n[illegible] ſuffena ſint Vaſa & Organa, minuit[illegible] eadem proportione boni deſider[illegible] ſpes, turbæque increſcunt. Eſt rat[illegible] hujus Propoſitionis adeò evidens i[illegible] qui Structuræ mechanicæ Corpo[illegible] ſunt periti, vel attendere dignati ſu[illegible] ad ea, quæ protuli hactenus, ut ult[illegible]riori explanatione non ſit opus. E[illegible] cur Philoſophiæ ſuæ jungant fo[illegible]pectus, qui tantâ Aquas *Bathonienſ*[illegible] & *Tunbrigenſes* adeunt, conſuetâ l[illegible]cet, libertate, ſeſe illis immerſuri. A[illegible]

dact[illegible]

acter ſanè exponunt illi perſonas uas & Sanitatem, inprimis, ſi Corpoa eorum non ſint ad hujusmodi cuas diſpoſita, vel Aquæ non liberum nveniant tranſitum.

LXIII. Sunt Stomacho admodùm ngrata * Vegetabilium uſualium erplura, uti Alterantia, Succi, Aquæ, alia, & præparata alia, atque Digeſonem turbant ac lædunt.

De Remediis ex Regno Vegetabili.

LXIV. Congrua mage ſunt, & Naturæ amica Animalia, horumque Præarata, cum judicio ſelecta, & ritè adniniſtrata; ſed nulla, quæ quidem ciam, uſus notabilis, & ampli.

De Remediis ex Regno Animali.

LXV. Verùm Mineralia, Metalla, quæ Foſſilia nativa cunque, Viſceibus & partibus ea conſtituentibus unt incongrua prorſus. Quapropter Naturæ ſunt infeſta, & exhibita Alteantium titulo vel agunt parùm, vel oxas parant morâ ſuâ in Corpore, iſi dextrè admodùm ſint adminiſtraa.

De Mineralibus.

LXVI. Dextrâ tali adminiſtratioe ſecurè adhiberi poſſunt varia ex Alterantium claſſe, imò & quodammodo

Alterantium Medicamentorum verus ac le-

* conf. §. 7. ſupra.

gitimus Uſus.

modo conducent Sanitati. Sed ſelig prudens atque peritus Medicus pau innocua, facilè tractabilia, & Nat ræ amica. Dantur autem certò tali quæ ingenti poſſunt eſſe uſui ta quam adjuvantia eorum, quæ noxia materiam è Corpore eliminant. Ti lia certè quodammodo ſunt neceſſ ria in Evacuationum intervallis. Ha verò Intervalla ſunt quandoque lo gi temporis. Opus hocce non unqua ſuſcipi debet cum impetu, ſed tracta cum judicio, eo namque tempore, q Organa ſunt diſpoſita, neque Natu ſecernendo & excernendo occupat Exemplis hoc illuſtravi ſuprà, Vari larum occaſione.

De Medicamentis communiter dictis Cordialibus, & Stomachicis.

LXVII. Medicamenta Altera tia, quæ quidem Opus hoc præ alli benignè & efficaciter adjuvant, v roborant vires, quamdiu uſurpantu vel diſponunt materiam noxiam it ut tantò faciliùs moveri, & elimina poſſit. Priori intentioni inſerviu præter Vina adæquata, & Diæta convenientem Aquæ compoſitæ, qu quidem ſunt Palato & Stomacho gr tæ; * Spiritus item Vegetabilium &

* conf. §. 7. ſupra.

Am

nimalium volatiles, qui dictis jam ollent proprietatibus. Quadrant eiem ſcopo quandoque Amara ſimliciſſima guſtui accepta, in parva do. Magis tamen ea, quæ partibus conſtant activis, ſubtilibus, Stomacho unt amica. * Talia ſunt, Ruta, Cochearia, Raphanus ruſticanus, Sinapi, Cæpe, Allium, & Aſſa fœtida.

* conf. §. 7. ſupra.

De Medicamentis Attenuantibus.

LXVIII. Præſtant & recenſita nodò Medicamenta aliud, quod ab lterantibus expectari poteſt, benefiium, quòd blandè & placidè atteuent atque excitent Phlegma cum eliqua Stomachi ſaburra, eamque uxilem reddant & Evacuantibus remediis facilè obtemperantem. Aliis mnibus autem hactenus quidem Cognitis palmam præfert Mercurius ulcis dextrè adhibitus, tanquam noile & efficaciſſimum agens in hoc egotio.

De Calomelano.

De Oleis Vegetabilibus.

LXIX. De ingenti Oleorum beneicio & uſu, & quomodo iis Errores ilioſorum Salium & exorbitantiæ orrigi, Febres, Inflammationes & Dolores mitigari poſſint, quædam jam uprà expoſui. † Sed & alia eminent in-

† conf. §. 11. ſupra.

Reddunt ea Corpus ſolubile: blandè adjuvant Purgantia, reddendo ea ſecura, ut non careant felici ſucceſſu.

inſigni prærogativâ, Corpus redde do ſolubile. Præcipua Vitæ noſt mala, quum pendeant à Flatibus, St gnatione, & ſaburra in Stomacho Inteſtinis, hiſce impedimentis rem vendis nil conducit magis, quàm ip hæc Olea; lubricantur iis & oblinu tur Inteſtina, atque facilitantur v per eadem. Horum namque opera di ratio differt multùm à plerisq Purgantibus. Non irritant vel exaſp rant materiem bilioſam, vel in fum elevant, uti id quidem faciunt Pu gantium ordinariorum pleraque: ſe è contrà acrimoniam materiæ temp rant, motus, Efferveſcentias & Fum compeſcunt; His ipſis emergentib quia Obſtructiones in Inteſtinis ori ſolent prægnagnæ, Naturæ inimicæ, & ſic materia peccans obliquè agitur i Sanguinem, removentur omniu commodiſſimè hæcce Obſtacula O leoſorum uſu, & liber conceditur ſa burræ per Inteſtina tranſitus: proind ita hæc Olea aſſequuntur Naturæ in tentionem, ut efficiant id ipſum, quo hæc præſtaret, haud impedita. Acce dit, quod, dum Purgantia communite

atte-

ttenuant materiam Stomachi vitio-
ım, & in Inteſtinis hærentem, ean-
lemque diſponunt ad introitum in
actea Vaſa, * Olea quodammodo * conf. §. 33. 34. ſupra.
nateriam incraſſent, tranſitum ad Va-
ı inhibeant, & ſic Structuram Corpo-
is ſecuram reddant, & præſervent.
ræterea horum Oleorum uſum non
nſequitur Oppreſſio & Debilitas, ne-
ueFebriles æſtus, aliæque turbæ, quæ
uidem Purgantium ſunt Comites ſa-
is frequentes; ſæpe etiam Alvi de-
ectiones in maximis etiam Morbis,
peciatim Variolis, ſunt naturalibus
imiles: Purgantia non ritè admini-
rata ſicuti certò offendunt atque ir-
itant Stomachum & Inteſtina, ita ea-
em hæc Viſcera defendunt atque
uentur Oleoſa non minùs quàm to-
um Corporis Habitum. Neque ſi-
entio præteriri debet, plurima ex
urgantibus, ſpeciatim Aloetica, om-
ia amara, omnia Salina, omnia irri-
antia & prædulcia, uti eſt Manna, ad-
ugere Bilem, quoniam hoc Fluidum
onſtat Salibus muriaticis ac saccha-
inis non minùs quàm amaris. Quum
contra Oleoſa infringant ſiniſtros
Pur-

Purgantium effectus, iisque præv
niant, fruſtrando inſultus Bilioſoru
Salium pravitate vel copiâ peccan
tium; id quod præſtant in omni ex
ceſſu principiorum nimis activorum
quorumcunque,ipſorum etiam Ven
norum, ut omnibus aliis,cognitis qu
dem hactenus, Antidotis præcellant
Eluduntur iis,in copia exhibitis,Ope
rationes Vomitoriorum & Cathart
corum, ab irritatione Stomachi & In
teſtinorum oriri ſolitæ, qualia ſun
Vitriolum, Salia purgantia, & huju
modi alia, ſive propinentur illa ſimu
ſive ante, aut poſt. Oleis quippe de
fenduntur Viſcera, excipiuntur & ii
viſcantur activæ talium remediorum
partes, uti ipſorum Salium Bilioſo
rum: quorum omnium actio Oleorum
uſu infringitur,& irrita redditur pro
ſus. Conveniunt Olea quàm optim
Purgantibus mitioribus & adæquatis
& commodiſſimè exhiberi poſſunt ſi
mul; vel potiùs (hanc enim metho
dum præfero) ante, temporis inter
vallo congruo; nihil enim certiùs &
meliùs prædiſponit Stomachum &
Inteſtina ad facilem, ſecuram & ope

rativam

tivam Evacuationem: quoniam ta-
smodî deſideratæ Evacuationis im-
edimenta removent, & materiam
itioſam in dictis Viſceribus hæren-
m diſponunt ad motum progreſſi-
um. His ſanè Oleis acceptum refe-
, quòd in Praxeos meæ Curſu in
aſibus quibusdam magnis, & extre-
i periculi plenis, copiam ingentem
ateriæ vitioſæ ſubducendo tales in-
ucere potuerim mutationes ad ſalu-
m ægri, quas ſperare non poteram
ullâ alia methodo; & eas quidem
sque violentis ac turbulentis moti-
us, in Caſibus delicatiſſimis, in Tem-
eramentis tenerrimis, talibus etiam,
uæ alia omnia Purgantia ferre ne-
ueunt. Quæ tantò magis publici fa-
o juris, ut habeant ingenui Artis
oſtræ Magiſtri, quibus curæ eſt, non
cultatio aut palliatio, ſed ſecura &
alis morborum medela, quod in
os & ægrotantium uſus pertrahere,
candidam meam intentionem ſe-
ndare poſſint. Commendandis O-
is id inſuper facit, quòd conſtitutio-
s ſint amicæ & benignæ. Quicquid
gganniant Naturæ & Mechaniſmi

Oléa Corpori amica, nec ullo modo turbulenta.

P Cor-

Corporis imperiti, certum hoc e:
poſſe quidem Olea ſiniſtrâ admi
ſtratione ægro reddi ingrata & na
ſeoſa, nunquam tamen noxia. Id qu
annotare volui, ut averterem in
riam ab ἀφιλοσόφοις illatam, quæ
multorum eſt ore, ac ſi Oleorum u
relaxarentur Viſcera. Quum contr
rios prorſus edant effectus. Eo ip
enim, quòd ſedent & compeſcant F
tus, aliâs Viſcera diſtendentes, & r
laxatione inſecutâ noxam inferent
impedient potiùs Stomachi, Inteſt
norum & Vaſorum nimiam relaxati
nem; tantò quidem magis, quòd
molliendo, liquando, deliniendo, f
ces compactas & induratas ad deſce
ſum promoveant. Remediorum ſa
Oleoſorum & Unctuoſorum uſus i
dicatur manifeſtè ab ipſa Natura ta
quam Corporis tutamen adæquatu
& ſpeciale contra Bilioſorum Saliu
inſultus, quod vel ex eo patet, qu
providâ Sapientiâ & ſummâ curâ I
catur Pinguedo in ſat magna cop
tanquam clypeus, ubi dicta Salia a
undant cunque. Exemplo eſt Pingu
do Stomacho, Inteſtinis, Hepat
Omen

Occaſionaliter de uſu Pinguedinis pro Securitate Viſcerum & Partium.

)mento affixa,& has partes veluti inveſtiens, quæ tota conſtat oleoſo ſucto, membraneis veſiculis contento. Neque videtur Pars Corporis adeò conſpicua alium habere uſum quàm oblinitorium & defenſorium Viſcerum contra numeroſas Bilioſorum Salium injurias. Providâ eadem intentione copiosâ Pinguedine veſtitur Meſenterium, Renes, per quæ Viſcera Salia iſta continuò tranſeunt; imò majori hîc, minorive alibi copiâ reperitur in omnibus aliis Corporis Partibus, quoniam nulla eſt, ad quam non Salia hæc majori minorive numero tendant. Neque harum ulla valde dolet, multaque patitur, niſi eò uſque prævaluerint & accreverint Salia, ut eorum activitate conſumta fuerit & diſſipata Pinguedo, & ſic Partes tutamine hocce ſuo nativo orbatæ immediatis Salium corroſionibus & noxis redditæ fuerint obnoxiæ. Hæc ipſa eſt ratio, cur in Corporum magnis tot Morbis, præſertim Chronicis demortuorum diſſectioniuus offendamus plerunque miram emaciationem, & Partes recenſitas Pinguedine nudâtas.

Pro Nutritione, Fluidorum diſtributione, & Glandularum Secretione, promovendis.

P 2 Nil

Nîl ſanè obvium magis, quàm Ome
tum, Pinguedinis promptuarium,
dere ad meram membranam redl
tum, imò ſæpe diſſolutum prorſus;
corroſum: Tamdiu perſtat Vita, ta
diu conſiſtunt Partes, quamdiu Vit
hoc Oleum, & illius, & harum tu
men, durat, nec ultrà. Jam verò
adeò Pinguedinem detritam reſtau
re, novamque ſuggerere valet, ac q
dem Oleoſa & Unctuoſa, niſi ſerò
mis adhibita. Hinc fortè eſt, qu
apud *Hippocratem* clueant *reſtauri*
tia. * Haud mihi temperare poſſu
quò minus hac ipſa Occaſione me
tionem faciam alius notabilis uſu
quam Pinguedo habet, & dat: quiq
conſiſtit in adjuvanda actione Gla
dularum Secretoria: Id quod fit inu
gendo, & flexiles reddendo Partes;
promovendo fluida per eaſdem. Qu
propter videmus deficere Secreti
nem, exhauſto Pinguedinis penu.
in Corporibus Hecticâ conſum
communiter obſervamus Meſente
& aliarum Glandulas obſtructas, fa
tas, tumidas ac ſcirrhoſas. Ad hu
ſcop

* Κομιστικὰ. Hippocr. περὶ παθ. Sect. 50.

opulum quoniam Vita adeò frequenter impingit, nîl, quod nemo non det, arcendæ morti adeò erit conuum, uti Oleoſa & Unctuoſa, utpote uæ Pinguedini deficienti naturale conveniens præbent ſupplemenm. Excellentiam proin & uſum horum Remediorum inſignem commenant adjuta, de qua jam, Glandularum ecretio, ſecurus ſucci Nutritii per aſa Lactea tranſitus, diſtributionis luidorum facilitatio, Partium defeno contra deprædationes bilioſorum alium, quæ palmaria ſunt Mortis auſa.

LXX. Paravit & Natura Mucilagines in ſui ſubſidium, & defenſionem. Oblinivit hiſce & inunxit Bilioſos Ductus in Hepate, internos parietes tomachi, Inteſtinorum, meatuum Uinariorum, & omnia Corporis Vaſa, a inprimis, quæ Bilioſis abundant Saibus. Fuit hæc obſervatio, quæ me nduxit in uſum Mucilaginum, Pulpaum, & Subſtantiarum Mucilaginoſaum: Eſt hoc certiſſimum, contribuee hujusmodi & ad inviſcanda Salia Bilioſa redundantia, & ad defenden- De Mucilaginoſis.

P 3 das

das partes contra horum impetus
inſultus. Sunt enim Naturæ nutri
væ, grata, & Corpori amica: huj
modi autem rebus attendunt ſtud
sè, & primariò quotquot Sanitat
vel præſervandam vel reſtituend
curæ habent.

De Abſorbentibus.

LXXI. Si quando Salia Building
ratica & vagabunda eludunt acti
nem Remediorum Evacuantium, pr
venire licet noxiæ huic fugæ fixam
illa per Abſorbentia, ex blandiſſim
& innocentiſſimo genere, vel doſib
contractis Peruviani Corticis.

De Opiatis.

* conf. §. 31. ſupra.

LXXII. Eidem ſcopo quadrant
Opiata, diminuendo Senſationem St
machi, * reddendo hoc Viſcus irrit
tioni minùs obnoxium, ejiciendo Sa
vitioſa Bilis, quæ Viſcus hoc nob
offendere ſolent, imò & integru
Corporis habitum, per eum diffuſa.

Concluſio Meditationum circa Remedia Alterantia.

LXXIII. Hac ratione poteſt ex
guus Remediorum Alterantium n
merus, prudenti directione, ſubſervi
quodammodo magno & neceſſar
operi ejectionis cauſarum, quæ Nat
ram Humanam in tot & varios præc
pitant errores atque anomalias; i

u

t Organa dextrè liberata ab onere, uod illis incumbit, liberiùs tantò oſſint ſingula ſuo defungi officio, bsque impedimento. Id autem planum omninò autumo, haud præſtoari poſſe eos, qui in Alterantibus priariam quærunt medelam, Morborum curam & extirpationem, imò habere fortè, quòd metuant pejora.

INDEX
in
IDEAM Naturæ Humanæ.

Pag.

DE Stomacho.
De Digeſtione & Salibus ejus Inſtrumentis.
De Calore naturali in Stomacho.
De naturali Stomachi inflatione & preſſione in Aortam deſcendentem, ac inæquali inde orta Sanguinis diſtributione.
Neceſſarium id pro Exercitio Paſſionum, Senſuum & Cogitationum.
Alimenti conditio in Inteſtinis, & quæ hîc peraguntur.
Tranſitus Alimenti in Sanguinem.
De nutrimento ad partes inprimis durante Somno delato. 6
De Secretione variorum Fluidorum & Succorum ex Sanguine. 6
De Secretione excrementitiorum Fluidorum. 7
De colore Sanguinis. 7
De colore Cutis. 8
De Calore Sanguinis ac Corporis. 8
Origo Globulorum Sanguinis. 8
Horum uſus in Motu Muſculari. 8
. . in Motu Cordis. 1
. . in Senſatione. 1
Nervorum uſus. 1
De Corporis Humani animatione & Mechaniſmo. 1

De Morbis.

Stomachi Affectus. Indigeſtio. 11
Salia in Stomacho multiplicata & depravata. 12
Sunt cauſæ nimiæ Inflationis & Relaxationis Stomachi. 12
. . Caloris nimii, Dolorum, Hypochondriacæ Paſſionis. 12
. . Paſſionum Animi irregularium. 13

Sun

pag.
ſunt cauſæ & Senſationum. 13.
. & Cogitationum. 14.
. Deliriorum, Rabiei. 14.
ſymptomata & mala orta ex nimia Inflatione Stomachi, & Preſſione Aortæ Deſcendentis. Morbi Dorſi, Thoracis, Pulmonum, Cordis & Cervicis. 15.
Affectus Capitis, Faciei, Aurium, Oculorum, ac Cerebri. 16.
ſigna durantibus hiſce Thoracis & Partium ſuperiorum Affectibus indicantia Sanguinis plenitudinem in ſuperioribus, defectus in inferioribus. 16.
De Singultu. 17.
De Convulſionibus Epilepticis & Hyſtericis ita dictis. 17.
De Ructibus, Siti, Siccitate, Linguæ decoloratione, Pica, Inappetentia, Depravatione Guſtus, Sorditie Oris, Vomitu. 18.
De Somni anomaliis, Comatoſis Affectibus, Inſomniis. 18.
De Incubo. 18.
De Nutrimenti defectu & Conſumptione. 18.
Cauſæ Agentes, vitioſa Stomachi principia excitantes. 19.
Deſcenſus horum principiorum in Inteſtina. 19.
De Diarrhœa, Colica, Teneſmo, Dyſenteria. 19.
De Alvi Conſtipatione. 20.
Tranſitus pravæ materiæ, Pituitæ, Bilisve in Sanguinem, & Symptomata, Morbive hinc orti. 20.
Viva nimis Senſatio, Inflationes vaſorum & partium. 20.
Febres, Inflammationes, Dolores. 20.
Pituita vel Gluten in Sanguine. 21.
Tremores, Convulſiones, Paralyſes. 21.
Hydropes, aliæve Intumeſcentiæ, Puſtulæ, & ſimiles Eruptiones. 21.
Cutanei Affectus. 21.
Mutatio Coloris in Cute, & Temperamentis. 21.
ſcarlatinus color Cutis in quibusdam Febribus, Maculæ in aliis, Scorbuto. 22.
Vitioſa Principia in Fluidis naturalibus. 22.
ut & in Excrementitiis. 22.
Calculi Renum & Veſicæ. Diabetes. Stranguria. Mictus cruentus. 23.
Hæmoptyſis & Hæmorrhagiæ aliæ. 23.
Apoſtemata, Ulcera. 24.

pag.
Morbi communiter conjuncti, quia Cauſæ ex eodem fluunt fonte. 224
De Morborum mutationibus, metaſtaſi, Criſi. 224
Morborum ingens varietas, non obſtante Cauſarum ortu ex eodem principio. 225
De Morborum frequentia & Vitæ inſtabilitate. 226
De Senio, communi Vitæ periodo, Morte. 227
Inſigne Artis Medicæ momentum. 229

De Remediis.

Rerum naturalium conſtitutiva Principia, ſive Corpuſcula non alterantur unquam. 310
Metallorum nulla Tranſmutatio. 311
Chimerica atque imaginaria, communis notio de Alteratione Principiorum per Remedia Alterantia dicta. 311
Non facta unquam mutatio in Corporis commodum, niſi ſucceſſiva rerum in illo renovatione, & noxiorum Principiorum remotione, naturaliumque ſubſtitutione. 313
Præcipua & Evacuantium Remediorum Impedimenta. 313
Corporis præparatio pro Evacuatione materiæ vitioſæ neceſſaria, facilis, & felici eventu haud carens. 314
Effectus eorum immediati & ſalutares in omnibus Caſibus, ſi ritè adhibeantur. 314
Finalis Morborum eradicatio per Remedia Evacuantia. 315
De aliis Medendi Methodis. 316

INDEX

Tractatus de Medicinæ & Morborum Statu.

pag.
OCcaſio hujus Diſcurſus. 38.
De Theoriis & Hypotheſibus. 40.
Philoſophia Medicinæ perutilis. 40.
Neceſſaria in cauſas Morborum inquiſitio. 40.
Methodus dicendorum. 49.
Præludia Variolarum, ſeu, primum Stadium. Symptomata. Earundem ſedes atque origo. 51.
De Regimine Paſſionum Animi in Morbis. 53.
De Diæta & Potu in Variolis, item de Cordialibus. 55.
De Medicamentis. 56.
De Abſorbentibus; de Medicamentis Diaphoreticis, & Alexipharmacis. 60.
De Camphora. 61.
De Acidis, & Refrigerantibus Medicamentis. 62.
De Oleis, & Medicamentis pinguibus. 64.
De Vomitoriis, eorum ſalutaribus effectibus & ſequelis. 66.
Materiæ, quæ cauſa Variolarum & Symptomatum concomitantium, conſtitutio. 71.
Hippocratis doctrina de Febribus huic noſtræ conformis. 72.
Stadium ſecundum, ſive Variolarum eruptio. 76.
Stadium tertium, ſive maturatio. 79.
Stadium quartum, ſive Variolarum declinatio. 81.
Accidentia hujus Stadii non recenſita à D. Freind. 81.
In præſenti Conamine ſupplenda. 83.
De hujus Stadii Symptomatibus, horum Origine & Cauſis. 83.
De Diarrhœa. 83.
De Dyſenteria. 85.
De Partium Convulſivis ſubſultibus, & Affectibus dictis Nervoſis. 85.
De Iſchuria. 86.
De Stranguria. 86.
De Mictu cruento. 87.

De

pag.

De Hæmoptyſi. 88

Rationes, cur hujus Stadii Symptomata ſint ordinariè vehementiora & urgentia magis, quàm Stadii primi. 88

Cur Variolæ non ſint omnibus ex æquo noxiæ? 91

Remedia. 93

De Veſicatoriis. 93

Hæc ſequitur ſæpe Urina Cruenta. 94

Phlebotomia, ut & Camphora, cum Acidis in hoc caſu nunquam non ſunt funeſta. 94

De Venæſectione. 1033

Occaſione hac agitur de Hydrope & Aſthmate. 1044

De Opiatis. 1055

De Evacuantibus. 1077

Purgantia in hoc Stadio propoſita à D. Freind. 1077

Diarrhœa ſubinde accidens obtruſa pro naturali indicante Purgationis, ſed malè: eſt duntaxat indicans ſaburræ. 1088

Hujus exturbatio in Fiſtulam Inteſtinalem per Purgantia eſt noxia. 108

Non ſemper imitanda Natura. 108

Exemplum depoſitæ in partem quampiam materiæ vitioſæ. 1099

Hæmorrhagiæ. 1099

Phlebotomia hac occaſione adminiſtrata cenſuræ ſubjicitur. 1099

Diarrhœa in Variolis eſt merè Symptomatica. 111

Non ſine periculo compeſcitur. 111

Diarrhœa quarti Stadii num magis indicet Purgantia, quàm primi vel ſecundi. 111

Tendentia materiæ ſurſum Naturæ conveniens & amica. 112

Diarrhœa ſive tendentia deorſum diſcrimine non vacat. 112

Purgatio nec Ratione fundatur, nec Mechaniſmo Corporis. 113

Purgantibus intenduntur Symptomata, ſpeciatim Febris. 114

Adſtringentia prorſus non conveniunt in Variolis. 115

De Origine Variolarum, & aliorum quorundam Morborum his poſterioribus temporibus exortorum, & Cauſis eorundem. 117

Purgationes in Febribus diſplicent Hippocrati. 118

De Purgantibus à D. Freind ſelectis, & aliis. 120

D

pag.

De illorum Doſibus, & blanda Laxatione. 121.

De Purgantium formulis, ab illis adhiberi ſolitis. 121.

Occaſionaliter de Conſultationibus Medicorum. 125.

Examen ſucceſſus Purgantium exhibitorum in caſu deducto à D. Freind & aliis. 126.

Rationes inde deductæ pro improbatione Methodi, qua utuntur. 126.

De Caſu primo à D. Freind propoſito. 126.

De Caſu Brovvnij. 129.

D. Freindij Relatio clara & diſtincta, ſed Sociorum perplexa & manca. 131.

Caſus admodùm rarus trium ſucceſſivè inſultuum Varioloſorum. 132.

Caſus inſecuti Sphaceli. 142.

Indicium bonæ methodi haud fuiſſet, etiam felix ſi fuiſſet Morbi eventus, quoniam exempla præcipua deſumuntur ex ætate infantili, quæ minori longè periculo eſt expoſita in Variolis, quàm quidem adulta. 150.

Infantibus Diarrhœa, & per conſequens Purgatio non adeò eſt noxia, uti adultis. 151.

De Sexu Fœmineo adulto. 152.

Methodus hæc adminiſtrata tempore frigidiori, & magis faventi. 153.

Magnifica horum Medicorum de ſua Methodo opinio. 154.

Nulla ſiniſtri ſucceſſus mentio: ſalvati omnes, tractati hac methodo, ſi fides eſt penes Authores, certè non penes alios. 156.

Nuperæ Variolæ infortunatæ. 157.

Morborum incrementum in Metropoli Angliæ. 159.

Ejus cauſæ. 161.

1. Error in Diæta & Vitæ regimine. 161.

2. Error in Medicinæ adminiſtratione. 168.

Stomachus fons materiæ noxiæ, quæ cauſatur Febrim, & alia prava Symptomata, in quarto Variolarum Stadio. 175.

Indicantur proin Vomitoria, Purgantibus magis adæquata. 177.

De Directione Vomitoriorum. 178.

Vomitoria præ aliis uſualia. 184.

De Ipecacuanha. 184.

INDEX.

pag.

De Oxymelle Scillitico. 184

Occaſionaliter de Oleo Amygdalarum dulcium. 185

De Tartaro Emetico. 188

Clyſterum uſus in Variolis. 188

Hippocratis judicium in favorem Vomitoriorum in Febribus. 189

In lucem protrahunt Vomitoria cauſas Symptomatum in poſtremo hoc Variolarum Stadio. 191

Doctrinæ hujus veritas ipſis quoque Senſibus redditur evidens. 191

Argumentum aliud ſuppeditat ceſſatio Symptomatum à Vomitu. 192

De Cura finali, & ægri reſtauratione poſt Variolas ſuperatas. 192

Evacuationes heic neceſſariæ: earum beneficium & uſus: Committuntur magni errores, ſi omittantur. 193

Corporis liberatio ab omni materia noxia, opus magnum, & difficultatis plenum. 197

Reciprocationes inter Vaſa Sanguifera, & Stomachum. 197

Sanguis depuratus, Morbique curati evacuatione Stomachi. 201

Non extirpatur verè ullus Morbus, niſi Evacuatione, cauſæque ſublatione. 202

De Medicamentis Alterantibus. 203

De Medicamentis Abſorbentibus & Teſtaceis. 204

De Cortice Peruviano, & occaſionaliter de Febribus Intermittentibus. 207

De Medicamentis amaris. 212

De Salium in Medicina uſu, ut & de Chalybe. 214

De Aquis Medicatis. 218

De Remediis ex Regno Vegetabili. 219

De Remediis ex Regno Animali. 219

De Mineralibus. 219

Alterantium Medicamentorum verus ac legitimus uſus. 219

De Medicamentis communiter dictis Cordialibus & Stomachicis. 220

De Medicamentis Attenuantibus. 221

De Calomelano. 221

De Oleis Vegetabilibus. 221

Reddun-

pag.
Reddunt ea Corpus ſolubile, blandè adjuvant Purgantia, reddendo ea ſecura, ut non careant felici ſucceſſu. 222.
Olea Corpori amica, nec ullo modo turbulenta. 225.
Occaſionaliter de uſu Pinguedinis pro ſecuritate Viſcerum & Partium. 226.
Pro Nutritione, Fluidorum diſtributione, & Glandularum Secretione promovendis. 227.
De Mucilaginoſis. 229.
De Abſorbentibus. 230.
De Opiatis. 230.
Concluſio Meditationum circa Remedia Alterantia. 230.

FINIS.